

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

ACCESSIT LIBER XVI. DE QVIN.
QVÆ SOLIDORVM REGULARIVM
inter se comparacione.

AD EXEMPLARIA R. P. CHRISTO-

phori Clavij è Societ. Iesu, & aliorum

collati, emendati & aucti.

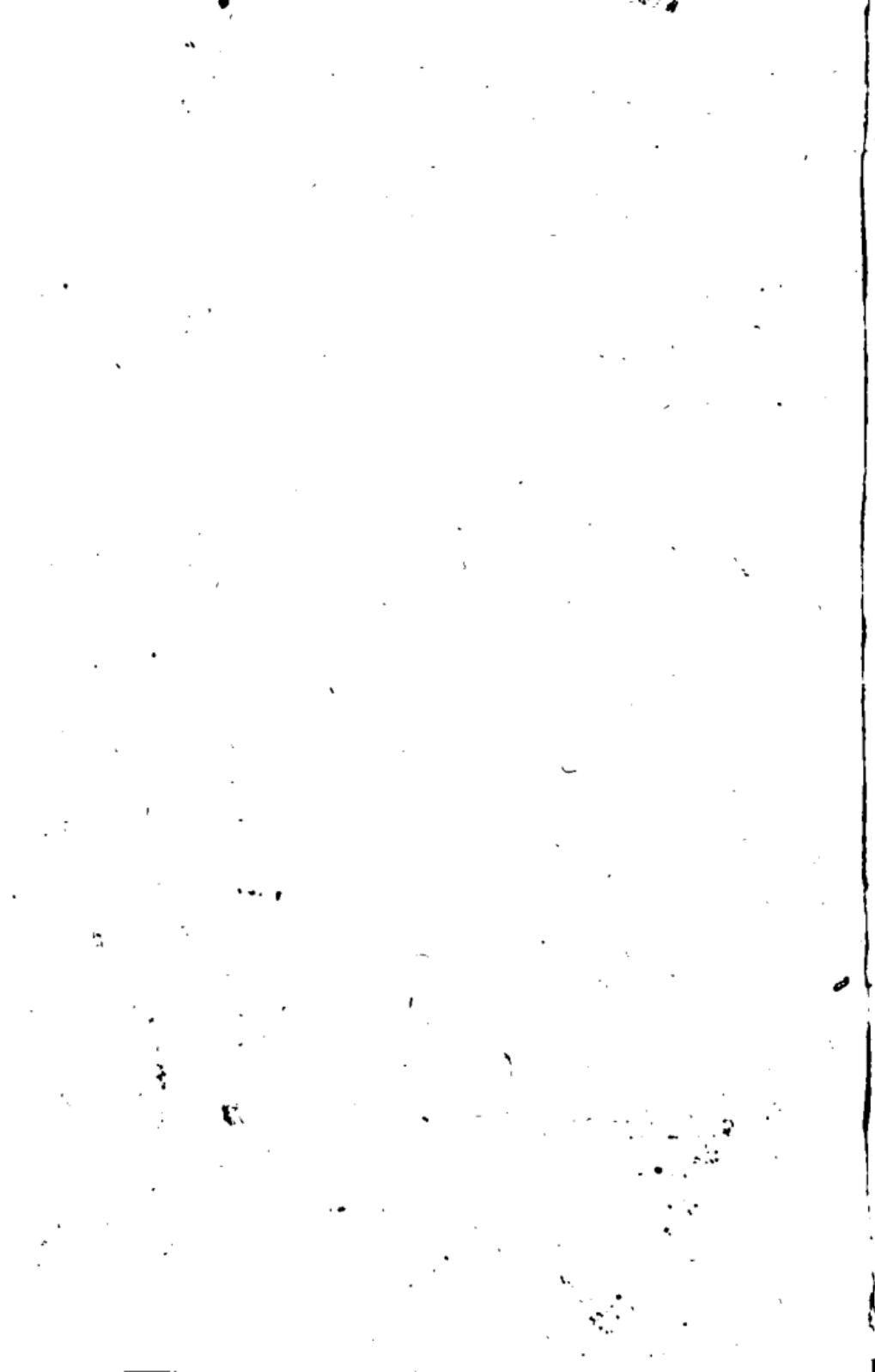

COLONIAE

Apud Gofuinum Cholinum

M. D. CVII.

Cum Gratia & Privilegio.

M A T H E S E O S ET GEOMETRIAIE DI. V I S I O.

MAthematecæ disciplinæ, quæ omnes circa quantitatem versantur, nomen acceperunt à Graecis dictione μάθημα, seu μάθησις, quæ disciplinam, & doctrinam significat; eò quod tum gradatim ascendendo doceantur, & addiscantur; tum solæ semper ex præcognitis quibusdam, concessis, & probatis, principijs, (Haud ex hypothesibus nondum explicatis) ad conclusiones demonstrandas, quod proprium est doctrinarum & disciplinarum officium, teste Aristotele lib. i. Poster. procedant.

Pythagoras, & Mathematici vniuersas Mathematicas disciplinas in quatuor partes principes distribuūt, nempe in Arithmeticam, Musicam, Geometriam, & Astronomiam. Cum enim omnis quantitas, circa quam hæ disciplinæ versantur, sit vel discreta, sub qua omnes numeri continentur; vel continua, sub qua omnes magnitudines comprehenduntur; & utraque tam secundum

MATHESEOS DIVISIO

dum se, quam comparatione alterius possit considerari; Visum est illis has quatuor partes instituere, quæ utramque quantitatem pro dupli consideratione, diligenter contemplarentur. Itaque Arithmetica agit de quantitate discreta secundum se; omnesque numerorum proprietates ac passiones inquirit, & accuratè explicat. Musica tractat eandem quantitatem discretam, seu numerum cum alto comparatum; quatenus sonorum Harmoniam, & concentum respicit. Geometria de magnitudine, seu quantitate continua, secundum se quoque, ut immobilis existit, disputat. Astronomia denique magnitudinem, ut est mobilis, considerat; qualia sunt corpora coelestia continuè mota. Ad has autem quatuor scientias Mathematicas, tunc puras, tunc mixtas, omnes aliq; de quantitate tractant; Perspectiva, Geographia, Etereomatria, & cæteræ, facili negotio, tanquam ad sua capita, & fontes, ex quib; emanant, reducuntur.

Geometria apud Euclidem dividitur in tres partes, scilicet de solidorum planarum.) concreta, & abstracta. Geometriam propriam dicitur; quæ in Axiis, postulatis, & definitionibus absolute solvitur; Et in solidorum.) speculacionem. Geometriam, quæ libris posterioris pertractatur. Prior quidem pars, nempe Geometria, in tres partes subdividitur. Nam in prioribus quatuor libris agitur de planis absolute, ita ut eorum aequali-

MATHESEOS DIVISIO.

tas, & inæqualitas inuestigetur. In quinto verò libro de rationalibus magnitudinum proportionibus in genere disputatur. In sexto deni ue libro proportiones figurum planum discutiuntur. Posterior vero pars, sive Etereometrica, in tres quoque partes subdiuitur. In quarum prima, videlicet libris tribus, septimo, octavo, & nono, agitur de numerorum proprietatibus, passionibusque ad linearum (& aliarum magnitudinum;) symetrarum seu commensurabilium, & asymetrarum, seu incommensurabilium tractationem necessarijs. In secunda, nimirum libro decimo, satis prolixo, de lineis commensurabilibus, & incommensurabilibus, sine quarum notitis, corpora illa quinque solida, regularia, seu platonica perfectè tractari nequeunt, disseritur. In tertia denique, nempe libris sex postremis (qui & ipsi subdiuidi poterunt) de solidis illis acutissimè disputatur, eorumque proprietates inuestigantur. De punctis autem, & lineis in hoc opere nulla ex professo extat contemplati quoniam Geometria potissimum circa eas, quibus planas, & solida duntaxat (punctas, & lineas:) afficiuntur, versatur.

Demonstratio is Mathematicorum ab antiquis scriptoribus diuiditur in Problema, & Theorema. Problema quidem

MATHESOS DIVISIO.

Vocatur ea demonstratio, quæ iubet atque docet aliquid constituere, facere, inuenire, describere, &c. ut super data linei recte terminata triangulum æquilaterum constituere. Theorema verò appellatur ea demonstratio, quæ solum aliquam proprietatem, seu passionem vnius, vel plurimū simul quantitatum (multarum vel magnarum iam inuentarum :) perscrutatur, ut in omni triangulo tres angulos esse æquales duobus ratiis. Cæterū tamen problema, quam Theorema dicitur apud Mathematicos propositione; eò quod vitrumque aliquid nobis proponit, uti in exemplis adductis constat, Demonstrationes problematum concluduntur his ferè verbis; Quod faciendum erat: Theorematum verò Demonstrationes, his verbis; Quod ostendendum, vel demonstrandum erat; habitâ nimis ratione veriusque. Adhæc problemata per modum infinitum, sed Theorematum per modum finitum ferè proferuntur. Lemma (sumptio, vel assumptū latine) appellatur ea minus principalis, & aliquantum declaratione indicens, demonstratic, quæ ad demonstrationem alicuius problematis, vel Theorematis principalis assumitur, ut illa demonstratio expeditior, ac brevior fiat; ut videre licet lib. 6 prop. 22. & passim Corollarium, seu porisma, denique

MATHESEOS DIVISIO.

que est, quod protenus ex facta demonstratione tanquam lucrum aliquod additum, seu cōfectorium accipitur; ut videre est lib. 2. propos. 4. & passim.

Cū omnis autem doctrina, omnisque disciplina ex præexistente cognitione gignat, atq; ex assumptis, & concessis quibusdam principijs suas demonstrat conclusiones: Nulla autem scientia, teste Aristotele, sua principia demonstret; habebunt & Mathematicæ disciplinæ sua principia, ex quibus positis, & concessis sua problemata, & Theoremat a confirmant. Horum autem tria solum genera apud Mathematicos periuntur. Quorum primum genus continet definitiones, quas nonnulli Hypotheses appellant, ut purum est, cuius pars nulla est. Secundum genus complectitur petitio-nes, seu postulata, quæ per se adeò perspicua sunt, ut nulla confirmatione indigeant, sed auditoris duntaxat assensum exposcant, ut postuletur, ut à quo quis puncto in quodvis punctum, rectam lineam ducere concedatur. Tertium denique genus comprehendit. Axiomata, seu communes animi notiones, quæ non solum in scientia proposita sed etiam in alijs omnibus usque adeo euidentes sunt, ut ab eis nulla ratione dissentire queat, quia vocabula rectè percepit, ut: Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

Verum

MATHESES DIVISIO.

Verum secundum nonnullos principium
formale duplex existit, nempe indemnon-
strabile seu facile, ut definitio, postulatum,
& axioma ; demonstrabile, ut Problema,
Theorema, & omnis propositio. Principi-
um vero materiale est punctum, lines, &c.
Vid. & P. Christophorus Clavius, nobilissi-
mus Elementorum Euclidis Interpres.

Celoniz Agrippinæ, anno 1607.

Iunij 8.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM.

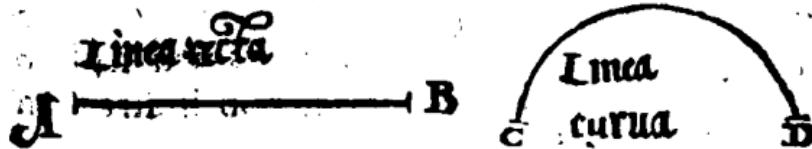
DEFINITIONES.

I.

Planum est, cuius pars ~~est~~ nulla nullum est.

2.

Linea recta, longitudo latitudinis expert.

3.

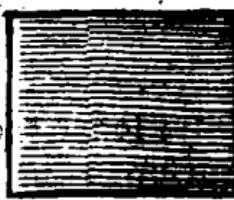
Lineae autem termini, sunt puncta.

4.

Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

5.

Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet

A.

6 Super-

EVCLIDI ELEMEN. GEOM.

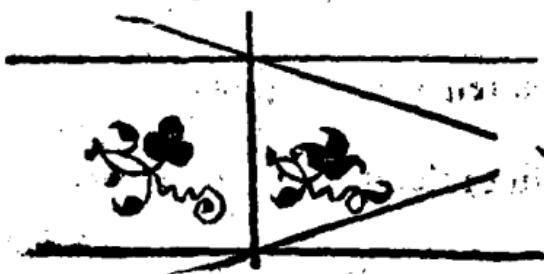
Superficiei extrema sunt linea.

Plana superficies est, quæ ex quo suas interiacet lineas.

8.

Planus angulus est duarum linearum in plano se mutuò tangentium, & non indirectum

iacēti
um al
terius
ad al
teram
incli
natio.

9.

Cum autem que angulum continent lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10.

Cum vero recta linea super rectam consitens lineam, eos, qui sunt deinceps, angulos æquales inter se fecerit; rectus est utique æqua-

L I B E R . I.

equalium angulorum : quæ insitit recta linea , perpendicularis vocatur eius , cui insitit.

11.

Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12.

Acutus vero, qui minor est recto.

13.

Terminus est, quod aliquis extreum est.

14.

Figura est, quæ sub aliquo, ut aliquibus terminis comprehenditur.

15.

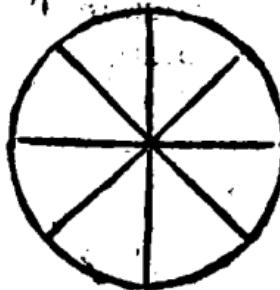
Circulus est, figura plana sub vna linea comprehensa, quæ peripheria appellatur; ad quæ ab uno puncto eorum, quæ intra figurantur

A 2

sunt

EVCLID. ELE MEN. GEOM.

sunt po-
sita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ in-
ter se
sunt æquales.

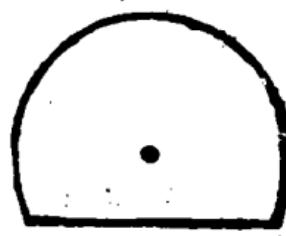
16.

Hoc verò punctum céntrum circuli appelle-
latur.

17. Diameter autem circulū, est recta quædam
linea per céntrum ducta, & ex virtute par-
te in circuli peripheriam terminata, qua
circulum bifurcans scat.

18.

Semicirculus verò est figura, quæ contine-
tur sub diametro, & sub ea linea, quæ de cir-
culi peripheria auferitur.

19.

Recti lineaæ figuræ sunt, quæ sub rectis lineaæ
continentur.

20. Tri-

20. Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

21. Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

22. Multilateræ verò, quæ sub pluribus, quam
quatuor, rectis lineis comprehendit.

23. Trilaterum autem fi-
gurarum, æquilaterum
est triangulum, quod tria
latéra habet æqualia.

Isoceles
autem est,
quod duo
tantum æ-
qualia ha-
bet latera.

25. Scalenum
verò est,
quod tria
inæ-

EVCLID. ELEMENT. GEOM.
Inequalia habet latera.

26.

Ad hæc etiam, trilaterarum figurarum, rectangulum quidem triangulum est, quod rectum angulum habet.

27.

Amblygonium autem, quod obtusum angulum habet.

28.

Oxygenium vero, quod tres habet acutos angulos.

29.

Quadrilaterarum autem figurarum, quadratum quidem est, quod & æquilaterum, & rectangulum est.

30.

Altera vero parte longior figura est, que rectangulo quidem, at æquilatera non est.

31. Rhom.

31.
Rhombus au-
tem, que &
quila-
tera,

(97)

sed rectangula non est.

(32.)

Rhomboides vero, quae aduersa & latera, &
angulos habens inter se aequales, neque
quilatera est, neque rectangula.

33.
Preter
has au-
tē, re-
liquæ
quadri-
lateræ figuræ, trapezia appellantur.

(34.)

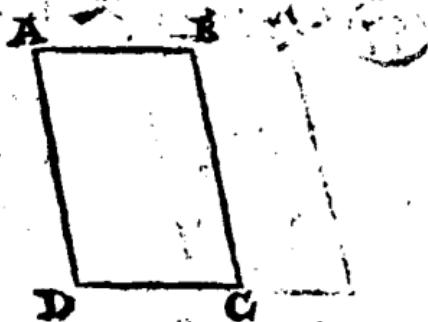
Parallelæ rectæ lineæ sunt,
quæ cùm in eodem sint pla-
no & ex utraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incident.

(35.)

Parallelo grammum est figura, quadrilate-
ra, cuius bina opposita latera sunt parallelæ,
seu æqui distanciæ, utq. si in p[ar]alelo fuerint.

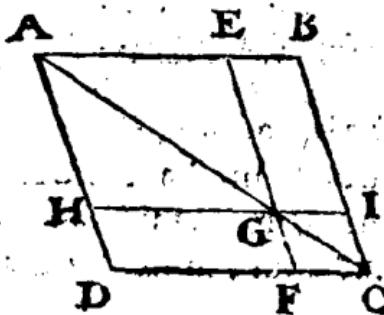
A 4

(36.) Cum

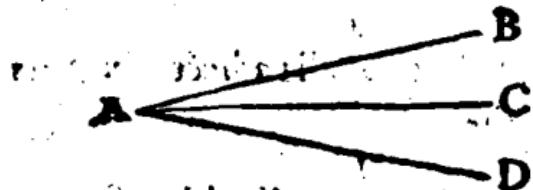
36.

Cum verò in parallelogrammo diameter ducta fuerit, duæq; lineæ lateribus parallelez secantes diæmetrum in uno eodemque puncto. At vt parallelogrammum ab hisq; parallelis in quatuor dividatur parallelogramma; appellantur duo illa, per quæ diæmeter non transit, complæcta; duo verò reliqua, per quæ diæmeter incedit, circa diæmetrum consistere dicentur.

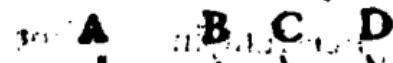

Petitiones sive Postulata.

Postuletur, vt à quouis puncto in quodlibet punctum,

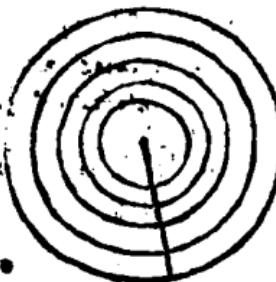

punctum, rectam lineam ducere concedatur.

Et rectam lineam terminatam in continuo recta producere.

Igem quouis centro, de interculo circulum describere.

4.

Item quacunque magnitudine data, sumi posse aliam magnitudinem vel maiorem, vel minorem.

Communes notiones sive axiomata.

1.
Quae eidem aequalia, & inter se sunt aequalia.

2.
Et, si aequalibus aequalia adiecta sint, tota sunt aequalia.

3.
Et, si aequalibus aequalia ablata sunt, quae relinquuntur sunt aequalia.

A 3

4. Et,

4.
Et, si in equalibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

5.
Et, si ab inæqualibus æqualia ablata sint, restantia sunt inæqualia.

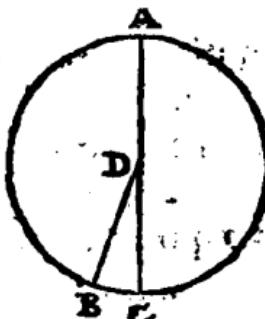
6.
Et, quæ ciusdem duplicita sunt, inter se sunt æqualia.

7.
Et quæ ciusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8.
Et quæ sibi mutuo congruent, ea inter se sunt æqualia.

9.
Et totum sua pars maius est.

10.
Dux lineæ rectæ non habent unum, & idem segmentum communem.

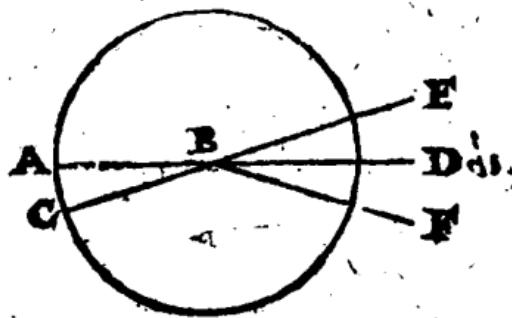
11.
Dux lineæ rectæ in uno puncto concurrentes,

L I B E R T I. **12.** si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos, ad easdemque partes angulos, duobus rectis minores faciat; duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuo incident ad eas partes, ybi sunt anguli duobus rectis minores.

13. Item, omnes recti anguli suarum inter se æquales.

Et, si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos, ad easdemque partes angulos, duobus rectis minores faciat; duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuo incident ad eas partes, ybi sunt anguli duobus rectis minores.

14. Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

15. Si æquilibus inæqualia adiificantur, erit totorum excessus, adiectioni excessui æqualis.

16. Si inæqualibus æqualia adiungantur, erit totorum excessus, excessui eorum, quæ à principio erant, æqualis.

17. &c.

Si ab æqualibus inæqualia demantur, erit
residuorum excessus, excessui ablatorum æ-
qualis.

18.

Si ab inæqualibus æqualia demantur, erit
residuorum excessus, excessui totorum æ-
qualis.

19.

Omnis totum æquale est omnibus suis parti-
bus simul sumptis.

20.

Si totum totius est duplum, & ablatum ab-
lati; erit & reliquum reliqui duplum.

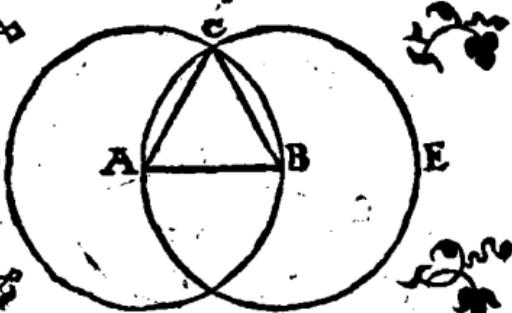
Problema 1. Propositio 1.

Super ~~ex~~ data
recta
linea (ab) D

3. f. t.
termi

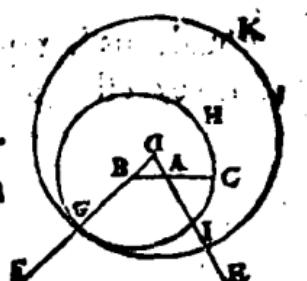
3. m. def. 15
nata,
ax. 1. def
triang-

23.
gulum æquilaterum constituere.

**Problema 2. Pro-
positio 2.**

Ad datum punctum, da-
re rectas lineas, que
rectam lineam ponere.

Pro-

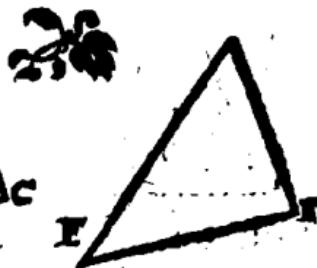
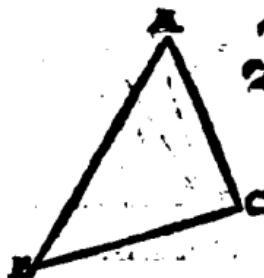
Problema 3. Pro-
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualem minori re-
ctam lineam detrahere.

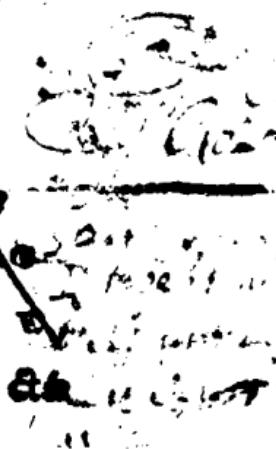
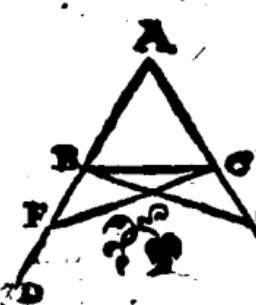
Theorema 1. Propositio 4.

Si duo triangula duo latera duobus late-
ribus æquatis habent, vtrunq; vtrique; ha-
beant verò & angulum angulo æqualem sub
æqualibus rectis lineis contentum; & basim
basi æqualem habebunt; eritq; triangulum
triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, vterque vtrique sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

Theorema 2. Pro-
positio 5.

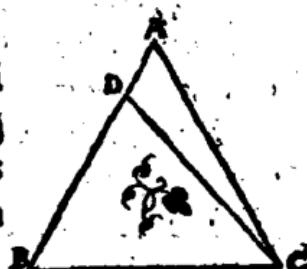
Kosceleum triangulo-
rum, qui ab basim sunt
anguli, inter se sunt æqua-
les; & si ulterius produ-
ctæ sint æquales illæ re-

Etæ lineæ, qui sub basi sunt anguli, inter se
æquales erunt.

Problema 3. Pro-
positio 6.

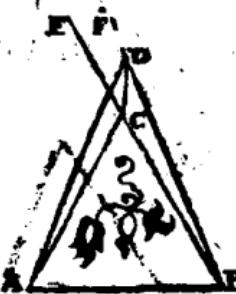
Si trianguli duo anguli
æquales inter se fuerint;
& sub æqualibus angulis
subtensi latera æqualia
inter se erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

Super eadem recta linea, duabus eisdem re-
ctis lineis alias duæ rectæ lineæ æquales, v-
trunque utriusque, non constituentur, ad aliud

aliud
punc-
tu,
ad eas
dem
par-

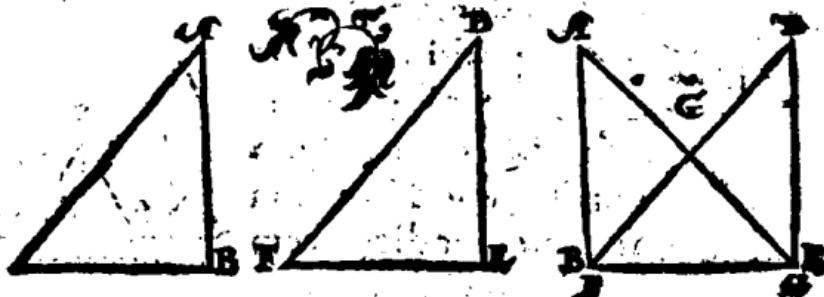

ter, eosdem quæ terminos cum duabus ini-
tio ductis rectis lineis habentes.

Theorema 5. Propositio. 8.

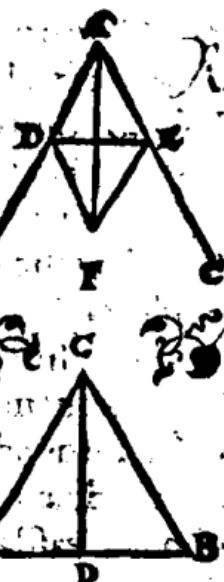
Si duo triangula duo latera habuerint duo-
bus lateribus, vtrunque utriusque, æqualia:
habuerint verò & basim basi æqualem:
aggulum quoque sub æqualibus rectis li-
neis contentum angulo æqualem habe-
bunt.

Pro-

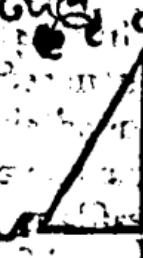
Problema 4. Proposi-
tio 9.

Datum angulum rectili-

Problema 5. Pro-
positio 10.

Datum rectam linea-

finitam, bifariam sec-

Problema 6. Propositio 11.

Data
recta
linea,
a pun-
cto in
ea da-
to, re-

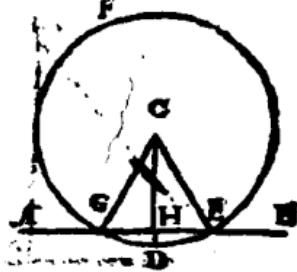

Etiam lineam ad angulos rectos excitare.

Pro-

Problema 7. Propo-
positio 12.

Super datam rectam li-
neam infinitam, à dato
puncto, quod in ea non
est, perpendicularē
rectam deducere.

Theorema 6. Propo-
positio 13.

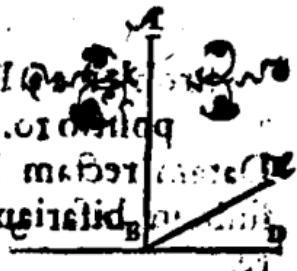
Cū recta linea super
rectam consistens linea m
angulos facit, aut duos
rectos, aut duobus rectis
æquales efficiat.

Theorema 7. Propo-
sitio 14.

Si ad aliquam rectam li-
neam, atq; ad eius pun-
ctum, duæ rectæ lineaæ.
non ad easdem partes
ductæ, eos, qui sunt deinceps, angulos duo-
bus rectis æquas habent, et rectæ erunt
inter se ipse rectæ lineaæ.

Theorema 8. Propo-
sitio 15.

Si duæ rectæ lineaæ se mu-
tud secuerint, angulos,
qui ad verticem sunt, æ-
quales inter se efficiant.

Theo-

Theorema 9. Pro-

positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex
ternus angulus utroque
interno & opposito ma-
iore est.

Theorema 10. Pro-

positio 17.

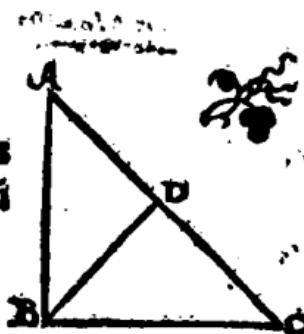
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores, om-
nifariam sumpti.

Theorema 11. Pro-

positio 18.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulum
subtendit.

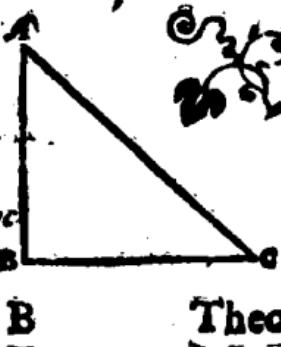

Theorema 12. Pro-

positio 19.

Omnis trianguli maior
angulus maiori lateri
subtenditur.

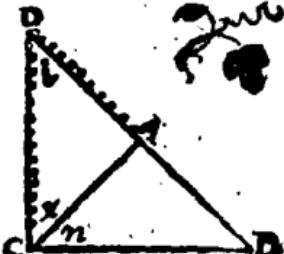
Si ergo a. dico acutq. bc
Num si ergo u. acutq. bc. B
est recta acutq. bc.

Theor.

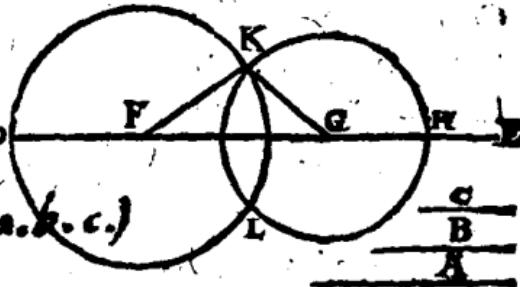
24. Alaynus (gal.) EVCLID. ELEMENT. GEOM.

(3) sed a. ac. Theorema 13. Pro-
positio 20. (bc)
Dem. Gen. Omnis trianguli duo la-
(5) tera reliquo sunt maio-
res (ax. 3.) ra, quomodo cunque af-
x + n + g. x : sumpta.
lugo (ax. 1.) x + n + g. 1: lugo (19.) ab + g. bc; peno
boni) baa ba + Theorema 14. Pro-
positio 21.

Si super trianguli uno la-
tore, ab extremitatibus a. b.
Cognit. Alaynus duæ rectæ lineæ, int̄erius
(Post. 2.) ab basi constitutæ fuerint; hæc
ta. C. 2. constitutæ reliquis tri- (ab. ac)
angulis duobus lateribus minores quidem
g. (ax. 1.) ab + ob erant; etiam verò angulū continebunt.
+ g. cd + db. Problema 8. Propositio 22.

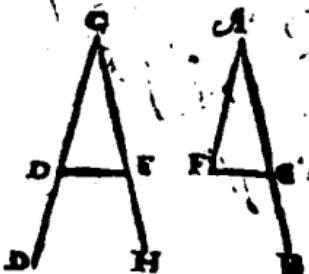
Hy. (20.) baa Ex tribus
rectis li-
neis, quæ
sunt trib. D
datis re
ctis lineis (a. b. c.)
sequales,

triangulum constituere. Oportet autem
duas reliqua esse maiores omnifariam sum-
ptas: quoniam unus cuiusque trianguli duo
latera omnifariam sumpta, reliquo sunt
maiora.

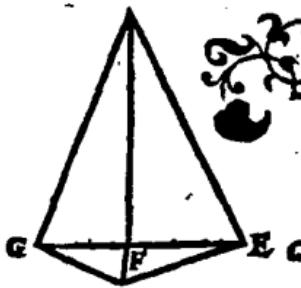
Problema 9. Proposi-
tio 23.

Ad datam rectam linea^m,
datumq; in ea punctum,
dato angulo rectilineo
æqualem angulum recti-
lineum constituer.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo trian-
gula duo la-
tera du-
obus la-
teribus

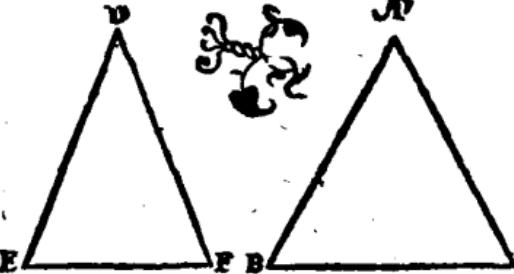

æqualia habuerint, vtrūq; vtrique, angulum
verò angulo maiore sub æqualib. rectilineis
is cōtentum: & basi basi maiore habebunt.

Theorema 16. Propositio. 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habuerint, vtrunque vtrique:

basi ve-
rò basi
maiore:
& angu-
lum sub
æquali-
bus re-

rectilineis contentum angulo maiorem ha-
bebunt.

20 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, utrunque utrique; unumque latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æqualium angulorum subtenditur: & reliqua latera

reli-

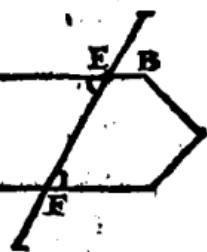
quis la-
teribus
æqua-
lia v-
trunq;
vtriq;

& reliquum angulum reliquo angulo æqualem habebunt.

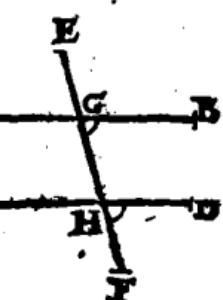
Theorema 18. Pro- positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tim angulos æquales inter
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ

Theorema 19. Pro- positio 28.

Si in duas rectas lineas
recta incidens linea, ex-
ternum angulum inter-
no, & opposito, & ad eas-
dem partes, æqualem fe-

cerit,

cerit, aut internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales: parallelae erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Propositio 29.

In parallelae rectas lineas recta incidentes linea: & alternatim angulos inter se æquales efficit, & externum interno & opposito, & ad easdem partes æqualem, & internos & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.

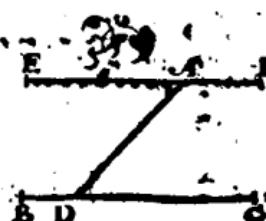
Theorema 21. Propositio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ, parallelæ, & inter se sunt parallelæ.

Problema 10. Propositio 31.

A dato puncto datæ rectæ lineæ parallelam rectam lineam ducere.

Post. 1. 23.

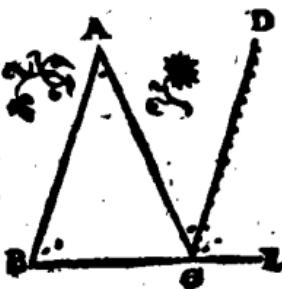
Constr. 27.

Theorema 22. Propositio 32.

Cuiuscunque trianguli uno latere alterius

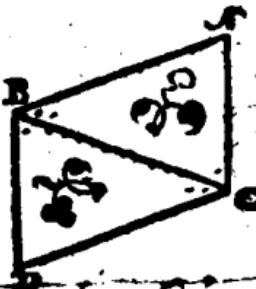
EVCLID. ELEMENT. GEOM.

producto; externus angulus duobus internis & oppositis est æqualis. Et trianguli triæ interni anguli duobus sunt rectis æquales.

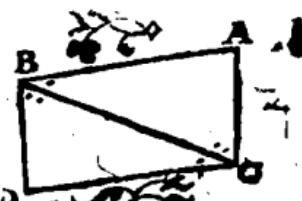
Theorema 23. Pro-

positio 33. 4. Rectæ lineæ quæ æquales & parallelas lineas ad partes easdem coniungunt, & ipsæ æquales & parallelæ sunt.

Theorema 24. Propositio 34.

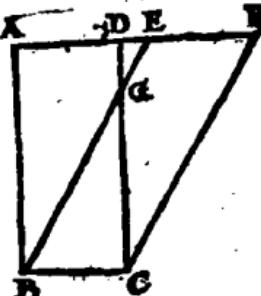
Parallelogrammorum spatiorum æqualia sunt inter se, quæ ex aduerso, & latera, & anguli: atque illa bifariam fecat diametrum.

Theorema 25. Pro-

positio 35. ac. bf

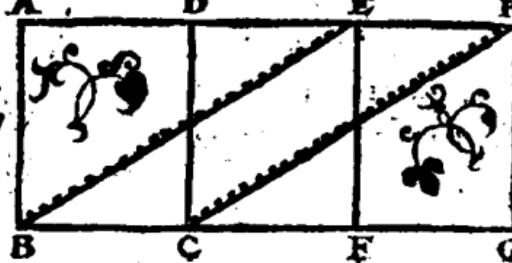
Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta inter se sunt æqualia.

Theor-

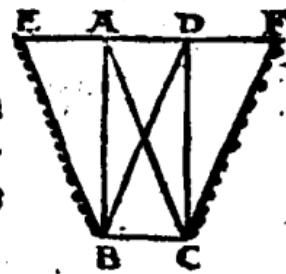
Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus, in eisdem parallelis, & in eisdem dividitis inter se, sunt æqualia.

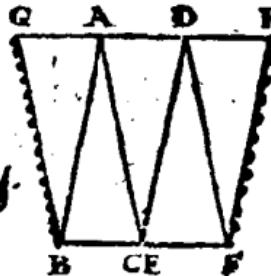
Theorema 27. Propositio 37.

Triangula super eadem basi constituta, & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

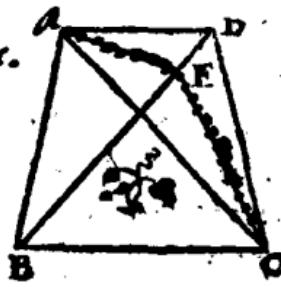
Theorema 28. Propositio 38.

Triangula super æqualibus basibus constituta, & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

Theorema 29. Propositio 39.

Triangula æqualia super eadem basi, & ad easdem partes constituta: & in eisdem sunt paralleli, ad. bdc.

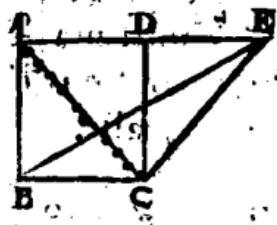
Theorema 30. Propo-

positio 40. A. n. 40

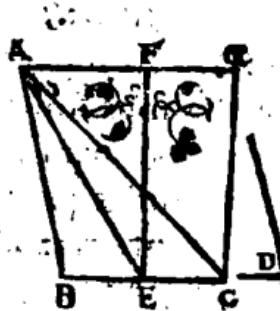
Triangula æqualia super
æqualibus basibus, & ad
eisdem partes constitu-
ta, & in eisdem sunt pa-
rallelis.

Theorema 31. Propo-
sitio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo can-
tem basin habuerit, in
eisdemque fuerit paral-
lelis, duplum erit paral-
lelogrammum ipsius tri-
anguli.

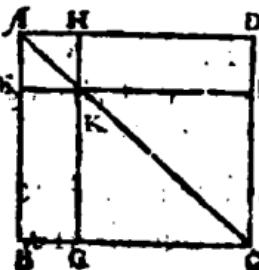
Problema 11. Propo-
sitio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammum co-
stituere in dato angulo
rectilineo.

Theorema 32. Propo-
sitio 43.

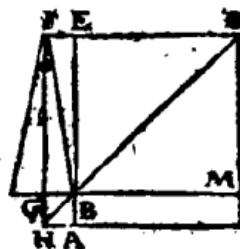
In omni parallelo grammo, complemen-
tarorum,

etorum, quæ circa diametrum sunt, parallelogramorum, inter se sunt aequalia.

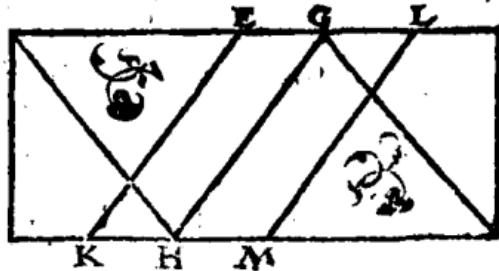
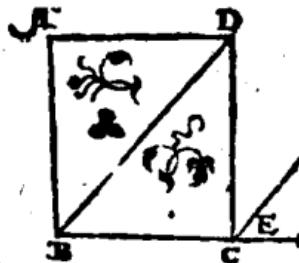
Problema 12. Propositio 44.

Ad datam rectam lineam, dato, triangulo, aequali parallelogrammum applicare, in dato angulo rectilineo.

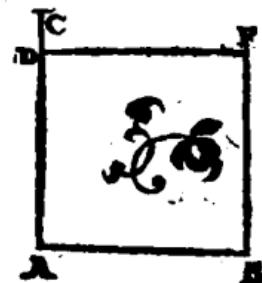
Problema 13. Propositio 45.

Dato rectilineo, aequali parallelogrammum constitueri in dato angulo rectilineo.

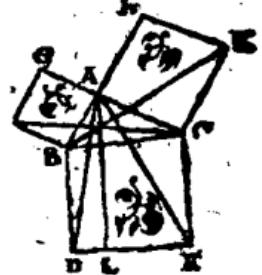
Problema 14. Pro-
positio 46.

A data recta linea quadra-
tum describere.

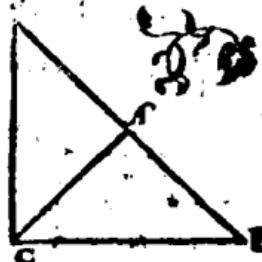

Theorema 33. Propo-
ositio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum, quod
a latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis, quæ a late-
ribus rectum angulum
continentibus describun-
tur, quadratis.

Theorema 34. Propositio 48.
Si quadratum, quod ab uno laterum trian-
guli describitur, æquale
sit eis, qui a reliquis tri-
anguli lateribus descri-
buntur, quadratis; angu-
lus comprehensus sub re-
liquis duobus trianguli
lateribus, rectus est.

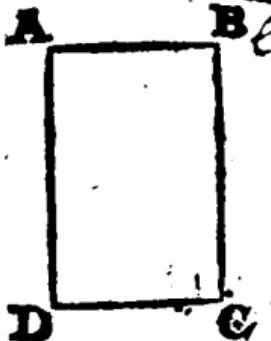

FINIS ELEMENTI I.

EVCLIDIS ELEMENTVM SECUNDVM. DEFINITIONES.

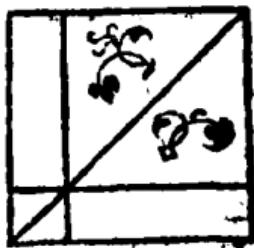
L

Omne parallelogram-
num rectangulum
cōtineri dicitur sub
rectis duabus lineis, quae re-
ctum comprehendunt an-
gulum.

2.

In omni parallelogram-
mo spatio, unum quod-
libet eorum, quae circa
diametrum illius sunt,
parallelogrammorum,
cum duobus comple-
mentis, Gnomon voce-
tur.

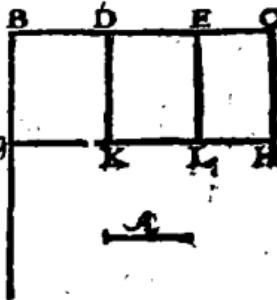

Theorema L. Propositio I.

Si fuerint duæ rectæ lineæ, seceperitq; ipsarū
altera in quoctunque segmenta rectangulū
com-

28 EUCOLID. ELEMENT. GEOM.

comprehensum sub illis
duabus rectis lineis, æ-
quale est eis quæ sub in-
festa & quolibet segmen-
torum comprehendun-
tur, rectangulis.

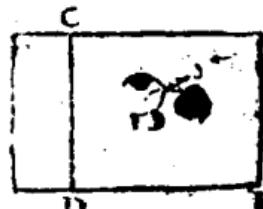
Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si recta linea secta sit vt-
cunque rectangula, quæ
sub tota, & quolibet seg-
mentorum comprehen-
duntur, æqualia sunt ei,
quod à toto sit, quadrato;

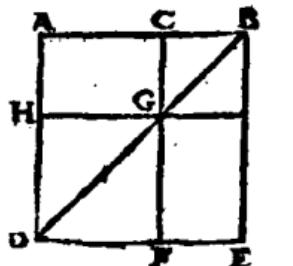
Theorema 3. Propositio. 3.

Si recta linea secta sit vt cunque rectangu-
lum sub tota, & uno segmentorum compre-
hensum, æquale est illi,
quod sub segmentis com-
prehendit rectangulo,
& illi, quod à p̄dicto
segmento describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Si recta linea secta sit vt-
cunque quadratum, quod
à toto describitur, æquale
est & illis, quæ à segmen-

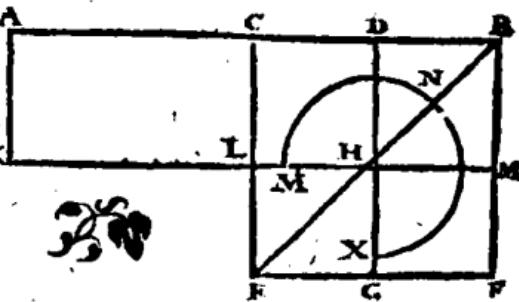

tis

tis describuntur, quadratis; & ei quod bis sub segmentis comprehenditur, rectangu-
lo.

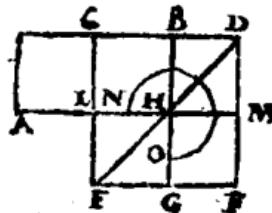
Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia, & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis to
tius com-
prehendit
sum, vñā
cū quadra-
to, quod
ab inter-
media sectionum, æquale est ei, quod à di-
midia describitur, quadrato.

Theorema 6. Propositio 6.

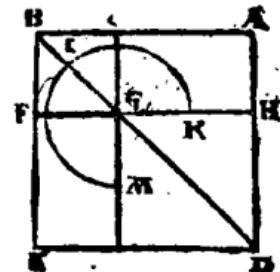
Si recta linea bifariam fecetur, & illi recta
quædam linea in rectum adjiciatur; rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta, & adiecta, vñā cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea, quæ tum ex dimi-
dia, tum ex adiecta com-
ponitur, tanquam ab v-
na, descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

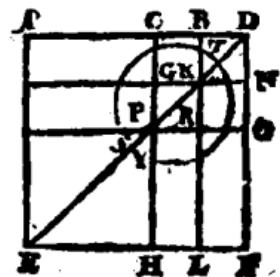
Si recta linea secetur vt cunque; quod à tota,
quod-

quodque ab uno segmentorum, utraque simul quadrata, aequalia sunt & illi, quod bis sub tota, & dicto segmento comprehendiatur, rectangulo; & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.

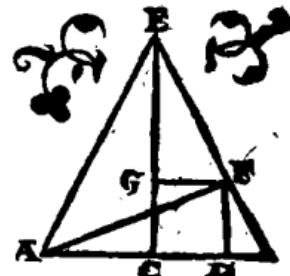
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vicunque; rectangulum quater comprehensum sub tota, & uno segmentorum, cum eo, quod à reliquo segmento fit, quadrato, e quale est ei, quod à tota, & dicto segmento, tanquam ab una linea describitur, quadrato.

Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in aequalia & non aequalia: quadrata, quae ab inaequalibus totius segmentis fiunt, simul duplia sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

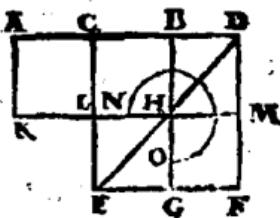
Si recta linea secetur bifariā, adiiciatur autē

et in

et in recte quæpiam recta linea: quod à tota cum adiuncta, & quod ab adiuncta, utraque simul quadrata, duplicita sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod à composita ex dimidia & adiuncta, tanquam ab ipsa, descriptum sit, quadratorum.

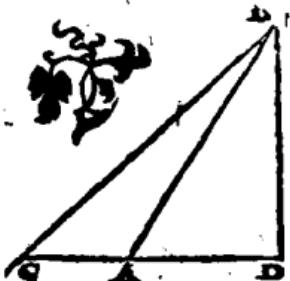
Problema i. Propositio ii.

Datam rectam lineam secare, ut comprehensum sub tota, & altero segmento totum rectangulum, a qualem sit ei, quod à reliquo segmento sit, quadrato.

Theorema ii. Propositio 12.

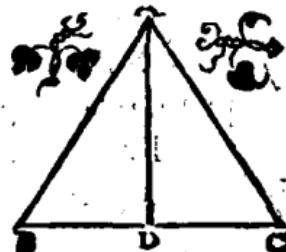
In amblygonijs triangulis, quadratum, quod fit à latere angulum obtusum subtendente, maius est quadratis, quæ sunt à lateribus obtusum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehenso, & ab uno latrum, quæ sunt circa obtusum angulum, in quod cù protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumptione exterius linea sub perpendiculari propeangulum obtusum.

Theo-

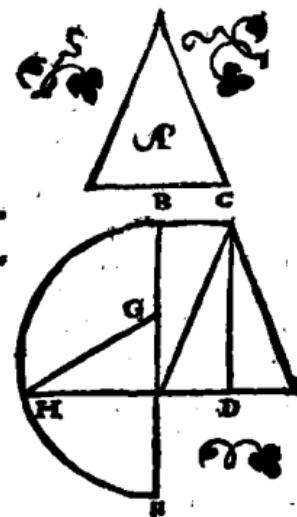
Theorema 12. Propositio 13.

In oxygonijs triangulis, quadratum a latere angulum acutum subtendente, minus est quadratis, quæ sunt à lateribus acutum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehenso; & uno laterum, quæ sunt circa acutum angulum, in quod perpendicularis cadit, & ab assumpta interiori linea sub perpendiculari prope acutum angulum.

Problema 2. Propositio 14.

Dato rectilineo æquale quadratum constitutere.

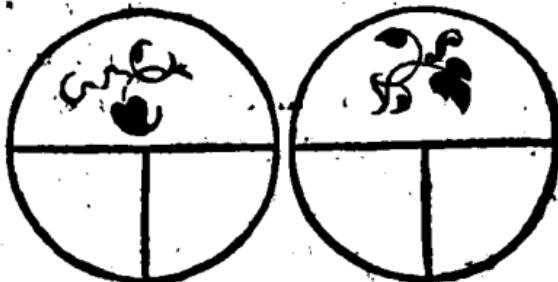
FINIS ELEMENTI II.

EVCLIDIS ELEMENTVM TER TIVM.

D E F I N I T I O N E S .

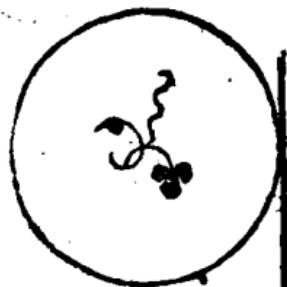
1.

Aequales circuli sunt, quorum diametri
sunt æquales; quales;
vel quorum,
quaæ ex
centris,
rectæ
lineæ sunt æquales.

2.

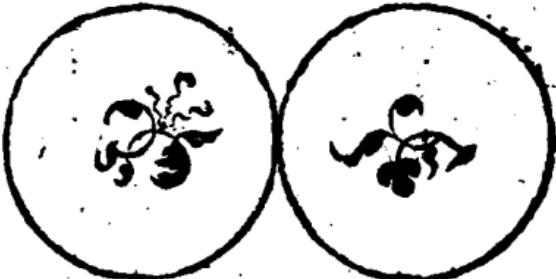
Recta linea circulum tangentem
dicatur, quaæ cum
circulum tangat; si pro-
ducatur, circulum non
secat.

C.

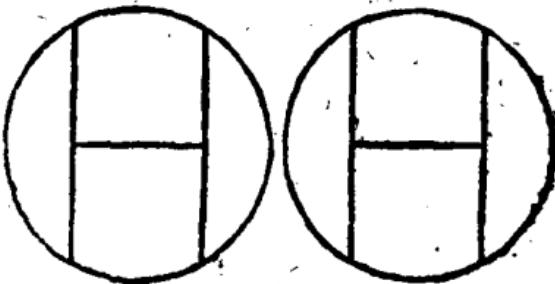
3.C1.

3.
Circuli
se se mu-
tuò tan-
gere di-
cuntur:
qui se se
mutuò tangentes, se se mutuò non secant.

Ex 15

4.
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipsis ducuntur, sunt æquales. L. 6.
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur,
in quā
maior
perpen-
dicularis cadit.

5.
Segmentum circuli est fi-
gura, quæ sub recta lineæ,
& circuli peripheria com-
prehensum.

6.

Ex 16

Segmenti autem angulus est, qui sub recta
linea

MONT LIBER : IIII
linea, & circuli peripheria comprehenduntur.

7. In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum, & ab illis

In terminos rectae circa lineas quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint, rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8. Cum vero comprehedentes angulum recte intè aliquam assumant peripheriam, illi angulus insisteret dicitur:

9. Sector autem circuli est, cum ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus, comprehensanimorum figura, & à rectis lineis angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta:

10. Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

EVCLIDI ELEMENTA GEOM.

estpiant
æquales
sunt in
quibus
angulis
inter se
sunt æ-
guales.

Problema 1. Pro-
positio 1.

Dati circuli centrum re-
perire.

Theorema 1. Propo-
sitio 2.

Si in circuli peripheria duo
quælibet puncta accepta fue-
rint; recta linea, quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

Theoremà 2. Propositio. 3.

Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum, extensa quædam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit: Et si ad angulos re-
ctos eam fecerit, bifariam
quoque eam secabit.

Theorem. Pro.

positio 4.

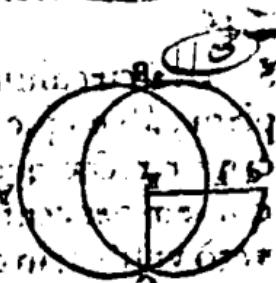
Si in circulo duæ rectæ lineæ seæ seæ mutuò secant, non per centrum extensæ; seæ mutuò bifurcantes non se cabunt.

Theorem. Pro.

positio 5.

Si duo circuli seæ mutuò secant; non erit illorum idem centrum.

Theorem. Pro.

positio 6.

Si duo circuli seæ mutuò interius tangent, non erit idem centrum.

Theorem. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam superante punctum, quod circuli centrum non sit; ab eoq; puncto in circulum quædam rectæ lineæ cadant; maxima quidem erit ea in qua centrū; minima vero reliqua; alias vero propinquioris illi, quæ per centrum du-

citur, remotore semper maiore est. Duz autem solùm rectæ lineæ æquales ab eodem punto in circulum cadunt, ad utrasq; partes minima, vel maxima.

Theorema 7. Propositio 3.

Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque punto ad circulum deducuntur rectæ quadratae lineæ, quarum una quidem per centrum protendatur, reliqua vero ut liber: in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ per centrum dicitur: aliarum autem propinquior ei, quæ per centrum transibit, remotore semper maior est: In conuexam vero peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter puncta, quæ diametrum interponuntur: aliarum autem, ès, quæ propinquior est minima, remotore semper minor est. Duz autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo punto in ipsum circulum cadunt, ad utrasque partes minima, vel maxima.

Theo-

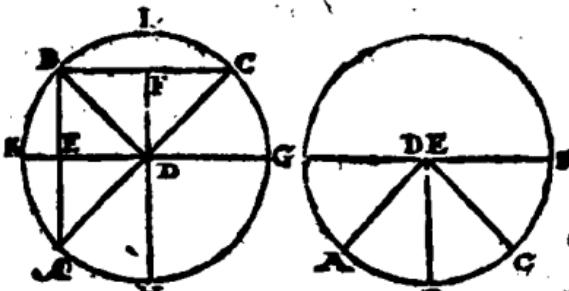
LIBER III.

Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo punto ad circulum cadant plures, quam duar, recte linea ex centro circuli per punctum acceptum non possit esse, quales; acceptum punctum centrum est ipsius circuli.

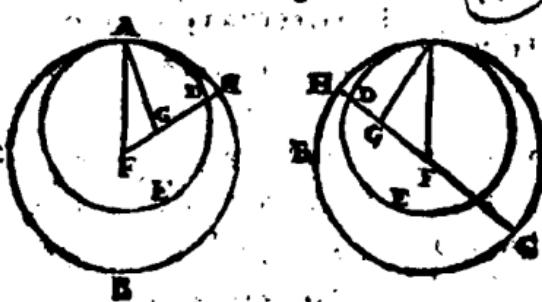
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus, quam duobus punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo circuli se se in tuis con tingunt, atque accepta-

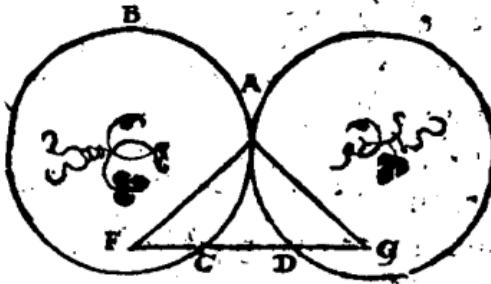

40. EVCLID; ELEMENT. GEOM.

fuerint eorum centra; ad eorum centra adiuncta recta linea, & producata, in contactum circulorum cadet,

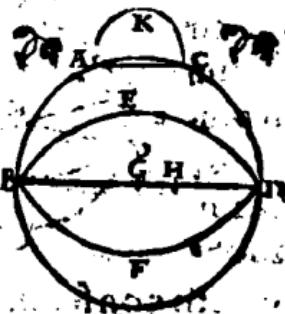
Theorema II. Propositio 12.

Si duo circuli sese exteriorius contingant, linea recta, quae ad centra eorum adiungi tur, per contactum illum transibit.

Theorema 12. Propositio 13.

Circulum circulatum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

In circulo aequales rectae lineae aequaliter distant a centro. Et quae aequaliter distant a centro, aequales sunt inter se.

Theo-

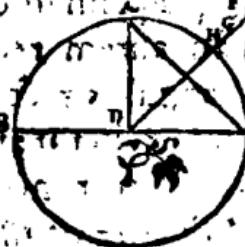
Theorema 14. Pro-
positio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

Theorema 15. Propositio 16.

Quae ab extremitate diametri cuiusque circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsum circulum cadet; & in locum inter ipsam rectam lineam, & peripheriam comprehensum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, se iugis autem minor.

Problema 12. Pro-
positio 17..

A dato puncto rectam linieam ducere, quem datum tangat circulum.

Theorema 16. Propo-
sitio 18.

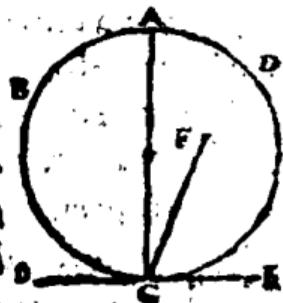
Si circulum tangat recta quæpiam linea, à

centro autem ad contactum adiungatur recta quedam linea: quae adiuncta fuerit, ad ipsam contingentem, perpendicularis erit.

Theorema 17. Propositiō 19.

Si circulum tangereat recta quaspiam linea, à contactu autem recta linea ad angulos rectos ipsi tangentē excitetur; inexcitata erit centrum circuli.

Theorema 18. Propositiō 20.

In circulo, angulus ad centrum duplē est anguli ad peripheriam, cū fuerit eadem peripheria basis angularium.

Theorema 19. Propositiō 21.

In circulo, qui in eodem segmento sunt, anguli, sunt inter se aequales.

Theor-

LIBER III.

Theorema 20. Pro-
positio 22.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorum angu-
li, qui ex aduerso, duobus
rectis sunt aequales.

Theorema 21. Pro-
positio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circuloru-
similia, & inaequalia non
constitueretur ad easdem
partes.

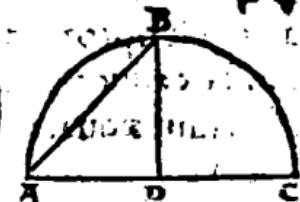
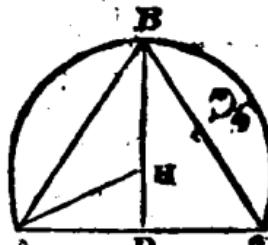
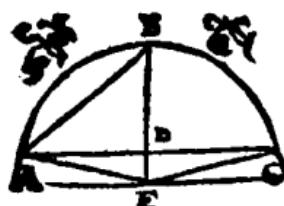

Super
aequali-
bus re-
ctis li-
neis, si-
milia
circulo-
rum segmen-
ta, sunt inter se aequalia.

Problema Propo-
sitio 25.

Circulū segmento dato, describere circulū,
cuius

Theorema 23. Propositio 26.

In aequalibus circulis, aequales anguli aequalibus peripheriis insinunt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, insinuntur.

Theorema 24. Propositio 27.

In aequalibus circulis, anguli, quia aequalibus peripheriis insinunt, sunt inter se aequales, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, insinuntur.

Theo-

Theorema 25. Propo-
sitio 28.

In æqualibus círculis, æquales rectæ lineæ,
æquales
periphe-
rias au-
ferunt;
maiore
quidē
maiori,
minorem autem minori.

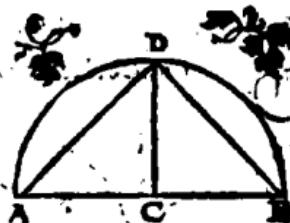
Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-
libus
círculis
æquales
periphe-
rias, æ-
quales
rectæ lineæ subtendunt.

Problema 4. Pro-
positio 30.

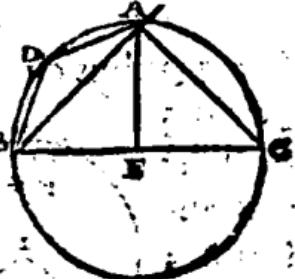
Datam peripheriam bi-
fariam secare.

Theorema 27. Propo-
sitio 31.

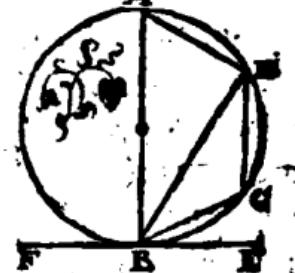
In circulo angulus, qui in semicirculo, re-
ctus

ctus est: qui autem in maiore segmento, mi-
nor recto; qui verò in mi-
nore segmento, maior.
est recto. Et insuper an-
gulus majoris segmenti;
recto quidem maior est,
minoris autem segmenti
angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à
contacitu autem produca-
tur quædam recta linea
circulum secans: anguli,
quos ad contingenter
facit, eæquales sunt ijs, qui
in alternis circuli segme-
tis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentum
circuli, quod capiat angulum æqualem dato
angulo rectilineo.

Pro-

Problema 6. Pro-
positio 34.

A dato circulo segmentum abscindere, copiens angulum aequalem dato angulo rectilineo.

Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duas rectas lineas sece mutuo
secuerint; rectangulum comprehensum sub

segmentis vni,
aequale
est ei,
quod
sub seg.
memis

alterius comprehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tracir
culū
suman-
tur pū
& tū ali
quod,

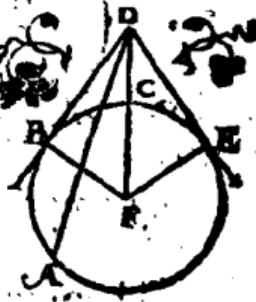
ab eo que in circulū cadant duas rectas lineas;
quarum altera quidem circulū secet, altera
verò

EVCLIS. ELEMENTA GEOM.
verò tangat: quod sub-^{ante} scione, & exte-
rius inter pūctum & conuexam periphe-
riam assumpta comprehenditur, rectangu-
lum; æquale erit ei, quod à tangentē descri-
bitur, quadrato.

Theorema 3t. Propo-

sitione 37a. 30. 17.

Si extra circulum sumatur pūctum ali-
quod ab eoquā pūcto in circulum cadant
duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum
secet, altera in eum incidat; sit autem, quod
sub tota secante, & exte-
rius inter pūctum , &
conuexam peripheriam
assumpta, comprehenditur,
rectangulum, æqua-
le ei, quod ab incidente
describitur, quadrato; in-
cidens ipsa circulum tanget.

FINIS ELEMENTI III.

EVCL.

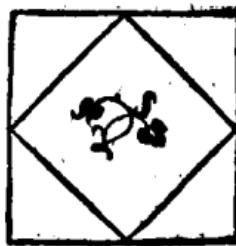
49

EVCLIDI^S ELEMENTVM QVARTVM.

DEFINITIONES.

1.

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figure; quæ inscribitur, anguli, singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2.

Similiter & figura circum figuram describi dicitur, quem singula eius, quæ circumscribitur, latera singulos eius figure angulos rectangulos gerint, circum quam illa describitur.

3.

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quem singuli eius figure, quæ intribit, D angu-

4.

Figura verò rectilinea circa circulum describi dicitur, quā singula latera eius, quae circum scribitur, circuli peripheriam tangunt.

5.

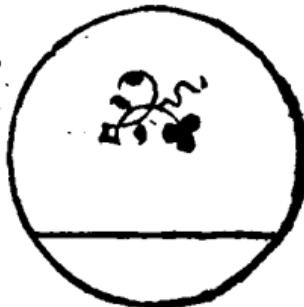
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quā circuli peripheria singula latera tangit eius figuræ, cui inscribitur.

6.

Circulus autem circum figuræ describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

7.

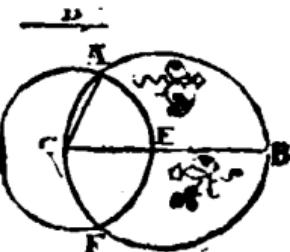
Recta linea in circulo accommodari, seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema i. Pro-

positio i.

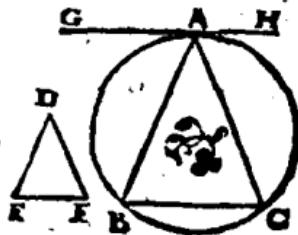
In dato circulo, rectam lineam accommodare à qualem datæ rectæ lineæ, quæ circuli diametro non sit maior.

Pro

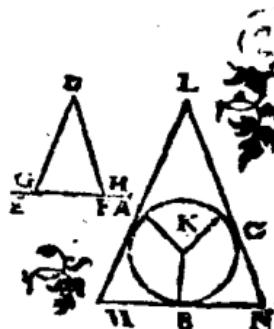
Problema 2. Propositio 2.

In dato circulo, triangulum describere, dato triangulo æquiangulum.

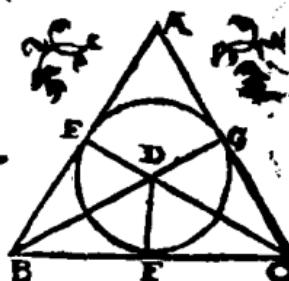
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulum triangulum describere, dato triangulo æquian-

Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

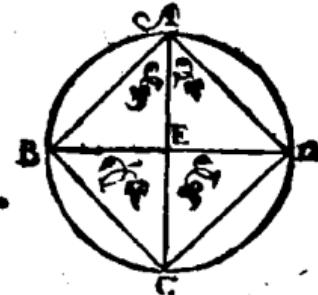

Problema 5. Propositio 5.
Circa datum triangulū, circulū describere.

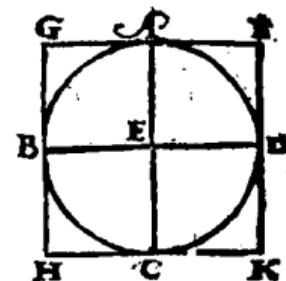
Problema 6. Propo-
sitio 6.

In dato circulo quadra-
tum describere.

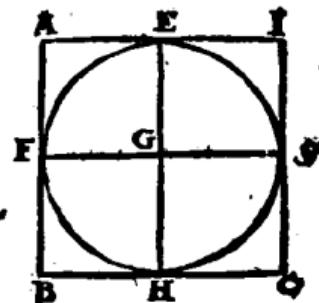
Problema 7. Pro-
positio 7.

Circa datum circulum,
quadratum describere.

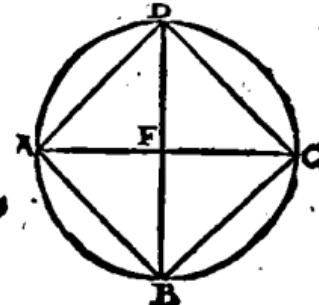
Problema 8. Pro-
positio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

Problema 9. Pro-
positio 9.

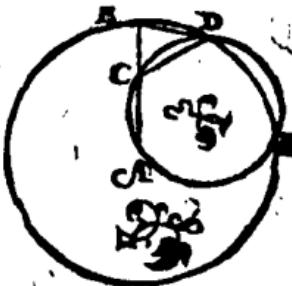
Circa datum quadratū,
circulum describere.

Pro-

Problema 10. Propositio 10.

Isoisceles triangulum constituere; quod habeat utrumque eorum, qui ad basim sunt, angulorum, dupium reliqui.

Problema 11. Propositio 11.

In dato circulo, pentagonum aequilaterum, & aequiangulum inscribere.

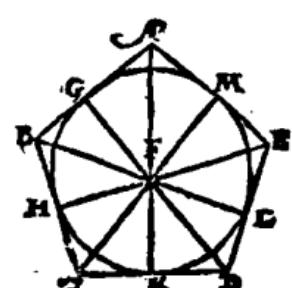
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum, aequilaterum & aequiangulum describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pentagono aequilatero, & aequiangulo circulum inscribere.

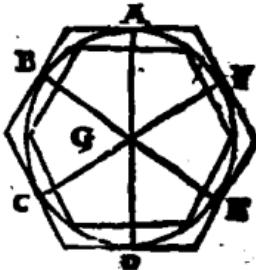
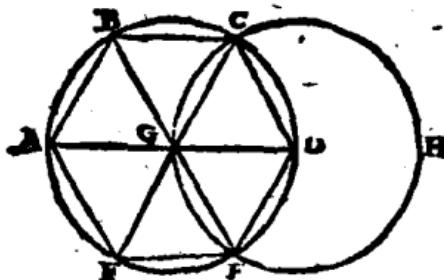

Problema 14. Propo-
sitio 14.

Circa datum pentagonū
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

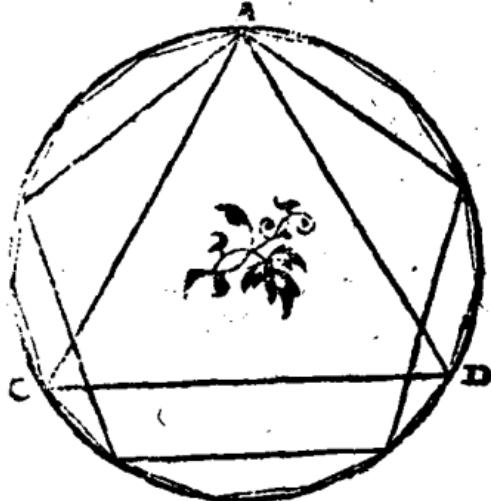

Problema 15. Proposition 15.
In dato circulo hexagonum & æquilaterū,
& æquiangulum inscribere.

Problema 16. Proposition 16.

In dato cir-
culo quin-
ti decago-
num & æ-
quilaterū,
& æquiang-
ulum de-
scribere.

FINIS ELEMENTI IV.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

QVINTVM.

DEFINITIONES.

1.

Pars est magnitudo magnitudinis minoris, quum minor metitur maiorem. 2.

Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

3.

Proportio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quedam secundum quantitatem habitudo.

4.

Proportionalitas vero est proportionum similitudo.

5.

Proportionem habere inter se magnitudines dicuntur, quae possunt multiplicatae se se mutuo superare.

6.

In eadē proportione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ & tertiæ æquæ multiplicatae à secundiæ & quartiæ æquæ multiplicibus,

56 EVCLID. ELEMENTA GEOM.

Qualisunque sit hæc multiplicatio; verumque ab unoque; vel una deficiunt, vel una æqualia sunt, vel una excedunt; si ea sumantur, quæ inter se respondent.

7.

Eandem autem proportionem habentes magnitudines, proportionales vocentur.

8.

Cum vero æquè multiplicium, multiplex primæ magnitudinis excederit multiplicem secundæ; at multiplex tertiae non excederit multiplicem quartæ; tunc prima ad secundam, maiorem proportionem habere dicuntur, quam tertia ad quartam.

9.

Proportionalitas autem in tribus terminis paucissimis consistit.

10.

Cum autem tres magnitudines proportionales, fuerint, prima ad tertiam, duplicatam proportionem habere dicuntur eius, quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales fuerint, prima ad quartam, triplicatam proportionem habere dicuntur eius, quam habet ad secundam: & semper deinceps, uno amplius, quamdiu proportio extiterit.

11.

Homologæ, seu similes proportionem magnitudines dicuntur, antecedentes quidem ante-

antecedentibus, consequentes vero con-
quentibus.

12.

Altera proportio, est sumptio anteceden-
tis ad antecedentem, & consequentis ad con-
sequenterem.

13.

Inuersa proportio, est sumptio consequen-
tis, ceu antecedentis, ad antecedentem, velut
ad ipsam consequenterem.

14.

Compositio proportionis, est sumptio an-
tecedentis cum consequente, ceu vnius ad
ipsam consequenterem.

15.

Divisio proportionis, est sumptio excessus,
quo consequenterem superat antecedens, ad
ipsam consequenterem.

16.

Conuersio proportionis, est sumptio ante-
cedentis ad excessum, quo superat antece-
dens ipsam consequenterem.

17.

*Ex æqualitate proportio est, si plures du-
bus sint magnitudines, & his aliæ multitudi-
ne pares, quæ binæ sumantur, & in eadem
proportione: quum ut in primis magnitu-
dibus prima ad ultimam, sic & in secundis
magnitudinibus prima ad ultimam sese ha-
buerit.*

Vel aliter, sumptio extremorum per subductionem mediorum.

18.

Ordinata proportio est, cum fuerit, quemadmodum antecedens ad consequentem, ita antecedens ad consequentem: fuerit etiam ut consequens ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

19.

Perturbata autem proportio est, cum tribus positis magnitudinibus, & alijs quæ sint his multitudine pares, ut in primis quidem magnitudinibus se habet antecedens ad consequentem, ita in secundis magnitudinibus antecedens ad consequentem: ut autem aliud quidpiam sic in secundis magnitudinibus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema I. Propositio I.

Si sunt quotcunq; magnitudines, & quæcunque magnitudinum æ qualium numero, singulæ singularum, & quæ multiplices; quæcumque multiplex est vnius una magnitudi do, tam multipleces erunt & omnes omnium.

Theo-

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex, atque tertia quartæ; fuerit autem & quinta secundæ æquè multiplex, atque sexta quartæ: erit & composita prima cū quinta, secundæ æquè multiplex; atq; tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Sis sit prima secundæ æquè multiplex, atque tertia quartæ; sumantur autem æquè multiplices primæ, & tertiaræ; erit & ex æquo, sumptarum utraque vtriusque æquè multiplex; altera quidem secundæ, altera autem quartæ.

Theorema 4. Propositio 4.

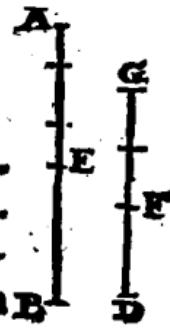
Si prima ad secundā, eandem habuerit proportionē, & tertia ad quartam: etiam æquè multiplicipes primæ & tertiaræ, ad æquè multiplicipes secundæ & quartæ, iuxta quamuis multiplicationē, ean-

60 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
dem habebunt propositionem; si, prout in-
ter se respondent, ita sump:æ fuerint:

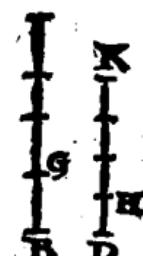
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si magnitudo magnitudinis æ-
quæ fuerit multiplex, atque ab-
lata ablata: etiam reliqua reli-
qua ita multiplex erit, ut tota
totius.

Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duas magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ multi-
plex, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiples: &
reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquæ
ipsarum multiples.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

Aequales ad eandem, eadem ha-
bent rationem: & eadem ad æ-
quales.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Inæqualium magnitudinum maior ad ean-
dem

dem, maiorem proportionem habet: quam minor: & eadem ad minorum, maiorem proportionem habet, quam ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

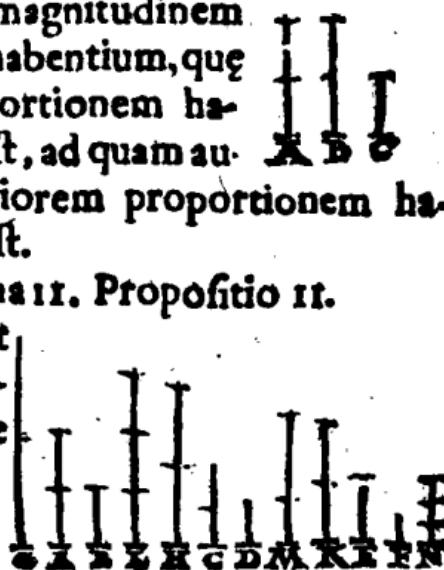
Quæ ad eandem, eadem habent proportionem, æquales sunt inter se: & ad quas eadem, eadem habet proportionem, ex quoq; sunt inter se æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem proportionem habentium, quæ maiorem proportionem habet, illa maior est, ad quam autem eadem maiorem proportionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt eadem proportiones, & inter se sunt eadem.

Theo-

Theorema 12. Propositio. 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales; quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unam consequentium; ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam; tertia vero ad quartam maiorem proportionem habuerit, quam quinta ad sextam: prima quoque ad secundam maiorem proportionem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: prima vero quam tertia maior fuerit, erit & secunda maior, quam quarta. Quod si prima fuerit aequalis tertiae, A B C D erit

erit secunda aequalis quartæ: si vero minor,
& minor erit,

Theorema 15. Propo-
sitio 15.

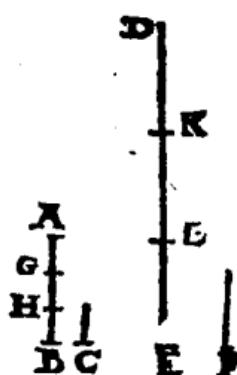
Partes cum pariter mul-

tiplicibus in eadem sunt

proportiones, si prout si-

bi mutuò respondent, i-

ta sumantur.

Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudi-

nes proportionales fue-

rint, & vicissim propor-

tionales erunt.

Theorema 17. Pro-
positio 17.

Si compositæ magnitudi-

nes proportionales fue-

rint, hæ quoq; diuisæ pro-

portionales erunt.

Theo-

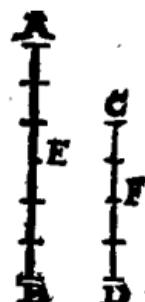
Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuisæ magnitudines sint proportionales, hæ quoque compositæ proportionales erunt.

A	C
I	I
I	I
I	E I F
I	I G
B	D

Theorema 19. Propo-
sitio 19.

Si quemadmodum totum ad totum, ita ablatum se habuerit ad ablatum: & reliquum ad reliquum, vt totum ad totum, se habebit.

Theorema 20. Propo-
sitio 20.

Si sint tres magnitudines, & alias ipsis æqua-
les numero, quæ binæ, & in eadem propor-
tione sumantur;

ex æquo autem prima quam ter-
tia maior fueri; f

tia maior fueri; f

erit & quarta, A B C C C D E F F E

quam sexta, ma-
ior. Quod si prima tertiaz fuerit æqualis,
erit & quarta æqualis sextæ; Sin illa minor,
quoque minor erit.

Theor-

LIBER V.

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ, & in eadem proportione sumantur, fueritque perturbata eorum proportio: ex quo autem prima, quæ à tertia, maior fuit; erit & quarta, quam sexta, maior: quod si prima tertia fuerit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: si ita minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Propositio 22.

Si sint quatuorunque magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ in eadē proportione sumantur: & ex æqualitate illi eadem proportione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæque ipsis æqua-

66. EVCLID. ELEMENTA GEOM
les numero;
quæ binæ in ea
dem proporti-
one sumantur;
fuerit autē per-
turbata earum
proportio; Et-
iam ex æquali-
tate in eadem
proportione e-
runt.

G H K A B C D E F L M N

Theorema 24. Propo-
sitio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit proportionem, quam
tertia ad quartam; habuerit au-
tem & quinta ad secundam, ean-
dem proportionem, quam sex-
ta ad quartam: Etiam composi-
ta prima cum quinta, ad secun-
dam eandem habebit proportionem, quam
tertia cum sexta, ad quartam.

Theorema 25. Propo-
sitio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint; ma-
xima, & minima reliquis du-
abus maiores erunt.

Theo-

Theorema 26. Propositio 26.

Si prima ad secundam, maiorem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: habebit couertendo secunda ad primam, minorem proportionem, quam quarta ad tertiam.

Theorema 27. Propositio 27.

Si prima ad secundam, habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoq; vicissim prima ad tertiam, maiorem proportionem, quam secunda ad quartam.

Theorema 28. Propositio 28.

Si prima ad secundam habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem proportionem, quam composita tertia cū quarta, ad quartam.

Theorema 29. Propositio 29.

Si composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem habuerit proportionem quam

composita tertia cum quarta, ad quartam: Habebit quoq; dividendo prima ad secundam, maiorem proportionem, quam tercia, ad quartam.

Theorema 30. Propositio 30.

Si composita prima cum secunda, ad secundam habuerit maiorem proportionem, quam composita tertia cum quarta, ad quartam: Habebit quoq; per conversionem proportionis, prima cum secunda, ad primam, minorem proportionem, quam tertia cum quarta, ad tertiam.

Theorema 31. Propositio 31.

Si sint tres magnitudines, & aliae ipsis aequali numero; sitque maior proportio primæ priorum ad secundam, quam primæ posteriorum ad secundam; Item secundæ priorem ad tertiam maior quam secundæ posteriorum ad tertiam: Erit quoque ex aequalitate maior proportio primæ priorum ad tertiam, quam primæ posteriorum ad tertiam.

Theorema 32. Propositio 32.

Si sint tres magnitudines, & aliae ipsis aequali numero; sitque maior proportio primæ priorum ad secundam, quam secundæ posteriorum

riorum ad tertiam; Item secundæ priorum ad tertiam maior, quām primæ posteriorū ad secundam: Erit quoque ex æqualitate, maior proportio primæ priorum ad tertiam, quām primæ posteriorum ad tertiam.

Theorema 33. Propositio 33.

Si fuerit maior proportio totius ad totum, quām ablati ad ablatum: Erit & reliqui ad reliquum, maior proportio, quām totius ad totum.

Theorema 34. Propositio 34.

Si sint quotcunque magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero; sitque maior proportio primæ priorum ad primam posteriorum, quām secundæ ad secundam; & hæc maior, quām tertiaz ad quartam, & sic deinceps: Habebunt omnes priores simul, ad omnes posteriores simul, maiorem proportionem quām omnes priores, relictâ primâ, ad omnes posteriores, relictâ quoque primâ; minorē autem, quām prima priorum ad primam posteriorum; maiorem denique etiā, quām ultima priorum ad ultimam posteriorum,

FINIS ELEMENTI V.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

1.

1. quod C. 14.
Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent; atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2.

2. quod C. 15.
Reciprocae autem figuræ sunt, cùm in utraque figura, antecedentes, & consequentes proportionum termini fuerint.

3.

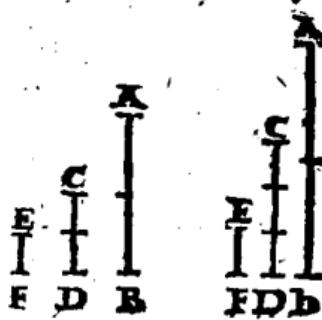
3. quod C. 16.
Secundum extremam, & medianam proportionem recta linea secta esse dicitur, cùm ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

4.

4. quod C. 17.
Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertex ad basim deducta.

S. RA.

5.
Proportio proportionibus compóni dicitur, cū proportionum quantitates inter se multiplicatae, aliquā effecerint proportionem.

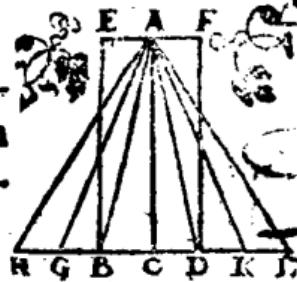

6.

Parallelogrammum secundum aliquam linēam applicatum, deficere dicitur parallelogrammo, quando pon occupat totam linēam: Excedere vero, quando occupat maiorem linēam, quam sit ea, secundum quam applicatur: Ita tamen, ut parallelogrammū deficiens, aut excadens, eandem habeat altitudinem cum parallelogrammo applicato, constituatque cum eo totum unum parallelogrammum.

Theorema 1. Propositio 1.

Triangula, & parallelogramma, quorum eadem fuerit altitudo, ita se habent inter se, ut bases.

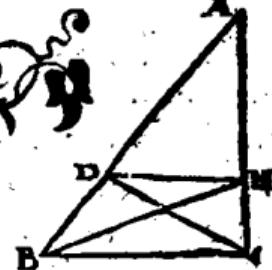

Theorema 2. Propositio 2.

Si ad unum trianguli latus parallela ducta fuerit recta quedam linea:

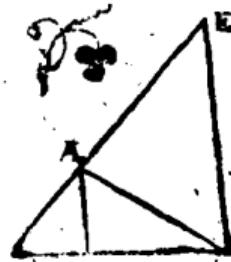
Hec proportionaliter secabit ipsum triangulum.

72 EVCLID. ELEMENTA GEOM.
 anguli latera. Etsi trianguli latera proportiona-
 liter secta fuerint; quæ ad sectiones adiuncta fuerit recta linea, erit ad reliquum ipsius trianguli latus parallela.

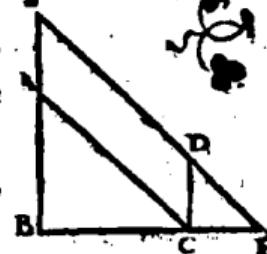
Theorema 3. Propositio 3.

Si trianguli angulus bifaria sectus sit; secans autem angulum rectum linea secuerit & basis: basis segmenta, eandem habebunt proportionem, quam reliqua ipsius trianguli latera: Etsi basis segmenta eandem habeant proportionem quam reliqua ipsius trianguli latera; recta linea, quæ à vertice ad sectionem producitur, bifariam secat trianguli ipsius angulum.

Theorema 4. Propositiō 4.

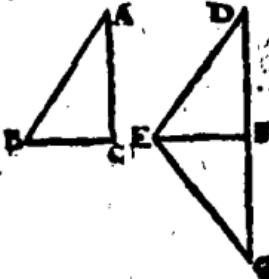
Aequiangularium triangulorum proportionalia sunt latera, quæ circum e- quales angulos, & homologa sunt latera, quæ equa libus angulis subtendun-

sur. Theo-

Theorema 5. Propositio 5.

Si duo triangulo, latera proportionalia habeant, & quiangula erunt triangula, & aequalis habebunt eos angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.

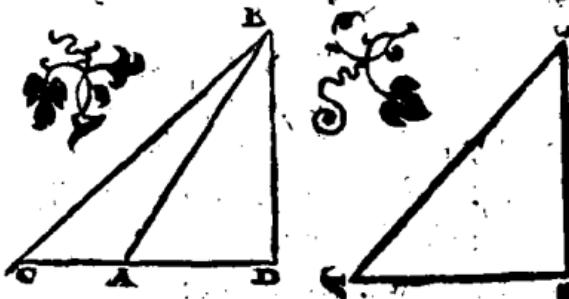

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triangula unum angulum vni angulo aequalis, & circum aequalis angulos latera proportionalia habuerint; & quiangula erunt triangula, aequalis que habebunt eos angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula unum angulum vni angulo aequalis circu autem alios angulos latera proportionalia habent; reliquorum

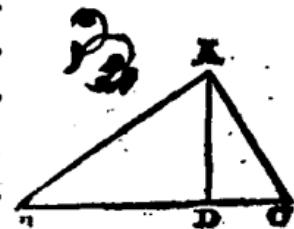

verò

74 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
vero simul utrumque aut minorem, aut non
minorem recto: æquiangula erunt triangula,
& æquales habebunt eos angulos, circum
quos proportiones illa sunt latera.

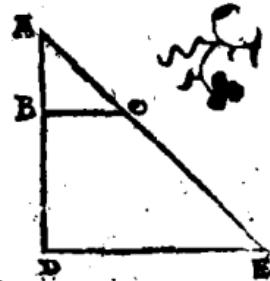
Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit; quæ ad perpendi-
cularem triangula, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

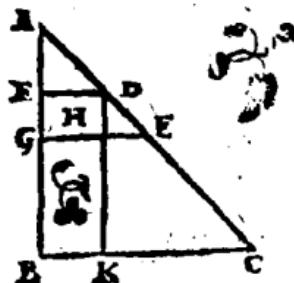
Problema 1. Pro- positio 9.

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

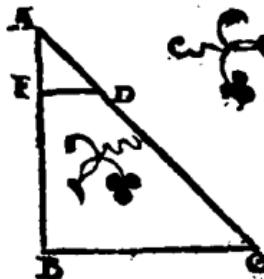
Problema 2. Propo- sitio 10.

Datam rectam lineam in-
sectam similiter secare,
vt data altera recta secta
fuerit.

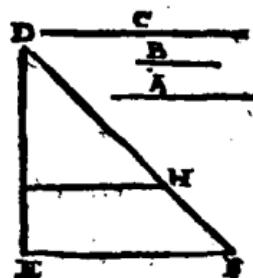

Pro-

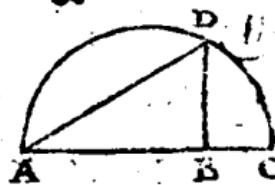
Problema 3. Pro-
positio. II.
Duabus datis rectis li-
neis, tertium proporcio-
nalem adinuenire.

Problema 4. Pro-
positio. 12.
Tribus datis rectis lineis
quartam proportionale
adinuenire.

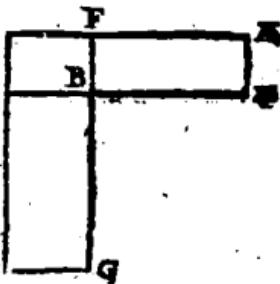
Problema 5. Pro-
positio 13.
Duabus datis rectis line-
is, medianam proporcional-
lem adinuenire.

Theorem a 9. Propo-
sitio 14.

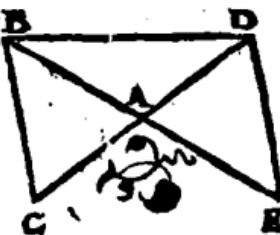
Aequalium, & vnum vni æqualem haben-
tium angulum, parallelogrammorum reci-
proca sunt latera, quæ circumferentes angu-
los; Et quorum parallelogrammorum vnum
angu-

angulum vni angulo æqualem habentium reciprocā sunt latera, quæ circum æquales angulos, illa sunt æqualia,

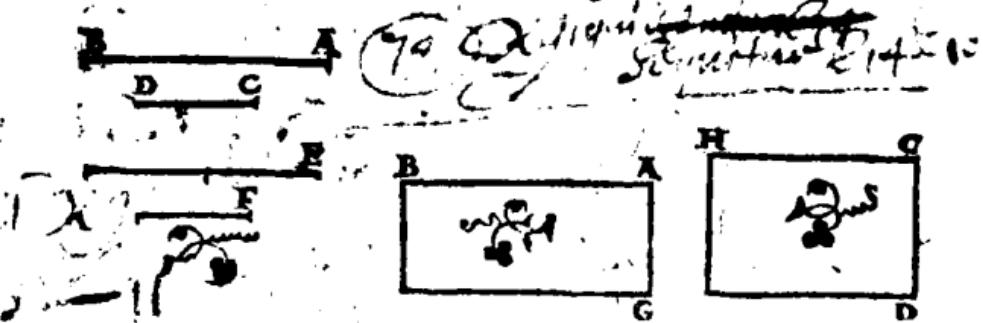
55 Theorema i. Propositio 15.

Aequalium, & vnum angulum vni æqualem habentium triangulorum reciproca sunt latera, quæ circum æqua-les angulos: Et quorum triangulorum vnum an-gulum vni æqualem ha-bentium, reciproca sunt latera, quæ circū æquales angulos, illa sunt æquales,

Theorema ii, Propositio 16.

Si quatror rectz lineæ proportionales fuc-

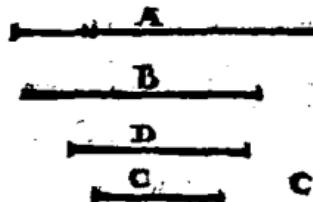

tint, quod sub extremis comprehenditur rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs com-

comprehenditur, rectangulo. Et sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur, rectangulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 19.

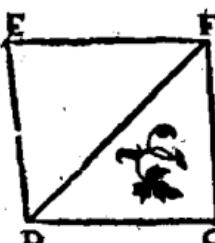
Si tres rectæ lineæ sint proportionales; quod sub extremis comprehenditur rectangulum

æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato: Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato; illæ tres rectæ lineæ proportionales erant.

Theorema 6. Propositio 16.

A data recta linea, datore recti lineos similes, simili- terq; possum re- stilineum describere.

Theo-

Theorema 13. Propositio 19.

Similia

triangu-

la inter

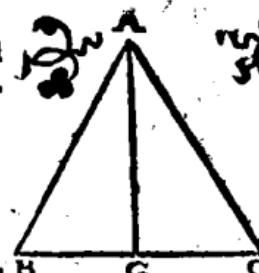
se sunt

in du-

plicata

propor-

tione laterum homologorum.

Theorema 14. Propositio 20.

Similia

polygo-

na in si-

milia

triangu-

la diui-

duntur,

& nume-

ro eque-

lia, & ho-

mologa-

gostis. Et

polygo-

na duplia

nam habet

nam inter

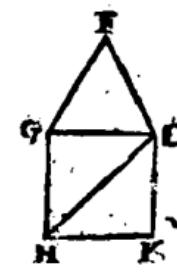
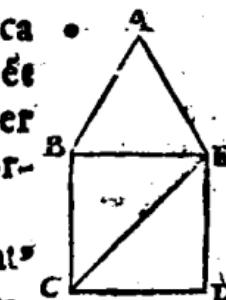
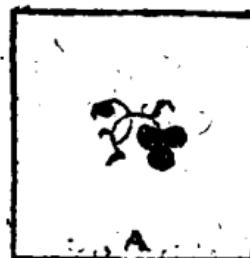
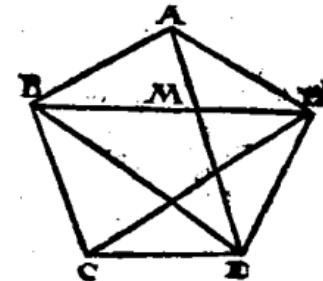
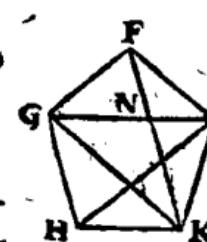
se propor-

tionem,

quam lat-

homolo-

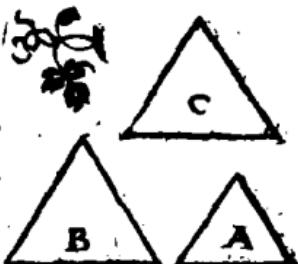
gum ad homologum latus.

Theos

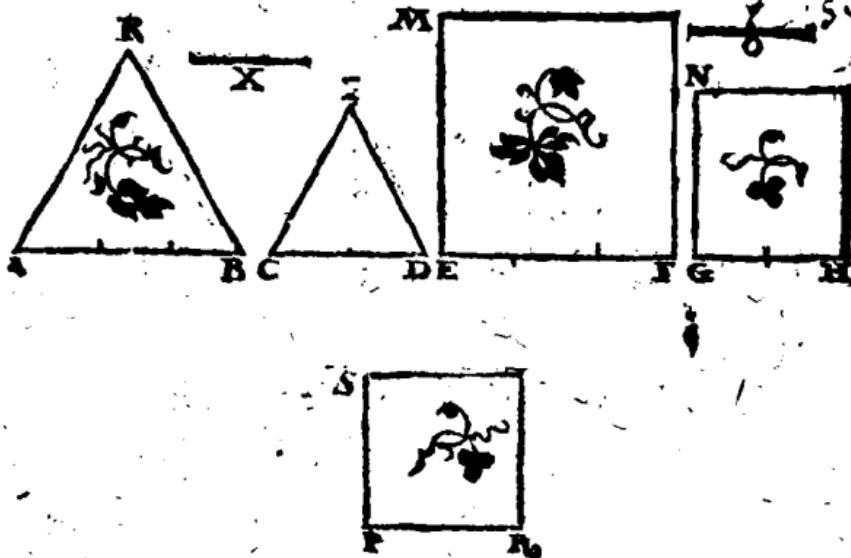
Theorema 15. Pro-
positio 21.

Quae eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

Theorema 16. Propo-
sitio 22.

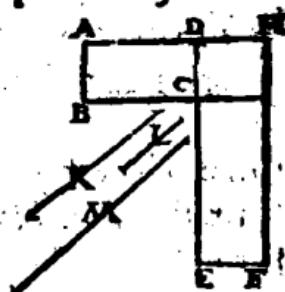
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint: & ab eis rectilinea similia similiterque descripta proportionalia erunt. Et si à rectiliniis similiis similiterque descripta rectilinea proportionalia fuerint; ipsæ etiam rectæ lineæ proportionales erunt.

80 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

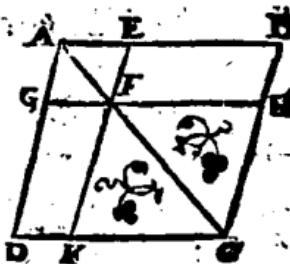
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se proportionem habent eam, quæ ex lateribus componuntur.

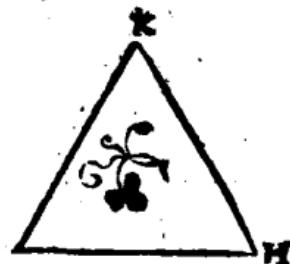
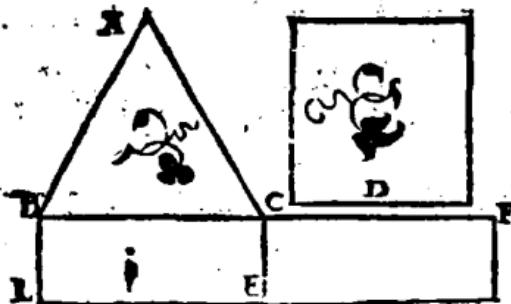

Theorema 18. Propositiō 24.

In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogramma, & toti, & inter se sunt similia.

Problema 7. Propositiō 25.

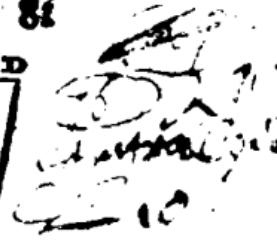
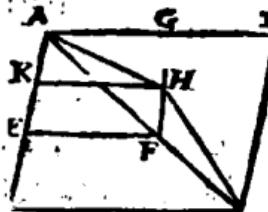

Dato recto linea simile : similiiterque positum ; & alteri dato æquale idem constituere.

Theo-

Theorema 19. Propositio 26.

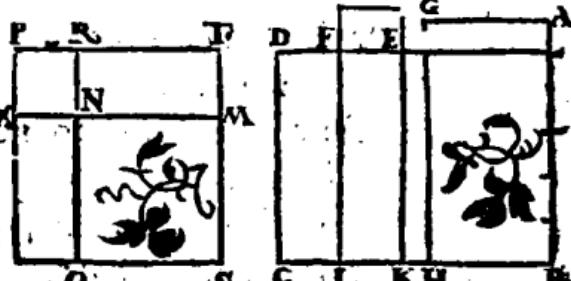
Si à parallelogrammo parallelogrammum ablatum sit, & simile toti, & similiter positum, communem cum eo habens angulum; hoc circum eandem cum toto diametrum constit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelogramorum secundum eandem rectam lineam applicatorum, defici-

umq; si
guris pa-
rallelo
gramis
simili-
bus, si-

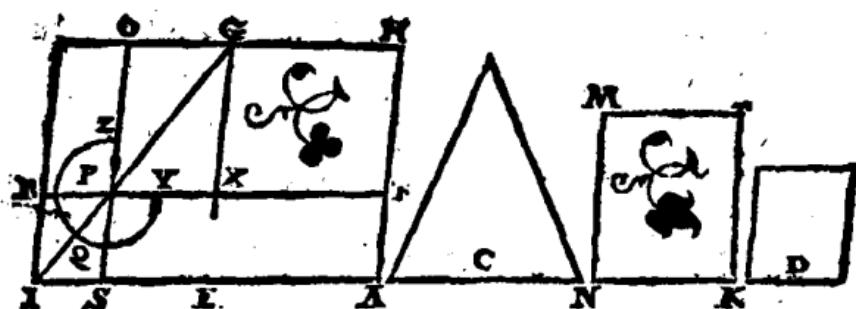
militerque positis, ei, quod à dimidia describitur; maximum, id est, quod ad dimidiam applicatur, parallelogrammum simile extens defectui.

Problema 8. Propositio 28.

Ad datam lineam rectam, dato rectilineo & quale parallelogrammum applicare, deficiens figura parallelogramma, quæ similis

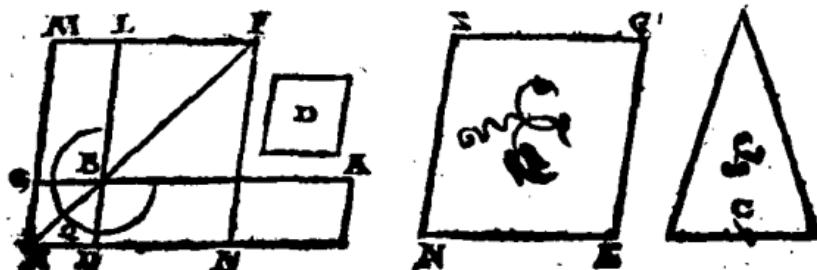
F sit

fit alteri rectilineo dato. Oportet autem datum rectilineum, cui æquale applicandum est, non malus esse eo, quod ad dimidiam applicatur, cum similes sint defectus & eius, quod à dimidia describitur, & eius, cui simile deesse debet.

Problema 9. Propo-
sitio 29.

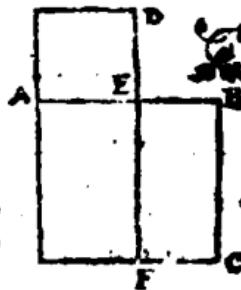
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare, excedens figura parallelogramma, que similis fit parallelogrammo alteri dato.

Pro-

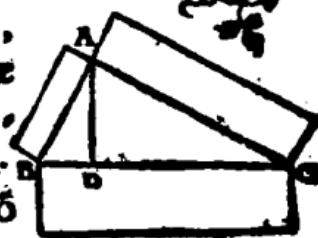
Problema 10. Pro-
positio 30.

Propositum rectam linea-
am terminatam, extrema
ac media ratione (propor-
tione:) secare.

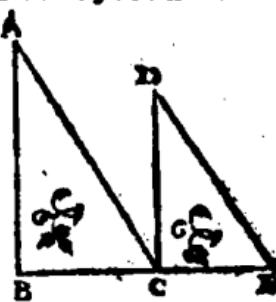
Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quaevis à la-
tere rectum angulum
subtendente descripta,
æqualis est figuris, que
priori illi similes, & si-
milibet posite, à lateri-
bus rectum angulum cō-
tinentibus describūtur.

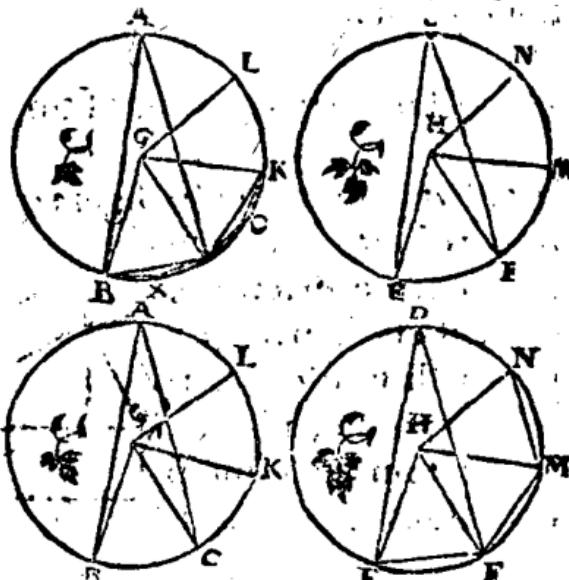
Theorema 22. Propositio 32.

Si duo triangula, que duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secundum
vnum angulum compo-
sita fuerint, ita ut homo-
loga eorum latera sint et-
iam parallela; tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata repetien-
tur.

Theorema 23. Propositio 53.

In æqualibus circulis, anguli tandem habent rationem, cum ipsis peripherijs, in quibus insistunt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, illis instant peripherijs. In super verò & factores, quippe qui ad centra consistunt.

FINIS ELEMENTI VI.

EVCLI.

8.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1. **V**Nitas est, secundum quam vnum, quodque eorum, quæ sunt, vnum dicitur.

2.

Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

3.

Par est numerus numeri, minor maioris, cum minor metitur maiorem.

4.

Partes autem, cùm non metitur.

5.

Multiplex vero, maior minoris, cùm maiorem metitur minor.

6.

Par numerus est, qui bisariam diuiditur.

7.

Impar vero, qui bitariam non diuiditur, vel, qui vnitate differt a pari.

8.

Paritet par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

F 3

9. Pari-

9.
Pariter autem impar est, quem par numerus
metitur per numerum imparem.

10.

Impariter vero impar numerus est, quem
impar numerus metitur per numerum im-
parem.

11.

Primus numerus est, quem unitas sola me-
titur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola uni-
tas, mensura communis, metitur,

13.

Compositus numerus est, quem numerus
quispiant metiuntur.

14.

Compositi autem inter se numeri sunt, quos
nummerus aliquis, mensura communis, meti-
tetur.

15.

Numerus numerorum multiplicare dicitor,
cum toties compositus fueritis, qui multi-
plicatur, quot sunt in ipso multiplicante v-
nitate; & processatus fuerit aliquis.

16.

Cum autem duo numeri mutuo se se multi-
plicant, quenam faciunt, qui factus
erit, planus appellabitur. Qui vero numeri
mutuo se se multiplicant, illius latera di-
cuntur.

Cum

17.

Cum verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui procreatus erit, solidus appellabitur, qui autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui æqualiter æquals: vel, qui à duabus æqualibus numeris continetur.

19.

Cubus verò, qui æqualiter æquali æqualiter: vel, qui à tribus æqualibus numeris continetur.

20.

Numeri proportionales sunt, cùm primus secundi, & tertius quarti, æquè multiplex est: vel eadem pars, vel exdem partes.

21.

Similes plani, & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22.

Perfectus numerus est, qui suis ipsis partibus est æqualis.

23.

Numerus numerum metiri dicitur per illum numerum, quem multiplicans, vel à quo multiplicatus, illum producit.

24.

Proportio numerorum est habitudo quae-
dam vnius numeri & alterum, secundum
quod illius est multiplex, vel pars, partesque,

25.

Termini, siue radices proportionis dicun-
tur duo numero, quibus in eadem propor-
tione minores sumi nequeunt.

26.

Cum tres numeri proportionales fuerint;
Primus ad tertium, duplicatam propor-
tionem habere dicitur eius, quam habet ad se-
cundum. At cum quatuor numeri propor-
tionales fuerint; primus ad quartum, tripli-
catam proportionem habere dicitur eius,
quam habet ad secundum. Et super dein-
ceps uno amplius, quamdiu proportio exti-
terit.

27.

Quotlibet numerus ordine positus, propor-
tio, primi ad ultimum componi dicitur ex
proportionibus primi ad secundum, & se-
cundi ad tertium, & tertij ad quartum, & ita
deinceps, donec extiterit proportio.

Postulate, siue petitiones.

I.

Postuletur, cuilibet numero, quotlibet pos-
se sumi æquales, vel multiplices.

2.

Quolibet numero, sumi posse maiorem.

Axi-

Axiomata, sive pronunciata.

1.
Quinumeri æqualium numerorum, vel e-
iusdem, æquè multiplices sunt, inter se sunt
æquales,

2.
Quorum idem numerus æquè multiplex
est, vel æquè multiplices sunt æquales, inter
se æquales sunt.

3.
Qui numeri æqualium numerorum, vel e-
iusdem, eadem pars, partes fuerint, inter se
æquales sunt.

4.
Quorum idem numerus, vel æquales, eadē
pars, vel eadem partes fuerint, æquales in-
ter se sunt.

5.
Vnitas omnem numerum per vnitates, quæ
in ipso sunt, hoc est, per ipsummet numerū,
metitur.

6.
Omnis numerus seipsum metitur per vni-
tatem.

7.
Si numerus numerum multiplicans, ali-
quem produixerit, metietur multiplicans
productum per multiplicatum; multiplica-
tus autem eundem per multiplicantem.

8.

Si numerus numerum metiatur, ut ille, per quem metitur, eundem metietur per eas, quae in metiente sunt, vnitates, hoc est, per ipsum numerum metientem.

9.

Si numerus numerum metiens, multiplicet eum, per quem metitur; vel ab eo multiplicatur, illum, quem metitur, producat.

10.

Numerus quotcunque numeros metens, compositum quoque ex ipsis metitur.

11.

Numeris quaecunq; numerum metiens, metitur quoque omnem numerum, quem ille metitur.

12.

Numerus metiens totam, & ablatum, metitur & reliquum.

Theorema i. Propositiō i.

Si Duobus numeris inæqualibus propositis, destrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione; neque reliquus unquam metiatur precedentem, quo ad assumpta sit unitas: qui principiō propositi sunt numeri, pri qui inter se erunt.

A	H
:	C
F	:
:	G
:	
BD	n

Pro-

Problema 1. Pro-
positio 2.

A : C
B : D
C : E

Duobus numeris datis non : B : 1
primis inter se, maximam : : :
corum communem mensu B D B D
ram reperire. : : : : :

Problema 2. Propo-
sitio 3. A B C D E

8 6 4 2 3

Tribus numeris da- : : : : :
tis non primis inter A B C D E F
se, maximam eorum 18 13 8 6 2 3
communem mensuram reperire.

Theorema 2. Pro-
positio 4. C
F

Omnis numerus cuiusq; C C :
numeri, minor maioris,
aut pars est, aut partes. E

: ;
: : ! :
A B B B D
12 7 6 9 3

Theorema 3. Propo-
sitio 5. C F

Si numerus numeri pars fue- : :
rit, & alter alterius eadem pars; G H
& simul uterque utriusque : : : :
simile ad eam pars erit, quae : : :
vnus est unius.
A B D C
6 2 1 8

Theor.

Theorema 4 Pro-
positio 6.

Si numerus sit numeri par
tes, & alter alterius eadem
partes; & simul uterque v-
triusque simul eadem par-
tes erunt, quæ sunt unus v-
nius.

B	H	C	D	F
6	9	8	12	

Theorema 5. Proposi-
tio 7.

Si numerus numeri eadem sit
pars quæ detractus detracti; & re-
liquus reliqui eadem pars erit,
quæ totus est totius.

B	C	G	I
6			

Theorema 6. Pro-
positio 8.

Si numerus numeri eadem sint
partes, quæ detractus detracti;
& reliquo reliqui eadem par-
tes erunt, quæ sunt totus totius.

B	D	F	H
E			
L			
A	C		
G M K N H	U		

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeri pars
sit, & alter alterius eadem
pars: & vici sim, quæ pars
est, vel partes primi ter-
tij, eadem pars erit vel eæ-
dem partes, & secundus 4
quarti.

C	F	H
G		
B	D	E
8		10

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-
tes sint, & alter alterius
eadem partes: etiam vi-
cissim, quae sunt partes, G
aut pars primus tertij, et
de partes erunt, vel pars A C D F
& secundus quarti. 4 6 10 18
E H D B
H C E F
D S

Theorema 9. Propo-
sitio 11.

Si quemadmodum se habet totus
ad totum, ita detractus ad detra-
ctum: & reliquis ad reliquum ita
se habebit, vt totus ad totum.

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotunque numeri : : :
proportionales; quemad- A B C D
modum se habet unus ante- 9 6 3 2
cedentium ad unum consequentium, ita se
habebunt omnes antecedentes ad omnes
consequentes:

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : :
proportionales; & vicis- A B C D
sim proportionales erunt. 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotunque : : :
numeri, & alij illis A B C D E F
equales multitudi- 12 6 3 8 4 2

*Le. non existit 12.11.
XII. 15. 12. 18. —*

94 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
ne, qui binis sumantur, & in eadem propor-
tione, etiam ex aequalitate in eadem propor-
tione erunt.

Theorema 13. Propositio 13.

Si unitas numerum quæ-
piam metiatur, alterius vero
numerus alium quendam
numerum aequè metia-
tur, & vicissim unitas ter-
tium numerum eque me-
tiatur, atq; secundus quar-
tum.

F : L : K : E :
H : G : A : B : D :
I : 3 : - : 6

Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo numeri mu-
tuò se multipli- : : : :
cas faciant aliquos; E A B C D
qui ex illis geniti fuerint, inter se aequales
erunt.

Theorema 15. Propositio 17.
Si numerus duos numeros multiplicans fa-
ciat aliquos; qui ex il- : : : :
lis procreati erunt, e- I A B C D E
andē proportionem 1 3 4 5 12 15
inter se habebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Propositio 18.
Si duo numeri numerum : : : :
quemplam multiplican- A B C D E
tes, faciant aliquos; geniti 4 5 3 12 15
ex illis eandem habebunt proportionem,
quam qui illum multiplicarunt. Theo-

Theorema 17. Propo-
sitio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales; quod ex primo, & quarto sit numerus, aequalis est ei, qui ex secundo & tertio, sit, numero. Et si, qui ex primo & quarto sit numerus, aequalis sit ei, qui ex secundo & tertio, sit, numero; illi quatuor : : : : numeri proportionales erunt.

A B C D E F G
6 4 3 12 11 18

Theorema 18. Propositio. 20.

Sitres numeri sint proportionales; qui ab extremis continetur, aequalis est ei, qui à medio efficitur; Et si, qui ab extremis continetur, aequalis sit ei, qui à medio describitur, illi tres numeri proportionales erunt.

A B C
9 6 4
:
D
5

Theorema 19. Propo-
sitio 21.

Minimi numeri omnia qui eandem cum eis proportionem habent, aequaliter metiuntur numeros qui eandem cum eis proportionem habentes; maior quidem maiorem, minor vero minorem.

L M : : :
E A B
3 8 6

Tisico.

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri, & alij multitudine illis
æquales, qui binis sumantur & in eadem ra-
tione; sit autem perturbata eorum propor-
tio; etiam ex æstimatione: 6 : 4 : 3 : 12 : 8 : 6
qualitate in ea: A B C D E F
dem proportioni 6 4 3 12 8 6
oneerunt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri, minimi sunt omniū
candem cum eis pro-
portionem habentium. A B E C D
5 6 2 4 3

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omniū
um eandem cum eis pro A B C D E
portionem habentium, 7 6 4 3 2
primi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter-
utrum eorum metitur,
numerus, is ad reliquū ABCD
primus erit. 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quē
piam numerum primi 3
sint, ad eundem primus B
is quoque futurus est,
qui ab illis productus
fuerit. 5 5 5 3 2

Theo-

Theorema 25. Propo-

sicio 27.

B

Si duo numeri primi sint inter se, qui ab uno eorum gigan-

C

D

6

3

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum, quem non metitur, primus est. A B C 7 103

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes faciant aliquem; hunc autem ex ipsis producentem metiatur primus : : : : quidam numerus sis alterum etiam eorum, 3 6 12 3 4 qui initio positi erant, metietur.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum numerum aliquis primus metietur. A B C

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, autem aliquis primus metitur. A A

3 6 3

Problema 3. Proposito 35.

Numeris datis quotcunque, reperire minimos omnium, qui eandem cum illis proportionem habeant.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M	
6	8	14	2	3	4	6	2	3	4	3	

P.
ro-

Problema 4. Pro-
positio 36.

B	C	D	E	F
A	C	D	E	F
7	12	8	4	5

Duobus numeris
datis, reperire, quē
illi minimum me-
tiantur, numerum

A	B	C	D	E	F
6	9	12	9	2	5

Theorema 33. Propositio 37.

Si duorum numerorum
quempiam metiantur; &
minimus, quem illi meti-
untur, eundem metietur.

A	B	E	C
2	3	6	12

37

Problema 5. Pro-
positio 38.

A	B	C	D	E
1	1	1	1	1
3	4	6	12	8
A	B	C	D	E

Tribus numeris da-
tis, reperire quem
minimum numerum
illi metiantur.

3	6	8	12	24	16
A	B	C	D	E	F

Theorema 34. Propositio 39.
Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognos-
inem.

A	B	C	D
12	4	3	1

G 2

Theo-

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 3^r. Propo-
sitio 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, id
lum metietur numerus
parti cognominis.

: : : :
ABCD
8 4 2 1

Problema 6. Propo-
sitio. 41.

Numerum reperire,
qui minimus cùm
sit, datas habeat par-
tes.

: : : : :
ABC GH
2 3 4 12 10

FINIS ELEMENTI VII.

EVCL-

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

DEFINITIONES.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi;   : : : : : : : :
ipsi minimi   A B C D E F G H
sunt omniū   3 4 9 12 18 27 6 8 12 18
candem cum eis proportionem habentium.

Problema 1. Propositio 2.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunque iusslerit quispiam in data proportione,

A B C D E F G H K
3 4 9 12 16 27 36 49 64

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales minimi habentium candem cu

G 3   eis

102 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
eis proportionem; illorum extremiti sunt inter se primi.

A B C D E F G H K L M N O
27 16 48 64 3 4 9 12 16 27 36 48 64

115 Problema 2. Propositio 4.

T C 13/22
Proportionibus datis quotcunque in minimis numeris, reperire numeros deinceps minimos in datis proportionibus.

132
A B C D E F H G K L N X M O
3 4 2 7 4 5 6 8 12 15 4 6 10 12

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri proportionem inter se habent ex lateribus compositam.

A L B C D E F G H K
18 22 32 3 6 4 8 9 12 16

Theorema 4. Propositio 6.

Si sint quotlibet numeri deinceps, A B C D E F G H
24 36 54 82 4 6 9

inceps,

incepit proportionales; primus autem secundum non metiatur; neque; alias quispiam velum metietur.

Theorema 5. Propositione 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales; primus autem extre-
mum metiatur; is etiam se-
cundum metietur.

Theorema 6. Propositione 8.

Si inter duos numeros medij continua pro-
portionē indicant numeri; quot inter eos
medij continua proportionē incident numeri, totidem & inter alios eandem cum il-
lis habentes proportionem medij continua
proportionē incident.

$$\vdots \vdots \vdots$$

$$A C D B G H K L C M N F$$

$$4 \ 9 \ 27 \ 81 \ 243 \ 9 \ 27 \ 3 \ 6 \ 18 \ 54$$

Theorema 7. Propositione 9.

Si duo numeri sunt inter se priimi, & inter
eos medij continua proportionē incident
numeris, quot inter eos medij continua pro-
portionē incident numeri, totidem & inter
utrumque eorum, ac unitatem deinceps me-
dij continua proportionē incident.

I I I : : . : : I I I I I I
 A M H E F N C K X G D L O B
 27 27 9 16 3 36 1 12 48 4 48 16 64 64

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros, & unitatem, continuè proportionales incident numeri; quot inter utrumque ipsorum, & unitatem, deinceps medijs
 continujs proportione incident, & inter illos medijs continua proportione incident.

continuus p.	A	K	L	B
portione inc.	27	E	36	H
cidunt nu-	9	D	12	F
meri; totidē	3	C	4	G
& inter illos				16
medijs conti-				64
nua proportione incident,				

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorum numerorum unus
 medius proportionalis est numerus: & qua-
 dratus ad quadra-
 tum duplicatam
 habet lateris ad la-
 tis proportionem.

ACE	DB
9, 3, 12, 4	16

Theorema 10. Prop
sitione 12.

Duorum cuborum numerorum duo medijs
 proportionales sunt numerorum; Ec cubus
 ad

ad cubum triplicatam habet lateris ad latus proportionem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
47	36	48	64	3	4	9	12	16

Theorem 11. Proposition 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos; qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt. Et si numeri primū positi, ex suo id procreatos ducit, faciant aliquos; ipsi quoque proportionales erunt.

C	B	A	D	L	E	X	F	G	M	N	H	O	P	K
4	8	16	32	64	8	10	32	64	128	256	512	1024	2048	4096

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum numerū
metatur, & latus vnius metetur latus alie-
G **f** **rius.**

rius. Et si unius quadrati latus metatur latus alterius, & quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubis numerus cubum numerus metiatur, & latus unius metietur alterius latus. Et si latus unius cubi latus alterius metiatur, tum cubus cubum metietur.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	z	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus unius metietur alterius latus. Et si latus unius quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Sic cubus numerus cubum numerum non metiatur; neque latus unius latus alterius metietur. Et si latus cubi unius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

A	B	C	D
8	27	9	11

Theo-

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum

vetus medius	:	:	:	:	:	:
propotiona-	A	G	B	C	D	E
lis est nume-	12	18	27	2	6	3
rus; & planus						9

ad planum duplicatam habet lateris homologi ad latus homologum proportionem.

Theorema 17. Propositio 19.

Duorum similium numerorum solidorum
duo medijs proportionales sunt numeri: Et
solidus ad similem solidum triplicatam, ha-
bet lateris homologi ad latus homologum
proportionem.

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6

Theorema 18. Propo-
fitio 20.

Si inter duos numeros vetus medius propor-
tionalis incidat
numeris similes
planis erunt illi
numeri.

1	1	1	1	1	1	1
A	C	B	D	E	F	G
18	24	33	3	4	6	8

Theo-

Theorema 19. Propositio 21.

Si inter duos numeros duo medij proportionales incidat numeri; similes solidi sunt illi numeri.

	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M	
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4	

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales; primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	D	
9	16	25	

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales; primus autem si cubus, & quartus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	12	18	27

Theorema 22. Propositio 24.

Si duo numeri eā proportionē habeā inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerū, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	
4	9	9	16	34
				36

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo proportionem inter se habent,

beant, quam cubus numerus ad cubum numerum primum autem cubus sit, & secundus cubus erit.

A	E	F	B	C		D	
8	12	16	2.	64	95	145	216

Theorema 24. Propositio 26.

Similes plani numeri proportionem inter se habent, quam quadratus numerus ad quadratum numerum.

A	C	B	D	E	F
18	24	32	9	12	16

Theorema 25. Propositio 27.

Similes solidi numeri proportionem habent inter se, quam cubus numerus ad cubum numerum.

A	C	D	B	E	F	G	H
36	24	26	14	8	12	18	47

FINIS ELEMENTI VIII.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM NONVM.

Theoremā 1. Propo-
sitio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese mul-
tiplicantur,
quendam : : : : :
procreantur A E B D C
productus 4 6 9 16 24 36
quadratus
erit.

Theoremā 2. Propo-
sitio 2.

Si duonumeri mutuò sese multiplicantur,
quadratum fa- : : : : :
ciant, illi simi- A B D C
les sunt plani. 4 6 9 18 36

Theoremā 3. Propo-
sitio 3.

Sí cubus numerus seipsum multiplicás pro-
creat

eret ali-

quem; pro- : : : : :
ductus cu- Vni D D A B
bus erit. tas 3 4 8 16 32 64

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū : : : :
numerum multiplicans : : : :
quendam procreet, pro- A B D C
creatus cubus erit. 8 27 64 116

Theorema 5. Propositio 5.

Si eubus numerus numerum quendam mul-
tiplicans cubum pro- : : : :
creet, & multiplica- A B C D
tus cubus erit. 27 64 729 27 10

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum . . :
multiplicans cubum : : :
procreet; & ipse cu- A B C
bus erit. 27 729 19683

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quēdam numerum
multiplicans, quem- : : : :
piam procreet, pro- A B C D E
ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab unitate quotlibet numeri deinceps pro-
portionales sint; Tertius ab unitate quadra-
tus est, & vnum intermittentes omnes. Quar-
tus aut̄ cubus est, & duobus intermissis om-
nibus.

112 EVCLID. ELEMENTA GEOM.
 nes: Septimus vero cubus simul & sequadra-
 tusest, & quinque vni- A B C D E F
 intermis- 3 9 27 81 243 729
 sis omnes

Theorem 9. Proposition 9.

Si ab unitate sint
 quotcunque numeri deinceps
 proportionales; tit autem quadratus is, qui unitatem sequitur, &
 reliqui oes quadrati erunt. Quod si, qui unitatem sequitur, cubus
 si; & reliquias unitates cubierunt.

531441	F	932969
59049	E	53441
6561	D	6561
729	C	6561
81	B	729
9	A	81
		cubus
		unitas.

Theorem 10. Proposition 10.

Si ab unitate numeri quotcunque proportionales sint; non sit autem quadratus is, qui unitatem sequitur, neque aliustas. A B C D E F
 vilus quadratus 3 9 36 81 243 729

tus

fus erit; deemptis, tertio ab vnitate ac omnibus vnum intermittentibus. Quod si, qui vnitatem sequitur, cubus non sit: neque alias vllus cubus erit; deemptis, quarto ab vnitate, ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema ii. Propositio ii.

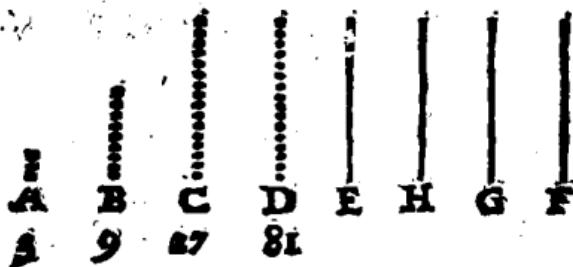
Si ab vnitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint; minor maiorem metitur per quempiam eorum, qui in proportionalibus sunt numeris.

$$\begin{array}{ccccc} : & : & : & : & : \\ A & B & C & D & E \\ 1 & 2 & 4 & 8 & 16 \end{array}$$

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitate quotlibet numeri sint proportionales; quot primorum numerorum ultimum metiuntur, totidem & eum, qui vnitati proximus est, metiuntur.

**Unus
duas.**

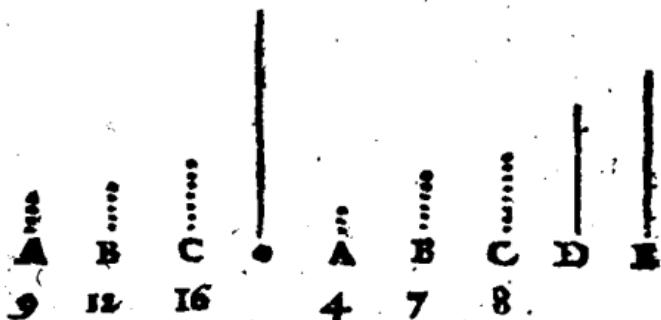
Theorema 13. Propositio 13.

Si ab vnitate sint quocunque numeri deinceps proportionales; primus autem sit, qui vnitatem sequitur; maximum nullus aliis

H

metie-

114. EVCLID. ELEMENTA GEOM.
metietur; ijs exceptis, qui in proportionalebus sunt, numeris.

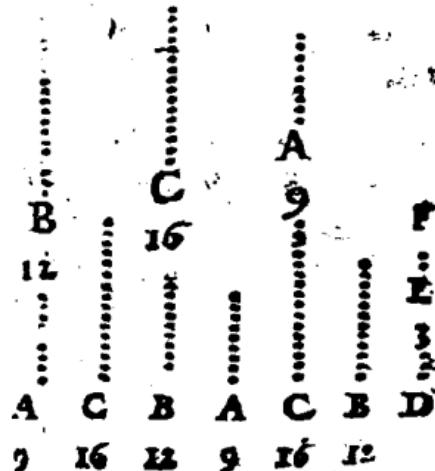
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiantur;
nullus alias numerus primus illum metietur; ijs exceptis, qui primò metiuntur.

A B C D E F
42 2 3 6

Theorema 15. Propositio 15.

Sitres numeri deinceps proportionales sint minimi omniū, eandem cum ipsis proportionem habentium, duo quilibet compositi, ad tertium primi erūt.

Theor

L I B R IX.

Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi; non se habebit quem-
admodum primus ad secun-
dum, ita secundus ad quem-
piam alium.

: :
: :
A B C
5 8

Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi; non erit que-
admodum primus ad se-
cundum; ita ultimus ad
quempiam alium.

...
A B C D E
8 12 10 27

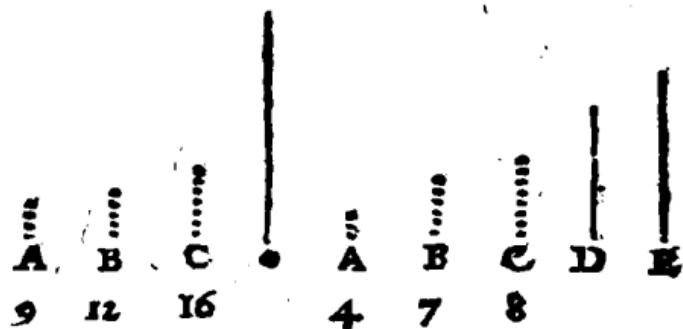
Problema 1. Propositio 18.

Duobus numeris datis, considerare an pos-
sit ipsis tertius inueniri proportionalis.

A	B	A	B	D	C	A	B	D	C
3	5	4	6	9	12	6	4	15	16

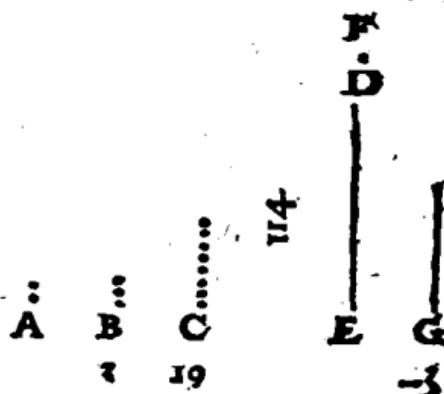
Problema 12. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare, an possit
ipsis quartus reperiiri proportionalis.

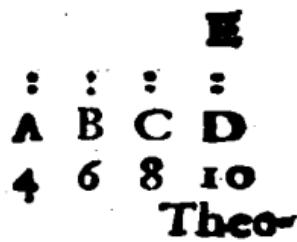
Theorema 18. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt, qua
cunque propo-
fita multitudi-
ne primorum
numerorum.

Theorema 19. Propositio 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

Theorema 20. Propo-
sitio 22.

Si impares numeri quo-
libet compositi sint; sit   E
autem par illorum mul- A   B   C   D
titudo; totus par erit.   9   7   5

Theorema 21. Propo-
sitio 23.

Si impares numeri quo-
cunque compositi sint;   E
sit autem impar illorum A   B   C   D
multitudo; & totus im- 5   7   8   1
par erit.

Theorema 22. Propo-
sitio 24.

Si à pari numero par detra- A   C
ctus sit; & reliquus par erit. 6   4

Theorema 23. Propo-
sitio 25.

Si à pari numero impar de- A   C   D
tractus sit; & reliquus impar 8   1   4
erit.

Theorema 24. Propo-
sitio 26.

Si ab impari numero impar A   C   D
detractus sit; & reliquus par B
erit. 4   6

Theorema 25. Propo-

fitio 27.

Si ab impari numero parabile-

A

D

C

tus sit; reliquis impar erit.

1

4

4

Theorema 26. Propo-

fitio 28.

Si impar numerus parem

A

B

C

multiplicans , procreet

3

4

24

quempiam; procreatus par-

erit.

Theorema 27. Propo-

fitio 29.

Si impar numerus imparem

A

B

C

numerum multiplicans, que-

3

5

15

dam procreet; procreatus im-

3

5

15

par erit.

Theorema 28. Propo-

fitio 30.

Si impar numerus parem nu-

A

C

B

merum metiatur; & illius

3

6

18

dimidium metietur.

Theorema 29. Propo-

fitio 31.

Si impar numerus ad nu-

A

B

C

merum quempiam pri-

7

8

16

mus sit: & illius duplum

A

B

D

primus erit.

Theo-

Theorema 30. Propo-
sitione 32.

Numerorum, qui à binario dupli sunt, uniusquisque pariter tantum.
A B C D
2 4 8 16

Theorema 31. Propo-
sitione 33.

Si numerus dimidium habeat imparum: pariter impar est tantum.

A
20

Theorema 32. Propo-
sitione 34.

Si par numerus neque à binario duplis sit, neque dimidium habeat imparum: pariter par est, & pariter impar.

20

Theorema 33. Propo-
sitione 35.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales; detrahantur autem à secundo & ultimo sequales ipsi primo: Erit quemadmodum secundi excessus ad primū, ita ultimi excessus ad omnes, qui ultimum antecedant.

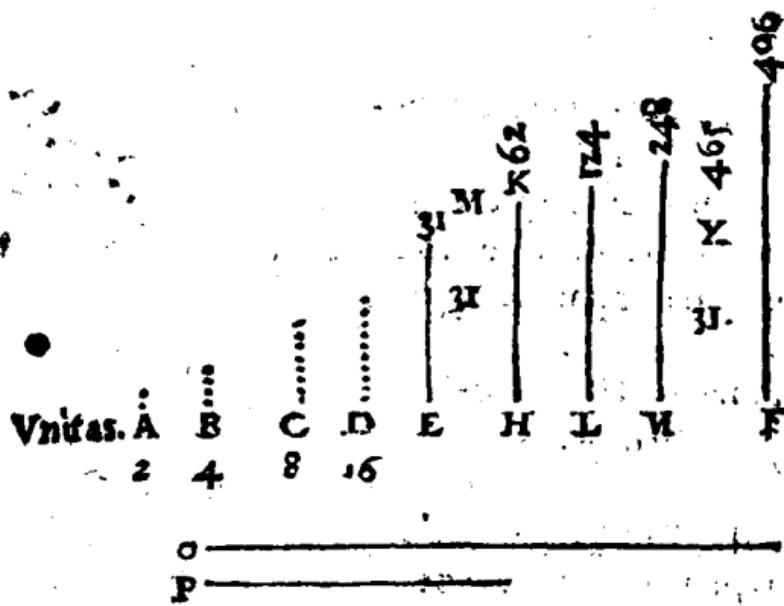
C	4
G	4
D	4
B	4
D	16
E	16

H 4

Theo-

Theorema 34. Propo-
sitio 36.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps ex-
positi sint in dupla proportione, quoad to-
tus compositus primus factus sit; isque totus
in ultimum multiplicatus, quemplam pro-
creatus perfectus erit.

FINIS ELEMENTI IX.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM.

DEFINITIONE 8.

PREMAE, NEMPE MAGNITV-
dinem symmetram.

I.

Commensurabiles magnitudines dicu-
tur illæ, quas eadem mensura meti-
tur.

2.

Incommensurabiles vero magnitudines di-
cuntur, quarum nullam mensuram commu-
nem contingit reperiri.

3.

Lineæ rectæ potentia commensurabiles
sunt, quarum quadrata una eadem superfi-
cies, siue area metitur.

4.

Incommensurabiles vero lineæ sunt, quæ
rum quadrata, quæ metiatur area commu-
nis, reperiri nulla potest.

Hæc cùm ita sint, ostendi potest, quod quæ-
cunquæ linea recta nobis proponantur, ex-
istunt etiam aliæ lineæ innumerabiles eidē

H 5 com-

222 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
commensurabiles, aliozitem incommensu-
rables; hę quidem longitudine & potentia;
illę verò potentia tantum. Vocetur igitur
linea recta, quantacunq; proportionatur, ἡτε,
id est, rationalis.

6.

Lineę quoque illi ἡτε commensurabiles
sive longitudine & potentia, sive potentia
tantum, vocentur & ipse ἡτε, id est, ratio-
nales.

7.

Quae verò lineę sunt incommensurabiles
illi τοις ἡτε, id est, primo loco rationali, vo-
centur ἀλογοι, id est, irrationales.

8.

Et quadratum, quod à linea proposita de-
scribitur, quam ἡτε vocari volumus, vo-
cetur ἡτε, id est, rationale.

9.

Et, quae sunt huic commensurabilita, vocen-
tur ἡτε, id est, rationalia.

10.

Quae verò sunt illi quadrato, ἡτε scilicet,
incommensurabilia, vocentur ἀλογα, id est,
surda, sive irrationalia.

11.

Et lineę, quae illa incommensurabilita de-
scribunt, vocentur ἀλογοι. Et quidam si illa
incommensurabilita fuerint quadrata, ipsa
eorum altera vocabitur ἀλογοι linea, quod
si qua-

Si quadrata quidem non fuerint, verum aliæ quæpiam superficies siue figuræ rectilineæ, tunc vero lineæ illæ quæ describunt quadrata æ qualia figuris rectilineis, vocentur *λογοι*.

Postulatum, siue petitio.

Postulatur quemlibet magnitudinem totius posse multiplicari, donec quamlibet magnitudinem eiusdem generis excedat.

Axiomata, siue pronunciata.

1.

Magnitudo quotcunque magnitudines metiens, compositam quoque ex ipsis metitur,

2.

Magnitudo quamcunq; magnitudinem metiens, metitur quoque omnem magnitudinem, quam illa metitur.

3.

Magnitudo metiens totam magnitudinem, & ablatam, metitur, & reliquam.

Problema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio; & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio; idque semper fiat: reliquetur tâdem quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

Theor-

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinibus propositis inēquilibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione; neque residuum vñquam metiatur id, quod ante se metiebatur; incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

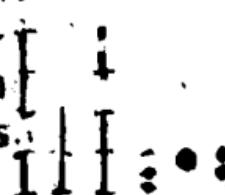
Problema 2. Propositio 4.

Tribus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Theorema 3. Propositio 5.

Commensurabiles magnitudines inter se proportionem eam habent, quam habet numerus ad numerum.

ACBD   Theo-

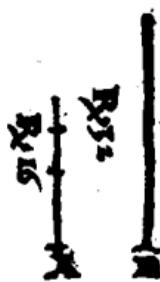
Theorema 4. Propo-
sitione 6.

Si duæ magnitudines pro-
portionem eam habent in
ter se, quam numerus ad
numerum: commensura-
biles sunt illæ magnitudi-
nes. A B C F D G E

8 15

Theorema 5. Propo-
sitione 7.

Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habent, quam numerus ad
numerum.

Theorema 6. Propo-
sitione 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem non habent, quam numerus ad numerum: incommensurabiles illæ sunt magnitudines.

Theorema 7. Propo-
sitione 9.

Quadrata, quæ describitur à rectis lineis longitudine commensurabilibus: inter se pro-
portio-

positionem habent,
quam numerus qua-
dratus ad alium nu-
merum quadratum.

Et quadrata haben-
tia proportionem
inter se, quam qua-

A

B

C

D

dratus numerus ad numerum quadratum;
habent quoque latera longitudine com-
mensurabilia. Quadrata verò quæ describū-
tur à lineis longitudine incomensurabili-
bus; proportionem non habent inter se, quæ
quadratus numerus ad numerū alium qua-
dratum. Et quadrata non habentia propor-
tionem inter se, quam numerus quadratus
ad numerum quadratum, neque latera ha-
bebunt longitudine commensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

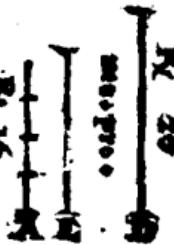
Si quatuor magnitudines fuerint propor-
tionales; prima verò secundæ fuerit comé-
nsurabilis; tertia quoque, , , , A
quartæ commensurabilis
erit; quod si prima secú-
dæ fuerit incomensu-
rabilis; tertia quoque
quartæ incomensura-
bilis erit.

Theorema 3. Propositio 11.

Propositæ lineaæ rectæ (quam p̄rti vocari
dixi;

diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles, alteram quidē
longitudine tantum, alteram
verò non longitudine tantū,
sed etiam potentis incomme-
surabilem.

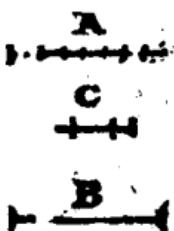
Theorema 9. Propo- fatio 12.

Magnitudines, quæ eidem mag-
nitudini sunt commensurabiles; A C B
inter se quoque sunt commen- 6 D... 4 F.
furabiles. 4 E.... 8 G.

3 H...
2 K..
4 L..

Theorema 10. Propositio 13.

Si ex duabus magnitudinibus
haec quidem commensurabi-
lis sit tertia magnitudini, illa
verò eidem incommensura-
bilis, incommensurabiles sunt
illa duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

Si duarum magnitudinum commensurabi-
litas, altera fuerit commensurabilis mag-
nitu-

nitudini alteri
cupiam tertiae; re-
liqua quoq; mag-
nitudo eidem ter-
tiae incommen-
rabilis erit.

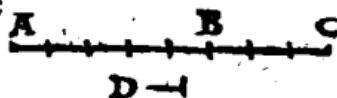
Theorema 12. Propositio 15.⁴

Si quatuor rectæ lineæ proportionales sue-
rint; possit autem prima plusquam secunda
tanto, quantum est quadratum rectæ lineæ
sibi commensurabilis longitudine: tertia
quoque potuerit plusquam quarta tanto,
quantum est quadratum rectæ lineæ sibi
commensurabilis longitudine. Quod si pri-
ma possit plusquam secunda
quadrato rectæ lineæ
sibi longitudine incom-
mensurabilis: tertia quo-
que poterit plusquam quar-
ta quadrato rectæ lineæ
sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

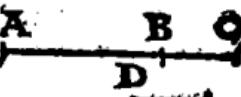
Si duæ magnitudines commensurabiles
componantur; tota magnitudo composita
singulis partibus commensurabilis erit;
Quod si tota magnitudo composita alteru-
tri parti commensurabilis fuerit; illæ duæ
quo-

Quoq[ue] part[es] comm[on]de
surabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

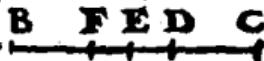
Si duæ magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles eunt.

Theorema 15. Propositiō 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati, quod describitur à minore, æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineam illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si maior plus possit quam minor, tanto, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine; & præterea quartæ parti quadrati li-

130 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
deæ minoris, æquale parallelogrammum splicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: parallelogrammū sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se longitudine commensurabiles.

Theorema 16. Proposition 19.

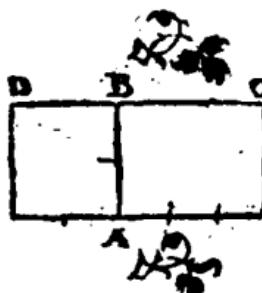
Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales; quarum autem parti quadrati lineæ minoris, æquale parallelogrammorum ad lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incomensurabiles, maior illa linea tanto plus potest quam minor quantum est quadratum lineæ sibi minori commensurabiles longitudine. Quod si major linea tanto plus possit quam minor, quantum est quadratum lineæ incomensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ partis quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem

Ex qua tantum excurrat extra latu parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius: parallelogramnum sui applicatione dividit maiorem in partes inter se incommensurabiles longitudine.

Theorema 17. Propositio 20.

Superficies rectanguli contenta ex lineis rectis rationalibus longitudo commensurabilibus secundum unum aliquem modum ex antedictis, rationalis est.

Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale ad lineam rationalem applicetur, habebit alterum latus lineam rationalem & commensurabilem longitudine linea cui rationale parallelogramnum applicatur:

Theorema 19. Propositio 22.

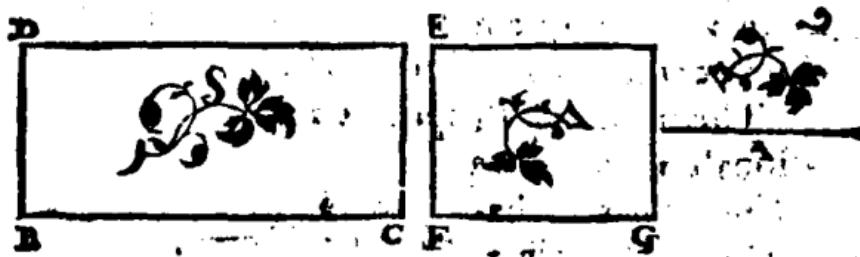
Superficies rectangula contenta duabus lineis rectis rationalibus potestia tantu commen-

132 EVCLID. ELEMENT. GEO M.
 surabilibus, irrationalis
 est. Linea autem quæ illam
 lam superficiem potest,
 irrationalis & ipsa est; vo-
 getur vero media.

Theorema 20. Propo-
 sitio 23.

Quadrati lineæ mediæ ad lineam rationa-
 lem applicati, alterum latus est linea ratio-
 nalis, & incommensurabilis longitudine li-
 neæ, ad quam applicatur.

Theorema 21. Propo-
 sitio 24.

Linea recta media com-
 mensurabilis, est ipsa quo-
 que media.

Theorem 21. Propositio 24. Theorem 22. Propositio 25.

Theorema 22. Propo-

sitione 25.

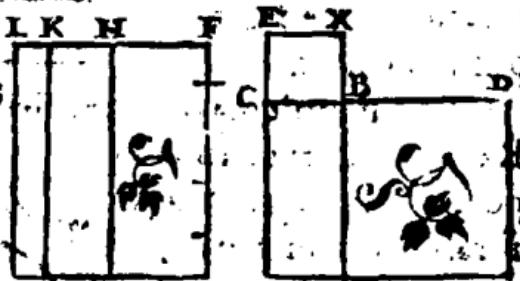
Parallelogrammum re-
ctangulum contentum C B
sub rectis lineis medijs
longitudine commen-
surabilibus, medium est.

A

Theorema 23. Propositione 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
hensum
sub duas L K N F E X
bus lineis
medijs
potentia
tantum
commen-
surabilibus; NMG
vel rationale est, vel medium.

Theorema 24. Propositione 27.

Medium

non est
maiis,
quam me-
dium su-
perficie
rationali.

I 3

Pro-

334 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Problema 4. Propo-
sitione 28.

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commen-
surabiles rationale co-
prehendentes.

A

C

B

D

Problema 5. Propo-
sitione 29.

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commen-
surabiles, medium com-
prehendentes.

A

D

B

C

E

Problema 6. Propositione 30.

Reperire duas rationales
potentia tantum commen-
surabiles huiusmodi, ut
maior ex illis possit plus,
quam minor, quadrato
rectæ lineæ sibi commen-
surabilis longitudine,

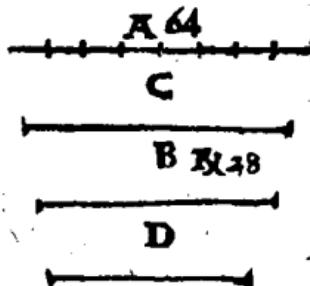
Problema 7. propositione 31.

Inuenire duas rationales potentia tantum
commensurabiles; ita ut maior, quam mi-
nor plus possit, quadrato rectæ lineæ sibi
longitudine incommensurabilis.

pro-

Problema 8. propositio 32.

Reperire duas linea^s medias potentia tan-
tum commensurabiles
rationalem superfici-
em continentes tales in
quam, ut maior possit
plus, quam minor, qua-
drato recte^r linea^s sibi
commensurabilis lon-
gitudine.

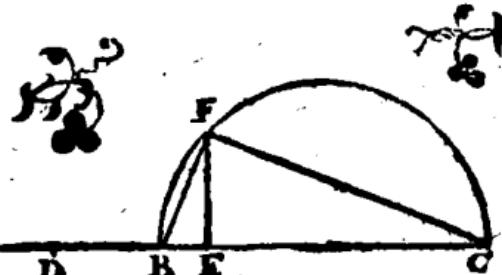

Problema 9. Propositio 33.

Inuenire duas linea^s me-
dias potentia tantum co-
mensurabiles, que medi-
am superficiem contine-
ant, ita ut maior plus pos-
sit, quam minor, quadra-
to recte^r linea^s sibi longi-
tudine commensurabilis.

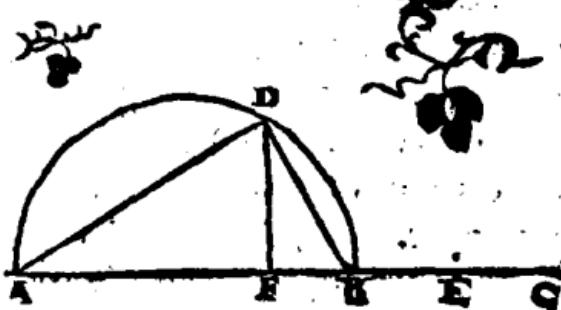
Problema 10. Propositio 34.

Inuenire duas rectas linea^s potentia incom-
mensu-
rables;
quarum
quadra-
ta simul
compo-
sta faci-
ant superficiem rationalem : Rectangulum
vero sub ipsis contentum, facient medium.

Problema II. Propo-
sitio. 35.

Reperire lineas duas rectas potentia incom-
mensurabiles, conficientes compositum ex
ipsis quadratis
medium
parallelo
grammū
verò ex i-
psis con-
tentum rationale,

Problema 12. Propo-
sitio 36.

Reperire duas lineas rectas potentia incom-
mensurabiles, confidentes id, quod ex ipsa-
rum quadratis componitur, medium, paral-
lelogrā

mum
ex ipsis
conen-
tum,
mediū;
quod

præterea parallelogrammum sit incom-
mensurabile composito ex quadratis ipsarum:

PRIN.

PRINCIPIVM SENARIO.
rum per compositionem, &
Synthesin.

Theorema 25. Propositio 37.

Si duæ rationales potentia tantum commensurabilis componantur; tota $\frac{A}{B} \cdot \frac{C}{D} = \frac{E}{F}$ irrationalis erit. Vocetur autem Binomium, vel ex binis nominibus.

Theorema 26. Propositio 38.

Si duæ mediæ potentia tantum commensurabiles, rationale continentes, componantur; tota linea est irrationalis, vocetur autem ex binis medijs prima.

Theorema 27. Propositio 39.

Si duæ mediæ potentia tantum commensurabiles medium continentes componantur; tota linea est irrationalis: vocetur autem ex binis medijs secunda.

Theorema 28. Propositio 40.

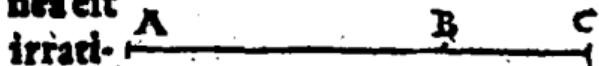
Si duæ rectæ lineæ potentia incommensurabiles componantur; conficientes compositionem ex quadratis ipsarum, rationes paralelo-

leogrammum vero ex ipsis contentum; me-
dium: $\frac{AC}{AB}$ tota linea: $\frac{BC}{AB}$

dear recta est irrationalis. Vocetur autem li-
nea maior.

Theorema 29. Proposition 41.

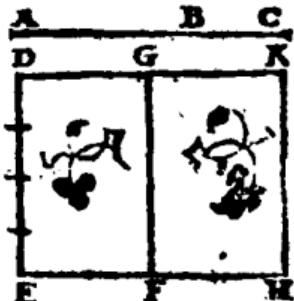
Si duæ rectæ lineæ potentia incommensura-
biles componantur, conficientes compo-
situm ex ipsis quadratis, medium: id ve-
ro, quod sit ex ipsis, rationale; tota recta li-
nea est

irrationalis erit. Vocetur autem potens rationa-
le & medium.

Theorema 30. Proposition 42.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensura-
biles componantur, conficientes compo-
situm ex ipsis quadratis medium; & quod
continetur ex ipsis, me-
dium; & præterea incom-
mensurabile composite
ex quadratis ipsis: to-
ta recta linea est irratio-
nalnis. Vocetur autem bi-
na media potens.

Theorema 31. Proposition 43.

Quæ linea ex binis nominibus vocata, in v-
enico, tantum pun-
to dividitur in $\frac{AC}{AB}$ $\frac{DC}{CB}$

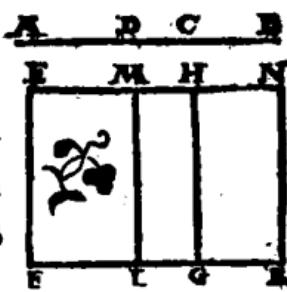
Theo-

Theorema 32. Propositio 44.

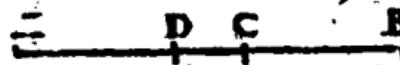
Quæ ex binis medijs prima, in vnica tantum puncto diuidi-
tur in sua nomi- na.

Theorema 33. Propo-
sitio 45.

Quæ ex blnis medijs se-
cunda, in vnicō tantum
puncto diuidit in sua
nomina.

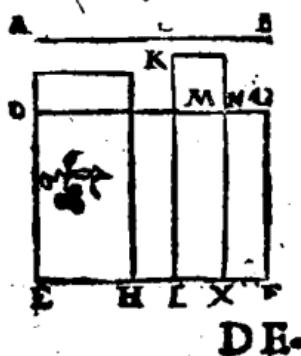
Theorema 34. Propositio 46.

Linea maior in vnicō tantum puncto diui-
ditur
in sua nomina.

Problema 35. Propositio 47.
Linea potens rationale & medium; in vni-
co tan-
tum punto, diuidit in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 48.

Linea potens duo media
in vnicō tantum punto
diuidit in sua nomi-
na,

DEFINITIONES

secundæ; nempe binorum nomi-
natum.

Proposita linea rationali; & linea ex binis nominibus vocata, diuisa, in sua nomina, cuius maius nomen, id est, maior portio, possit plusquam minus nomen; quadrato linea sibi, maiori inquam nomine, commensurabilis longitudine.

1.

Si quidem maius nomen fuerit commensurable longitudine propositione linea rationali; Vocetur tota linea composta ex binis nominibus, prima.

2.

Si vero minus nomen, id est, minor portio, fuerit commensurable longitudine propositione linea rationali; Vocetur tota linea ex binis nominibus secunda.

3.

Si vero neutrum: ipsorum nominum fuerit commensurable longitudine propositæ linea rationali; Vocetur tota ex binis nominibus tertia.

Rursus si maius nomen possit plusquam minus nomen, quadrato linea sibi incommensurabiles longitudine.

4.

Si quidem maius nomen sit commensura-

bilis

LIBER X. 141
tabile longitudine propositæ lineaæ rationa-
li; Vocetur tota linea ex binis nominibus
quarta.

5.

Si verò minus nōmen fuerit commensura-
bile longitudine lineaæ rationali; Vocetur
tota ex binis nominibus quinta.

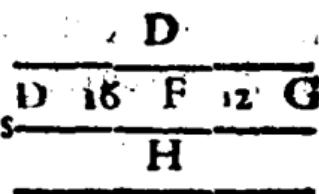
6.

Si verò neutrum ipsorum nominum fuerit
longitudine commensurabile; proposita
lineaæ rationali; Vocetur tota ex binis nomi-
nibus sexta.

Problema 13. Pro-

positio 49.

Reperire lineam ex binis
nominibus primam.

A...C...B
16

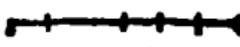
Problema 14. Propositio 49. 13

positio. 50. ex 13. A...C...B

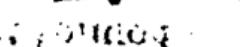
Reperire ex binis nomi-
nibus secundam.

E   F   9   G

H   I   6   J

Pro-

Problema 15. Propo-

sitione 51.

15 5

A.....C..

20

D

~~A.....B.....C.....D.....E.....F.....G.....H.....I.....J.....K.....L.....M.....N.....O.....P.....Q.....R.....S.....T.....U.....V.....W.....X.....Y.....Z.....~~

E

repetire

ex binis

nomini

b' tertia

Problema 16. Propo-

sitione 52.

20

25

H

K

10 6

A.....C....B

16

D

Reperi're ex binis no-

minibus quartam.

E

16

F

10

G

H

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

4

Problema 17. Propo-

sitione 53.

A.....C....B

20

Reperi're ex binis no-

minibus quintam.

D

20

E

36

F

36

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

10 6

A.....C....B

16

Problema 18. Pro-

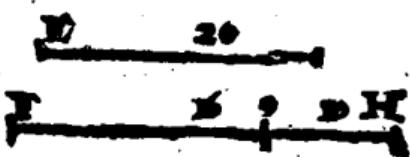
positio 54.

D.....

20

Repas

Repetire ex binis
nominibus sextam.

Theorema 37. Propositio 55.

Si superficies contenta fuerit sub rationali,

& ex

binis

nomi-

nibus

prima

re etia

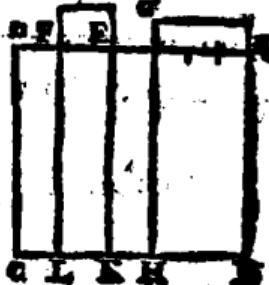
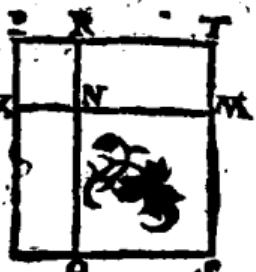
linea,

qua: il

lam superficiem

poteſt, eſt irrationalis; qu

ex binis nominibus vocatur.

Theorema 38. Propositio 56.

Si superficies cōtēta fuerit sub linea rationa-

li, & ex

binis

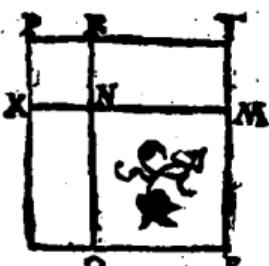
nomi-

nibus

secun-

da; Re-

etia li-

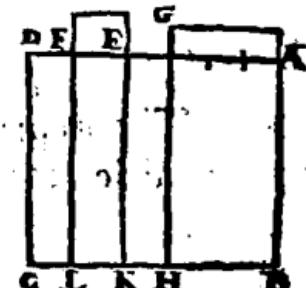
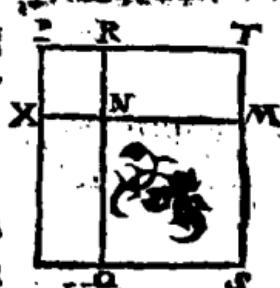
nes potens illā superficiem, eſt irrationalis;
qua: ex binis medijs prima vocatur.

Theo-

Theorema 39. Propositio 57.

Si superficies continetur sub rationali, & ex binis

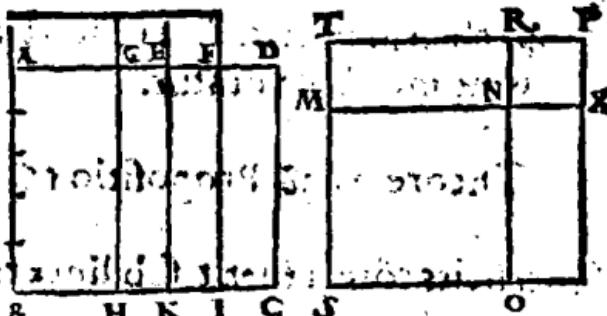
nominibus ter-
tia; re-
& linea,
qua illam su-

perficiem potest, est irrationalis; quæ ex binis medijs dicitur tertia.

Problema 40. Propositio 58.

Si su-
perfi-
cies
conti-
nea-
tur
sub ra-
tionali-
bus

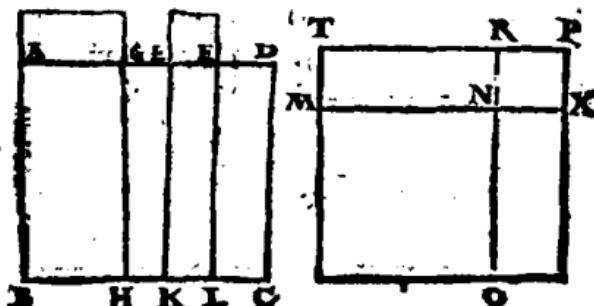

& ex binis non minibus quarta; recta linea potens, superficiem illam, est irrationalis; quæ dicitur maior.

Theorema 41. Propo-
sitio 59.

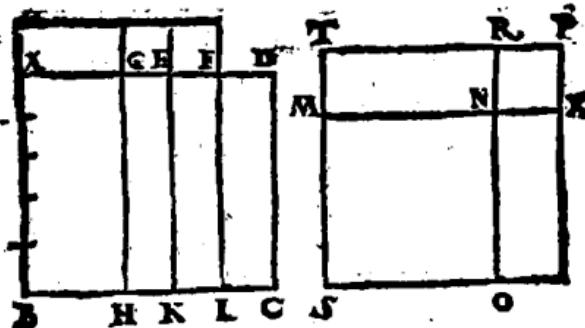
Si superficies continetur sub rationali, & ex binis

binis nominibus quarta; recta linea, quæ illam superficiem potest, est irrationalis; quæ dicitur potens rationale, & medium:

Theorema 42. Propositio 60.

Si superficies contineatur sub rationali, & ex binis nominibus sexta; Recta linea, quæ illam superficiem potest, est irrationalis; quæ dicitur potens, bina media;

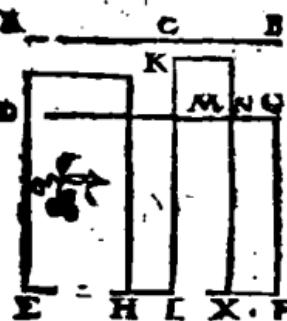
Theorema 43. Propositio 61.

Quadratum eius linea, quæ est ex binis no-

K

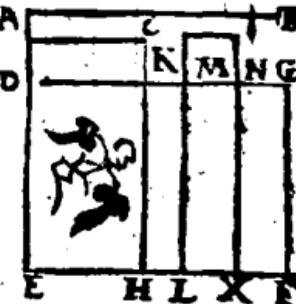
minis

minibus, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus primam.

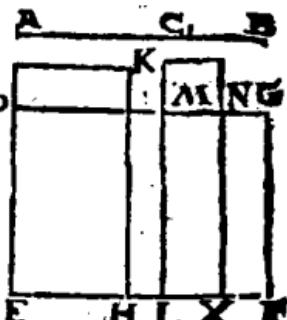
Theorema 44. Propo-
sitio 62.

Quadratum, eius quæ est ex binis medijs prima, ad lineam rationalem lineam applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus secundam.

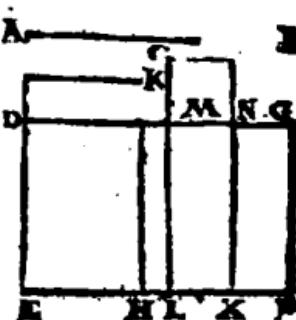
Theorema 45. Propo-
sitio 63.

Quadratum eius, quæ est ex binis medijs secunda, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus tertiam.

Theorema 46. Propo-
sitio 64.

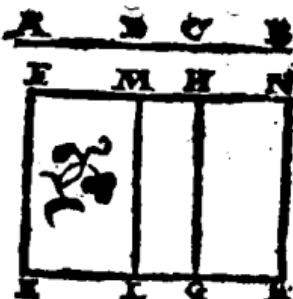
Quadratum lineæ maioriæ secundum lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus quartam.

Theo-

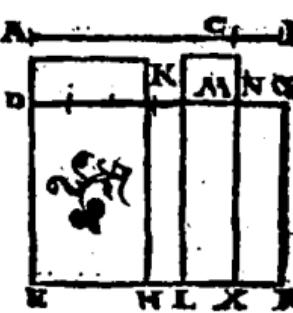
Theorema 47. Pro-
positio 65.

Quadratum linea^e poten-
tis rationale, & medium
secundum rationalem ap-
PLICATUM, facit latitudi-
nem ex binis nominibus
quintam.

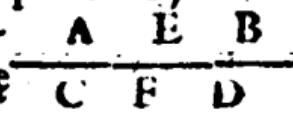
Theorema 48. Pro-
positio 66.

Quadratum linea^e poten-
tis duō medias secundum
rationalem applicatum,
facit latitudinem ex bi-
nis nominibus sextam.

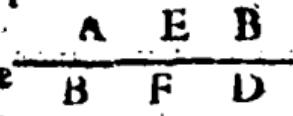
Theorema 49. Propositio 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis, ei linea^e que
est ex binis nominibus; &
ipsa ex binis nominibus est, atque in ordi-
ne eadem.

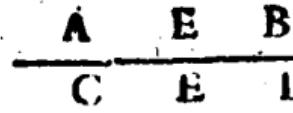
Theorema 50. Propositio 68.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri linea^e
que est ex binis Medijs;
& ipsa ex binis medijs est, atque in ordine
eadem.

Theorema 51. Propo-
sitio 69.

Linea commensurabilis
linea^e maiori, & ipsa maior est. The 6

Theorema 52. Propositio 70.

Linea commensurabilis linea potenti rationale & medium, est & A E B
 ipsa linea potens rationa- C F D
 le & medium.

Theorema 53. Propositio 71.

Linea commensurabi- A E B
 lis linea potenti duo ———
 media, est & ipsa linea
 potens duo media.

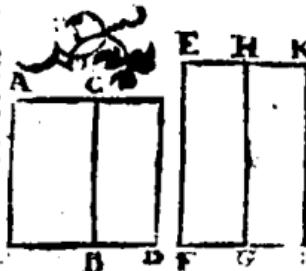
Theorema 54. Propositio 72.

Si duæ superficies, rationalis, & media simul
 componantur, linea quæ totam superficiem
 compositam potest, est v- E H K
 na ex quatuor irrationali- C
 bus; vel ea, quæ dicitur ex
 binis nominibus, vel ea,
 quæ ex binis medijs pri- B D F G L
 ma, vel linea maior, vel
 linea potens, rationale &
 medium.

Theorema 55. Propo-
 sitio 73.

Si duæ superficies mediae inter se incommen-
 sura-

surabiles simul compo-
nuntur; sunt reliquæ due
lineæ irrationales; & ex
binis medijs secunda, ut
bina media potens.

SCHOLIVM EX THEONE, ZAM-
berto, Campano, & P. Christ.
Chuio.

Ex his omnibus facile colligitur, quod linea ea,
qua est ex binis nominibus, & cetera ipsam subse-
quentes, linea irrationales, neque sunt eadem cum
linea media, neque ipsa inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea media, ad lineam rati-
onalem comparatum & applicatum, efficit alterum
latus, lineam rationalem, seu latitudinem ra-
tionalem, ipsi linearis (hoc est, linea, ad qua
applicatur) longitudine incommensurabilem: per
propos. 23. libri decimi,

Quadratum vero eius linea, qua est ex binis no-
minibus, ad rationalem, applicatum, efficit alterum
latus, & lineam, seu latitudinem ex binis nomini-
bus primam: per 61.

Quadratum vero eius, qua est ex binis medijs
prima ad Rationalem applicatum, latitudinem
efficit ex binis nominibus secundam: per 62.

Quadratum vero eius, qua est ex binis medijs se-
cunda, ad rationalem applicatum, latitudinem ef-
ficit

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

sicut ex binis nominibus tertiam: per 63.

Quod quadratum linea maioris, ad rationalem applicatum, latitudinem efficit ex binis nominibus quartam: per 64.

Quadratum vera eius, quae rationale, & medium potest, ad rationalem applicatum; efficit alterum latus, seu latitudinem ex binis nominibus quintam: per 65.

Quadratum denique linea eius, que bina media potest, ad rationalem applicatum, efficit alterum latus, seu latitudinem ex binis nominibus sextam: per 66.

Cum igitur haec latitudines (qua ab nullis lateribus dicuntur.) differant, & à latitudine media & inter se, à latitudine quidem media, quod bac rationalis sit, illa vero irrationales; inter se autem, quod in ordine non sint eadem cum illis ex binis nominibus: manifestum est omnes ipsas irrationales lineas, de quibus hactenus dictum est, inter se differentes esse.

PRINCIPIVM SENARIORVM per detractionem, & aphare- sin.

Theorema 56. Propositio 74.

Si de linea rationali derrahatur rationalis, potentia tantum commensurabilis ipsi toti: Residua est irrationalis; Vocetur autem

Residuum, hoc est, spatome.

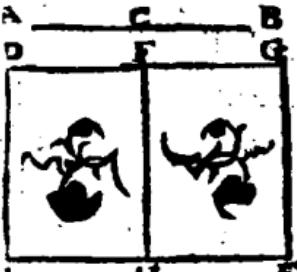
Theo-

Theorema 57. Propo-
sitio 75.

Si de linea media detrahatur media, poten-
tia tantum commensurabilis toti linea; qua-
verò detracta est, cum tota contineat super-
ficiem rationalem; Residua est irrationalis.
Vocetur autem Re- A A B
siduum mediū pri- | |
mum: hoc est, media apotome prima.

Theorema 58. Propo-
sitio 76.

Si de linea media detrahatur media, poten-
tia tantum commen- A C B
surabilis toti; qua verò D F G
detracta est, cum tota co-
tineat superficiem me-
diā: Reliqua est irra-
tionalis. Vocetur autem
Residuum mediū se-
cundū, hoc est, media apotome secunda.

Theorema 59. Propo-
sitio 77.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia
incommensurabilis toti; compositum au-
tem ex quadratis totius linea, & linea de-
tracta, sit rationale; parallelogrammum ve-
rò ex

152 EVCLID. ELEMEN. GEOM,
sq̄ ex eisdem contentum, sit medium: Reli-
qua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea mi-
nor.

Theorema 60. Propositio. 78.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia
incommensurabilis toti linea; compositum
autem ex quadratis totius, & linea detraha-
ta sit medium; parallelogrammum vero bis ex
eisdem contentum, sit rationale: Reliqua li-
nea est irrationalis. Vocetur autem linea fa-
ciens cum superficie rationali totam super-
ficiem medium. A C B

Theorema 61. Propositio 79.

Si de linea recta detrahatur recta potentia
incommensurabilis toti linea; compositum
autem ex quadratis totius, & linea detra-
ha-
ta sit medium: Parallelogrammum vero
bis ex ijsdem sit etiam medium: præterea
sunt quadrata ipsarum incommensurabilis
parallelogrammo bis ex ijsdem contento,
Reliqua linea est irrationalis. Vocetur au-
tem linea faciens cum
superficie media totam
superficiem medium.

Theo-

Theorema 62. Propositio 80.

Residuo unica tantum linea recta conjungitur rationalis, A B B D
potentia tantum ————— | ————— | —————
commensurabilis toti linea. P

Theorema 63. Propositio 81.

Residuo medio primo unica tantum linea coniungitur media, potentia tantum commensurabilis toti, ipsi A B C D factum tota rationale ————— | ————— | ————— continens.

Theorema 64. Propo-

sitio 82.

Residuo medio secundo unica tantum coniungitur recta linea medis, potentiæ tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota meditum continens, p

Theorema 65. Propositio 83.

Lineæ minori unica tantum recta linea coniungitur, potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compotum ex quadratis ipsa.

ipsarum rationale: id A B C D
verò parallelogram-
mum, quod bis ex ipsis fit, medium.

Theorema 66. Propositio 84.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medium, vni ca tantum coniungitur linea recta, potentia incommensurabilis toti; faciens autem eum tota compositum ex quadratis ipsarum, medium; Id verò, quod fit bis ex A B C D ipsis, rationale.

Theorema 67. Propositio 85.

Lineæ cum media superficie facienti totam superficiem mediā, vni ca tantum coniungitur linea, potentia toti incommensurabilis, faciens cū tota compositum ex quadratis ipsarum, medium, id verò, quod fit bis ex ipsis etiam medium: & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurabile et, quod fit bis ex ipsis

DE-

D E F I N I T I O N E S .
TERTIAE, N E M P E A P O T O-
m a r u m , s e u R e s i d u u m .

Proposita linea rationali, & Residuo, si tota
 nēpe composita ex ipso Residuo, & linea il-
 li coniuncta, seu congruente, plus possit, qua
 coniuncta, quadrato rectæ lineæ sibi longit-
 tudine commensurabilis;

Si quidē tota lineæ propositæ rationali sit
 longitudine commensurabilis; Vocetur re-
 siduum primum, seu Apotome prima.

Si verò coniuncta fuerit longitudine com-
 mensurabilis propositæ rationali; ipsa au-
 tem tota plus possit, quam coniuncta, qua-
 drato lineæ sibi longitudine commensura-
 bilis; Vocetur Residuum secundū, seu Apo-
 tome secunda.

Si verò neutra linearum fuerit longitudine
 commensurabilis propositæ rationali; pos-
 sit autem ipsa tota plusquam coniuncta, qua-
 drato lineæ sibi longitudine commensura-
 bilis; Vocetur Residuum tertium, seu Apo-
 tometertia.

Rursus si etiam possit plus, quam coniunc-
 ta seu congruens, quadrato rectæ lineæ sibi
 longitudine incommensurabilis;

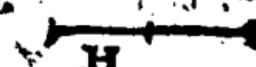
Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; Vocetur Residuum quartum, seu Apotome quarta.

Si vero coniuncta fuerae longitudine commensurabilis ipsi rationali; & tota plus posset, quam coniuncta, quadrato linea sibi longitudine incommensurabilis. Vocetur Residuum quintum, seu Apotome quinta.

Sed si neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali; fueritque tota potentior, quam coniuncta; quadrato linea sibi longitudine incommensurabilis; Vocetur Residuum sextum, seu Apotome sexta.

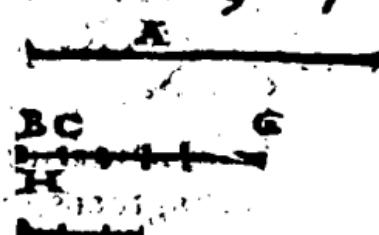
Problema 19. Propositio 86.

Reperire primum Residuum.

Problema 20. Propositio 87.

Reperire secundum Residuum.

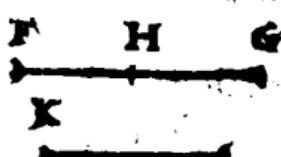
Pro

27 9

E.....

Problema 21. Propo-
sitio 88.12
B.....E....C

9 | 7

Reperire tertium Re-
fiduum.**Problema 22. Pro-**
positio 89.A
B C G**Reperire**
quartum Resi-
duum.H
D.....F....E

16 4

Problema 23. Pro-
positio 90.A
B C G**Reperire quintum Re-**
fiduum.H
D.....F....E

25 7

Problema 24. Pros-
sitio 91.
Reperire sextum Re-
fiduum.E..... 13
B.....D....C

Theo-

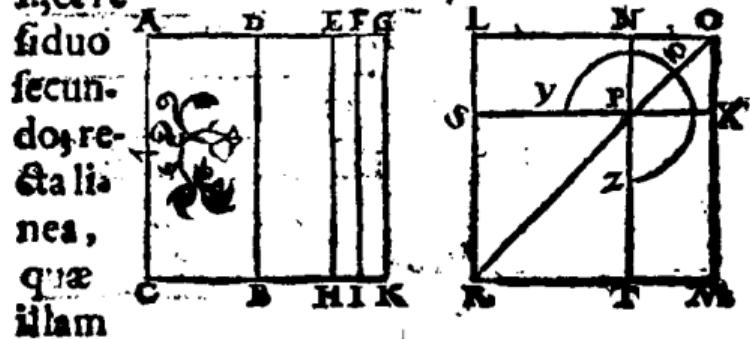
Theorema 68. Propositione 92.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo primo; recta linea, que illam superficiem potest, est residuum.

Theorema 69. Propositione 93.

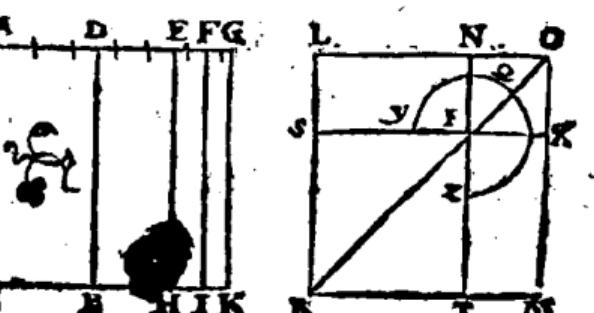
Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo secundo, recta linea,

superficiem potest, est residuum mediale primum, seu mediaz Apotome prima.

Theorema 70. Propositione 94.

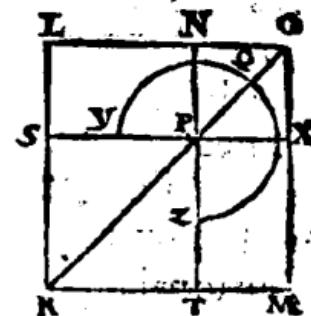
Si superficies contineatur sub linea rationali,

tionali, & residuo tertio; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum, seu medie est Apotome secunda.

Theorema 71. Propositio 95.

Si superficies contineatur sub linea rationali, &

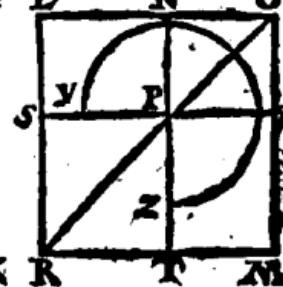
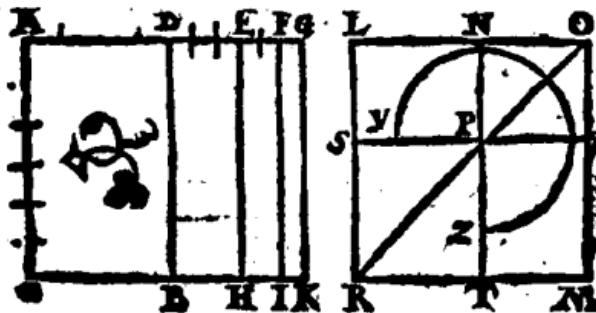

quæ
residuo
quar-
to; re-
cta li-
nea,

quæ
illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 72. Propositio 96.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo quinto; recta linea, quæ illam superficiem potest, est ea, quæ dicitur cum

rationali superficie faciēs totam medialem

Theorema 73. Propo-

sitio 97.

Si superficies contineatur sub linea rationali,

168 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 & Residuo sexto; recta linea, quae illam sive
 superficie potest, ast ea,
 quae di- citur fa- ciens cum
 mediali superficie totam medialem.

Theorema 74. Propo-
 sitio 98.

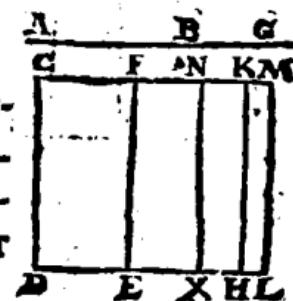
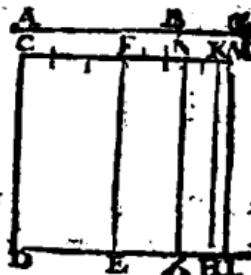
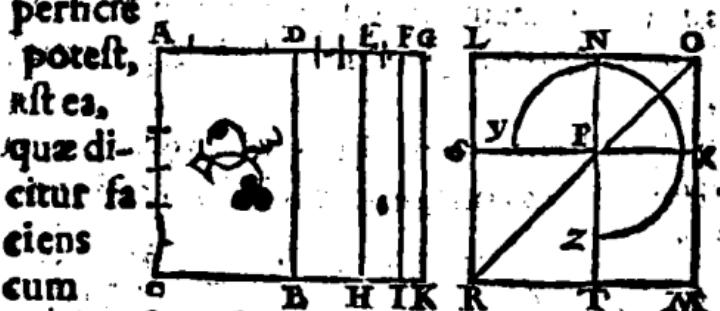
Quadratum residui ad linea-
 am rationalem applicatum,
 facit alterum latus residu-
 um primum.

Theorema 75. Pro-
 positio 99.

Quadratum residui me-
 dialis primi ad rationa-
 lem applicatum, facit al-
 terum latus, residuum se-
 cundum.

Theorema 76. Pro-
 positio 100.

Quadratum residui me-
 dialis secundi ad rationa-
 lem applicatum, facit al-
 terum latus residuum ter-
 tium.

Theor-

Theorema 77. Propo-
sitio 101.

Quadratum lineæ mino-
ris ad rationalem applica-
tum, facit alterum la-
tus residuum quartum;

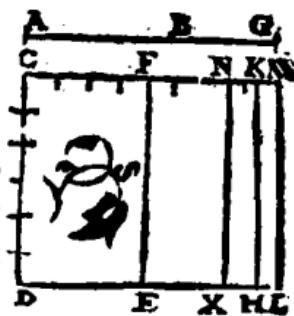
Theorema 78. Propo-
sitio 102.

Quadratum lineæ cum
rationali superficie facie-
tis totam medialem,
ad rationalem applica-
tum, facit alterum latus
residuum quintum.

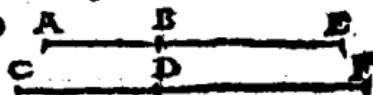
Theorema 79. Propo-
sitio 103.

Quadratum lineæ cum
mediali superficie facie-
tis totam medialem, ad
rationalem applicatum,
facit alterum latus residuum sextum.

Theorema 80. Propositio 104.

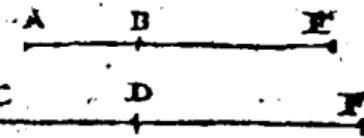
Recta linea residuo
commensurabilis
longitudine; est & i-
psa residuum, seu in ordine eadem.

Theorema 81. Propositio 105.
Recta linea commensurabilis residuo me-
diali,

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

diali, est & ipsa re-
siduum mediale, &
eiusdem ordinis;
seu in ordine eadem.

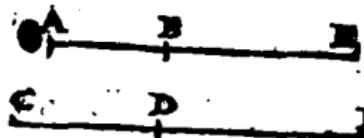
Theorema 83. Propositio 106.

Recta linea comen-

surabilis linea minor:

est & ipsa linea

minor.

Theorema 83. Propositio 107.

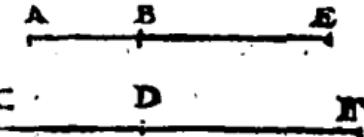
Recta linea commensurabilis linea cum ra-
tionali superficie facienti totam medialem;

est & ipsa linea cum

rationali superfi-

cie faciens totam c-

medialem.

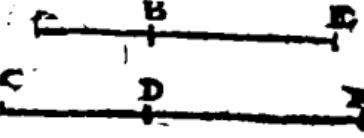
Theorema 84. Propositio 108.

Recta linea commensurabilis linea cum
mediali superficie fa-

cienti totam media-

lem; est & ipsa cum

mediali superficie faciens totam medialem.

Theorema 85. Propositio 109.

Si de superficie rationali

detrahatur superficies

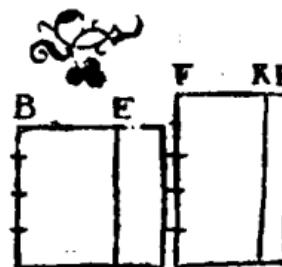
mediali; recta linea, quæ

reliquam superficiem po-

test, est alterutra ex dua-

bus irrationalibus, ut re-

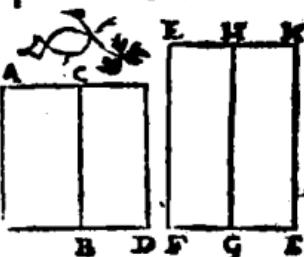
fiduum, aut linea minor.

Theo-

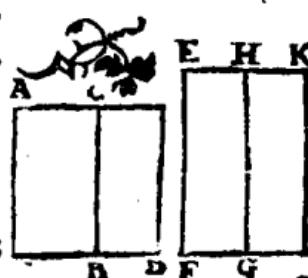
Theorema 86. Propositio II.

Si de superficie mediali detrahatur superficies rationalis; aliae duæ irrationales sunt, aut residuum mediale primum, aut cum rationali superficies totam medialem.

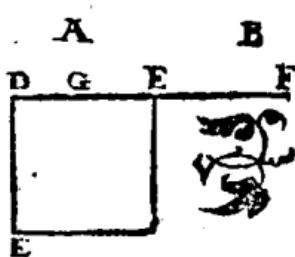
Theorema 87. Propositio III.

Si de superficie mediali detrahatur superficies medialis, quæ sit incomensurabilis toti; reliquæ duæ sunt irrationales, aut residuum mediale secundum, aut cum mediali superficie facies totam medialem.

Theorema 88. Propositio II.

Linea, quæ residuum dicitur, non est eadem cum ea, quæ dicitur Binomium.

164 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
SCHOLIUM EX THEONE, ZAM-
berto, Campano, & P.
Claudio.

Ex his demonstratis facile intelligitur, quod recta linea, quare residuum dicitur, & cetera quinq;
eam consequentes irrationales, neq; linea media, neq; sibi ipse inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea medialis secundum ra-
tionalem applicatum, facit alterum latus, rationa-
lem lineam, longitudine incommensurabilem ei-
scu ad quam applicatur, per propos. 23. libri deci-
mi.

Quadratum, verò residui secundum rationalem
applicatum, facit alterum latus, residuum primum
per 98.

Quadratum verò residui medialis primi secun-
dum rationalem applicatum, facit alterum latus,
residuum secundum per 99.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit
alterum latus, residuum tertium, per 100.

Quadratum verò linea minori, facit alterum
latus residuum quartum, per 101.

Quadratum verò linea cum rationali superficie
faecientis totam medialem, facit alterum latus re-
siduum quintum, per 102.

Quadratum verò linea cum mediali superficie
faecientis totam medialem, secundum rationalem
applicatum, facit alterum latus residuum sextum,
per 103.

Cum igitur dicta latera, quae sunt latitudines eiusq; parallelogrammi unicuiq; quadrato equalis, & ad rationalem, applicatae, differantur a primo latero, & ipsa inter se, (nam a primo differunt: quoniam sunt residua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoq; lineas irrationales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, residuum non esse idem quod Binomium: quadrata autem residui, & quinq; linearum irrationalium illud consequentium, ad rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuo eiusdem ordinis, cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali, similiter & quadrata Binomii, & quinq; linearum irrationalium illud consequentium, ad rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomio eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali, Ergo linea irrationales, que consequuntur Binomium, & que consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dicta linea omnes irrationales sunt numero, 13, subsequentes.

2. Media linea, que vulgo mediolis appellatur: propos. 22.

3. Liges ex binis nominibus (vulgò Binomium;) cuius sex sunt species inuenire: propos. 37.

3. Ex binis medijs prima, vulgo Bimediale primum: propos. 38.

4. Ex binis medijs secunda, vulgo Bimediale secundum: propos. 39.

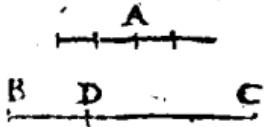
5. Major.

propof 40.

- 166 'EVCLID. ELEMEN. GEOM.
6. Linea rationale, ac medium potens: propos. 41.
  7. Binaria media potens: propos. 42
  8. Apotome (vulgò residuum:) cuius etiam species
sex sunt reperta: propos. 74
  9. Media Apotome prima; vulgò residuum: propos.
75
  10. Media Apotome secunda, vulgò residuum mediale secundum: propos. 76
  11. Minor: propos. 77
  12. Linea cum rationali medium totum efficiens;
vulgò linea cum rationali superficie totam medialem faciens: propos. 78
  13. Cum medio medium totum efficiens; vulgò linea cum mediale superficie totam medialem faciens: propos. 79

Theorema 89. Propositio 113.

Quadratum lineæ rationalis ad Binomium applicatum, facit alterum latus residuum, cuius nomina sunt commensurabilia Binomij nominibus, & in eadem proportione præterea id, quod sit residuum, eundem ordinem retinet, quem Binomium.

Theorema 90. Propositio 114.

Quadratum lineæ rationalis ad residuum applicatum, facit alterum latus Binomium, cuius

cuius nomina sunt

commensurabilitas

nominibus residui

& in eadem pro-

portione; præterea

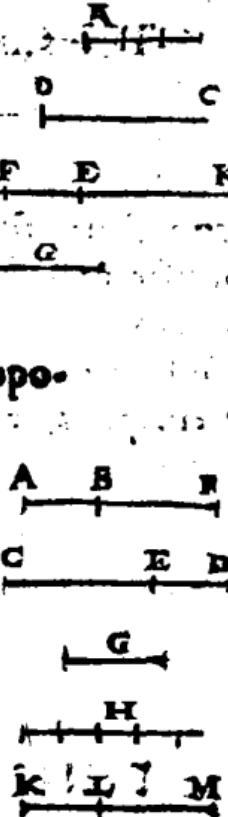
id, quod fit Bino-

mium est eiusdem

ordinis, cuius & residuum.

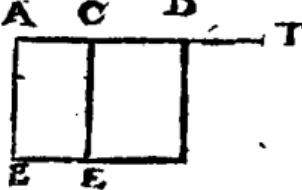
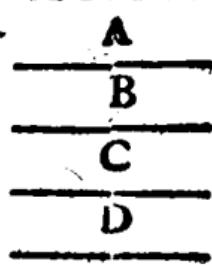
Theorema 91. Propo-
sitionis 115.

Si parallelogrammum con-
tineatur ex residuo, & Bino-
mio, cuius nomina sunt com-
mensurabilitas nominibus re-
sidui, & in eadem propor-
tione; recta linea, quæ illam su-
perficiem potest, est rationa-
lis.

Theorema 92. Proposition. 116.

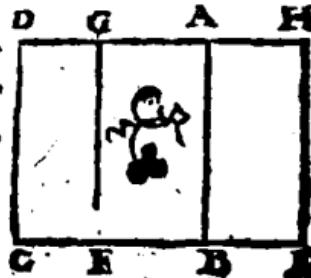
Ex linea media nascuntur lineaæ irrationa-
les innumerabiles,

Theoremata 143. Propositione 117.

E...H...E,
E...

Propositum sit nobis demonstrare, in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsi lateri.

FINIS ELEMENTI X.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM VNDECIMVM ET SOLIDORVM primum.

DEFINITIONES.

1.

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem & crassitudinem habet.

Solidi autem extre^mum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas omnes lineas, à quibus illa tangitur, quæque in propositione sunt pleno, rectos angulos efficit.

4.

Planū ad planū rectum est, cùm rectæ lineæ, quæ cōmuni planorū sectioni ad rectos angulos in uno planorū ducūtur, alteri planū ad recto sunt angulos.

Rectæ lineæ ad planum inclinatio est angulus acutus, ipsa insidente linea, & adiuncta altera comprehensus, cùm à sublimi recta illius lineæ termino deducta fuerit perpendicularis, atque à punto, quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositione illius lineæ extre^mum, quod in eodem est piano, altera recta linea fuerit adiuncta.

L 5

6. Planū

6.

Plani ad planum inclinatio, est angulus acutus rectis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt,

7.

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atq; alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8.

Parallelæ plana sunt, quæ inter se non incidunt, nec concurrunt.

9.

Similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine æqualibus continentur.

10.

Aequales, & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

11.

Solidus angulus est plurimum, quam duarum linearum, quæ se mutuo contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter.

Solidus angulus est, qui pluribus, quam duabus planis angulis, in eodem piano non consistentibus, sed ad unum punctum collectis continetur.

Ig. Pythagoras.

12.

Pyramis est figura solidæ, quæ planis contine-
tur, ab uno piano ad unum punc^tum col-
lecta.

13.

Prisma figura est solidæ, quæ planis contine-
tur, quorum aduersa duo sunt, & æqualia, &
similia, & parallela; alia verò parallelogram-
ma.

14.

Spæra est figura, quæ conuerso circum que-
scensem diametrum semicirculo contine-
tur, cum in eundem rursus locum restitutus
fuerit, vnde moueri cœperat.

Aliter ex Theodosio.

Spæra est figura solidæ, sub una superficie
comprehensa, ad quam ab uno puncto eo-
rum, quæ intra figuram sunt posita, caden-
tes omnes rectæ lineæ, inter se sunt æquales.

15.

Axis autem spæræ est, qui escens illa linea
recta, per centrum ducta, circum quam se-
micirculus conuertitur.

16.

Centrum verò spæræ est idem, quod & se-
micirculi.

17.

Diameter autem spæræ est, recta quædam
linea per centrum ducta, & utrinque à spæ-
ræ superficie terminata.

18. Conus

maius figura est si sit.

Conus est figura, quæ sub conuerso circum quiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur; cum igit in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, unde moueri coepereat.

Atque si quiescens recta linea æqualis sit alijeri, quæ circum rectum angulum conuertitur, orthogonius erit Conus; si minor, amblygonius: si vero maior, oxygonius.

19.

Axis autem Coni est, quiescens illa recta linea, circum quam triangulum vertitur.

20.

Basis vero Coni est, circulus qui à circumducta linea recta describitur.

Cylindrus est figura, quæ sub conuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, unde moueri coepereat.

22.

Axis autem Cylindri est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23. Bases

23.

Bases vero cylindri sunt circuli, à duobus aduersus lateribus, quæ circum aguntur, descripti.

24. 152 2227

Similes colli, & cylindri sunt, quorum axes, & basium diametri proportionales sunt.

25. 152 2227

Cubus hexandrum est figura solida, quæ sub sex quadratis æqualibus continetur.

26.

Tetraedrum est figura solida, quæ sub trigulis quatuor æqualibus, & æquilateris continetur.

27.

Octaedrum figura est solida, quæ sub octo triangulis æqualibus, & æquilateris continetur.

28.

Dedecaedrum figura est solida, quæ sub duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulariis continetur.

29.

Eicosaedrum figura est solida, quæ sub trigenti æqualibus, & æquilateris continetur.

30.

Parallelepipedum est figura solida, quæ sub sex figuris quadrilateris, quarum quæ ex aduerso, paralleles sunt, continetur.

31. Soli-

31.

Solida figura in solida dicitur inscribi, quando omnes anguli figuræ inscriptæ constituantur, vel in angulis, vel in lateribus, vel de sing; in planis figuræ, cui inscribitur.

32.

Solida figura solidæ figuræ vicissim circumscribi dicitur, quando vel anguli, vel latera, vel deniq; planæ figuræ circumscriptæ tangunt omnes angulos figuræ, circum quam describitur.

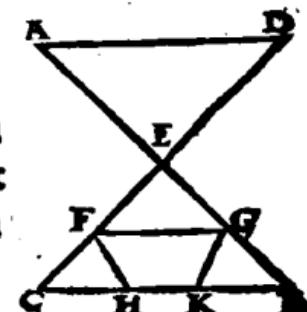
Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Quædam rectæ lineæ pars
sunt subiecto quidem non
est plano, quædam vero
in sublimi.

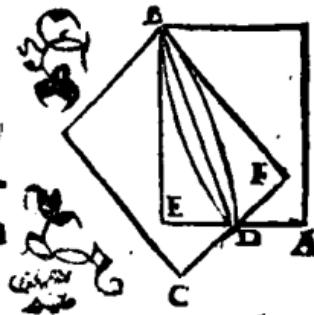
Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuo secant, in uno sunt
in uno est plano: atque triangulum
omne in uno est plano,

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

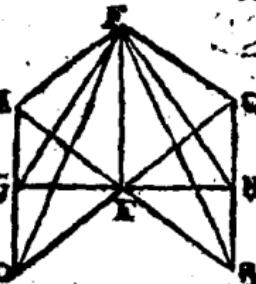
Si duo plana se mutuo se-
cent, communis eorum
sectio est recta linea.

Theo-

Theorema 4. Propo-
sitio 4.

Si recta linea, rectis du-
bus lineis se mutuò se-
cantibus, in communi se-
ctione ad rectos angulos
insistat: illa, ducta etiam
per ipsas plano, ad angulos rectos erit.

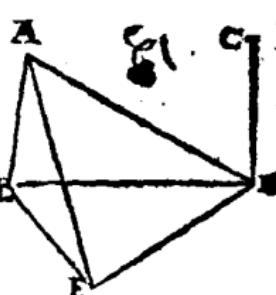
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si recta linea, rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
incommuni sectione ad re-
ctos angulos insistat: illæ tres
rectæ in uno sunt plano.

Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidem
planō ad rectos sint an-
gulos: parallelæ erunt il-
læ rectæ lineæ.

Theorema 7. Propo-
sitio 7.

Si duæ sint parallelæ re-
ctaæ lineæ, in quarum v-
traq; sumpta sint quæli-
bet p unetæ: illa linea, que c
adhæc puncta adiungitur, in eodem est cum
parallelis plano.

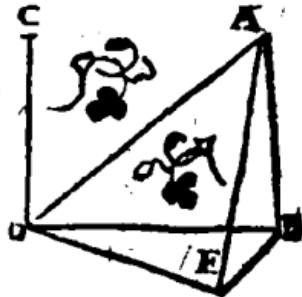

Theo-

Theorema 8. Pro-

positio 8.

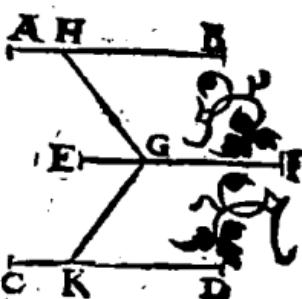
Si duæ sint parallelae rectæ lineæ, quarum altera ad rectos cuidam plano sit angulos: & reliqua eidem plano ad rectos angulos erit.

Theorema 9. Pro-

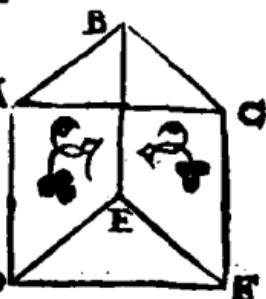
positio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ sunt parallelae, sed non in eodem cum illa plano: he quoque sunt inter se parallelae.

Theorema 10. Propositio 10.

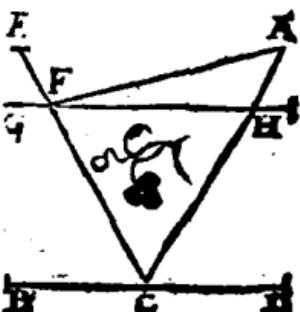
Si duæ rectæ lineæ se mutuo tangentes ad duas rectas se mutuo tangentes sint parallelae, non autem in eodem plano; illæ angulos æquales comprehendent.

Problema 1. Propo-

sitio 11.

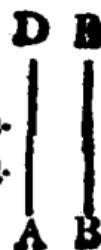
A dato punto in sublimi, ad subiectum planū perpendiculararem rectæ lineam ducere.

Pro-

Problema 2. Propo-
sitio. 12.

Dato piano, à punto, quod in illo da-
tum est, ad rectos angulos rectam li-
neam excitare.

(11)

Theorema 11. Propo-
sitio 13.

Dato piano, à punto quod B
in illo datum est, duas re-
ctas lineas ad rectos angu-
los non excitabuntur, ad
easdem partes.

13.2.11

Theorema 12. Propo-
sitio 14.

Ad quæ plana, eadem re-
cta linea recta est; illa sunt
parallela.

13.2.12

Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangent, ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sunt parallelae, non in eo-
dem consistentes planis:
parallelæ sunt, quæ per
illas ducuntur, plana.

M

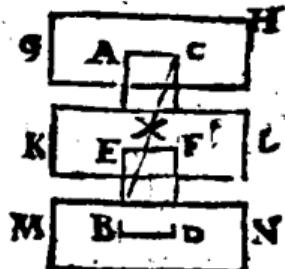
Theor.

Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo plana parallela
planum quopiam secantur;
communes illorum secti-
ones sunt parallelez.

Theorema 15. Propo-
sitio 17.

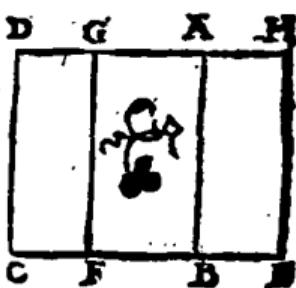
Si duæ rectæ lineaæ paral-
lelis planis secantur; in eas-
dem proportiones seca-
buntur.

Theorema 16. Propo-

29 sitio 18.

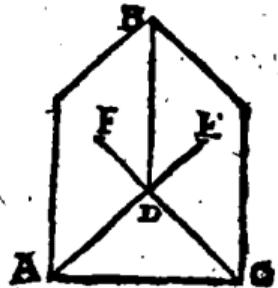
Si recta linea piano cui-
piam ad rectos fit angu-
los; illa etiam omnia, que
per ipsam plana, ad rectos
eidem plano angulos e-
runt.

Theorema 17. Propo-

29 sitio 19.

Si duo plana se mutuò se-
cantia, piano cuidam ad
rectos sint angulos; com-
muniis etiam illorum se-
ctio ad rectos eidem pla-
no angulos erit.

Theo-

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

Si angulus solidus sub pla-
nis tribus angulis conti-
neatur: ex his duo quili-
bet, utrum assumpti, tertio
sunt maiores.

Theorema 19. Propo-
sitio 21.

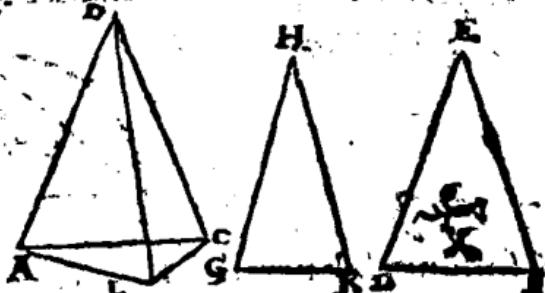
Solidus omnis angulus
sub minoribus quam re-
ctis quatuor angulis pla-
nis, continetur.

Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli æqualibus rectis conti-
neantur lineis, quorum duo ut libet assumpti, tertio sint maiores; triangulum consti-
tui potest.

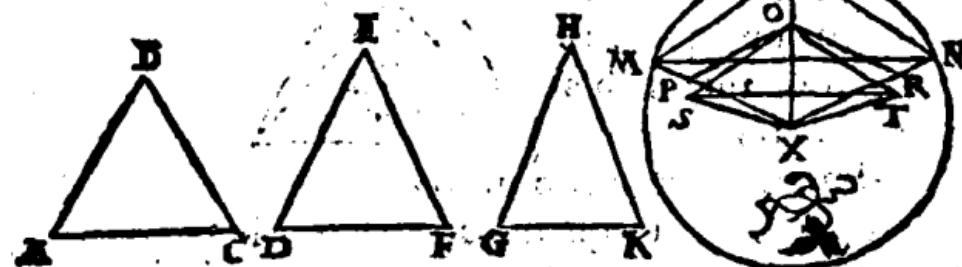
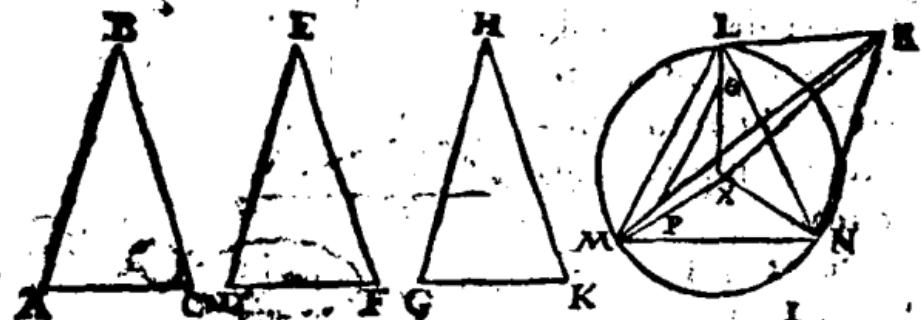
ex lineis
æquales.
illas re-
ctas con-
iungenti-
bus.

Problema 3. Propositio 23.

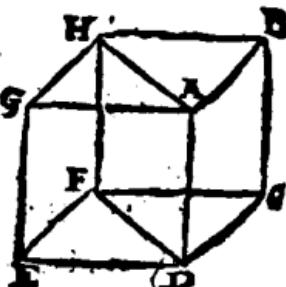
Ex planis tribus angulis, quorum duo, ut li-
bet assumpti, tertio sint maiores, solidum
Ma angu-

180 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
angulum constituere. Oportet autem illos
tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propo-
sitione 24.

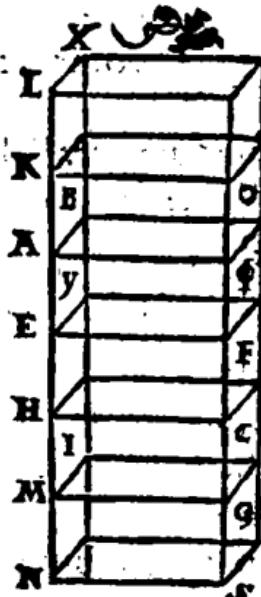
Si solidum sub-parallelis
planis contineatur; ad-
versa illius plana, sunt
parallelogramma, simi-
lia, & equalia.

Theo-

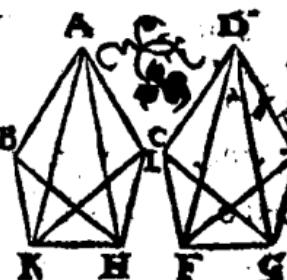
Theorema 22. Propo-
sitione 25.

Si solidum parallelo-
pipedum, seu parallelis
planis contentum pla-
no secetur, aduersis pla-
nis parallelo: erit quem
admodum basis ad ba-
sis, ita solidum ad so-
lidum.

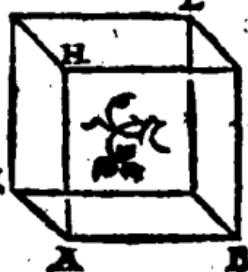
Problema 4. propo-
sitione 26.

Ad datam rectam linea, eisque punctum, angulo solidum constitue-
re, solidio angulo dato a-
qualem.

Problema 5. Propositione 27.

A data
recta li-
nea, da-
to soli-
do pa-
rallelis
planis

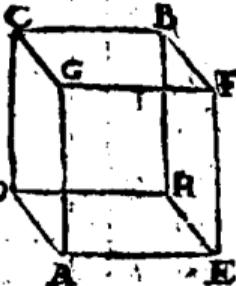
comprehenso, simile, & similiter positum
solidū parallelis planis contentū describere.

M 3

Theo-

Theorema 23. Propositione 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum
ducto per aduersorum planorum diagoni-
os planos, se-
cūtum
fus illud
solidū ab hoc
plano
bisariam secabitur.

Theorema 24. Prop.
ositione 29.

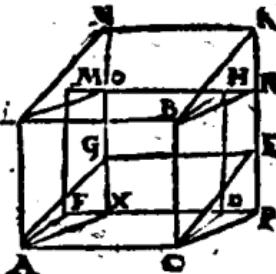
Solida parallelopipeda,
sou parallelis planis com-
prehensa, quæ super ean-
dem basim, & in eadem
sunt altitudine, quorum
insistentes lineæ in ijs-
dem collocantur rectis
lineis: illa sunt inter se
æqualia.

Theo-

Theorema 25. Propositio 30.

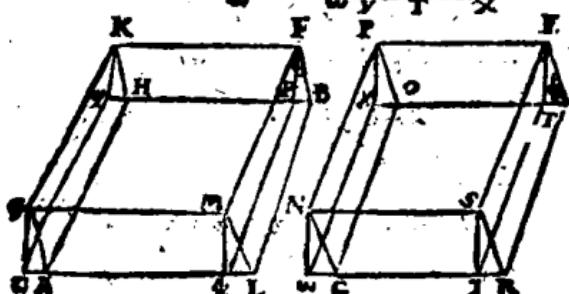
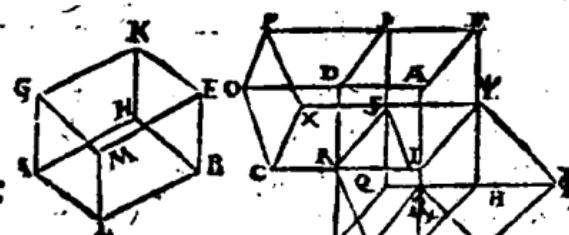
Solida parallelis planis circumscripta, quae super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quorum insistentes linea non in ipsis reperiuntur rectis lineis; illa sunt inter se aequalia.

Theorema 26. Propositio 31.

Solida parallelis planis, circumscripta, quae super aequalibus basibus, & in eadem sunt

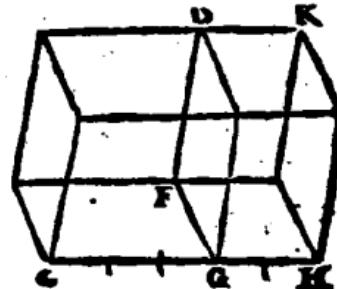
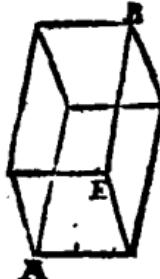
altitudine: aequalia sunt inter se.

Theorema 27. Propo-

sitione 32.

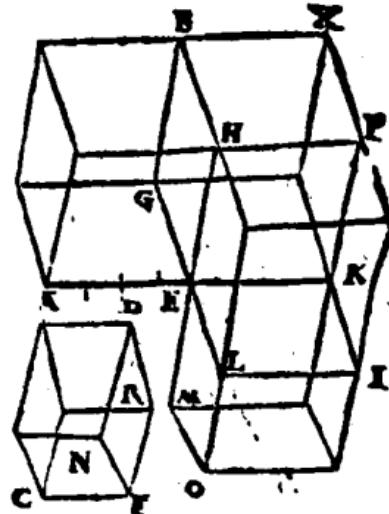
21/1/23
Solida parallelis planis circumscripta, quae eiusdem sunt altitudinis; eam habent inter se proportionem, portione, quam bases.

Theorema 28. Propo-

sitione 33.

22/1/23
Similia solidae parallelis planis circumscriptae habent inter se proportionem homologorum laterum triplicem.

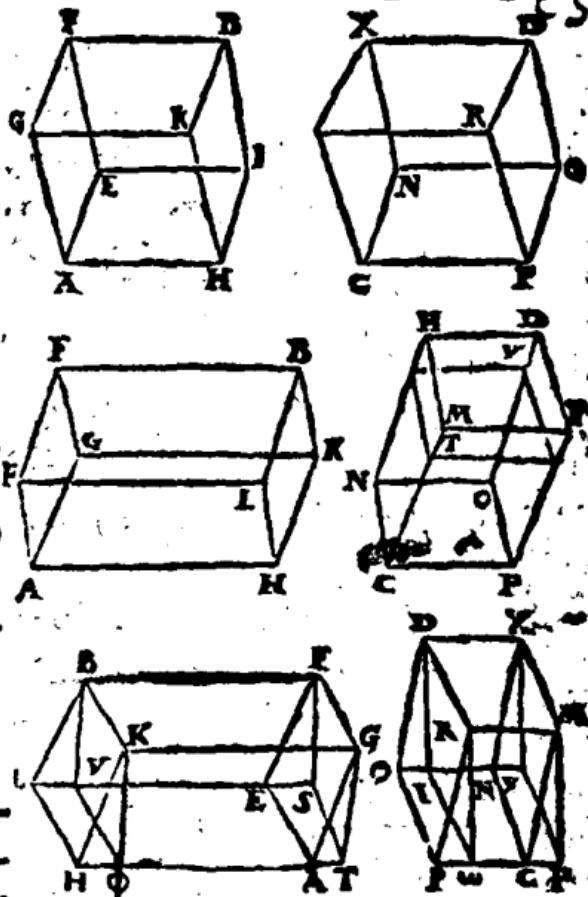
Theo-

Thesorema 29. Propo-
sitio 34.

Aequa-
lium so-
lidorum
paralle-
lis planis
con-
tentis
rum ba-
ses, cum
altitudi-
nibus
recipro-
cantur.

Et soli-
da par-
allelis
planis
con-
tentis,
quo-
rum ba-

ses cum altitudinibus reciprocantur; illi
sunt aequalia.

Thesorema 30. Propo-
sitio 35.

Si duo plani sint anguli aequales, quorum
M g ver-

vertibus sublimes rectæ lineæ insistant,
quæ cum lineis primò positis angulos con-
tineant æquales, vñunque utriusque in subli-
mibus autem lineis quælibet sumpta sint
puncti, & ab his ad plana, in quibus consi-
stunt anguli primum positi, ductæ sint per-
pendiculares; ab eorum verò punctis,
quæ in planis signata fuerint, ad angulos pri-
mum

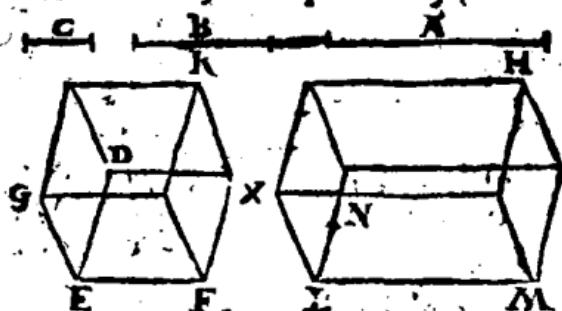
posi-
tos ad
iunctæ
sunt
rectæ
lineæ;

hac cum sublimibus æquales angulos com-
prehendent.

23. Theorema 31. Propositio 36.

Sic re-
ctæ
tres
lineæ
sunt
pro-
porti-

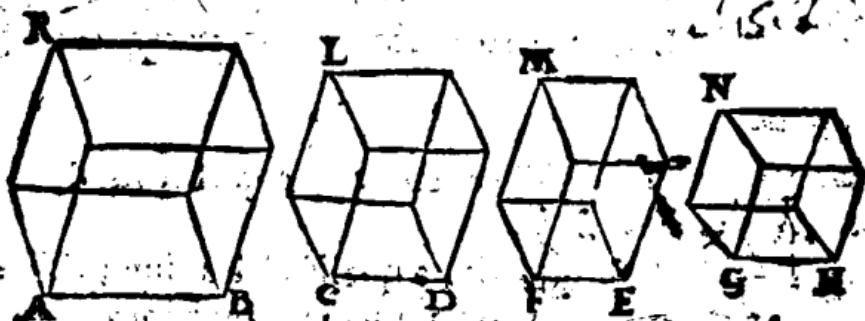
onales; quod ex his tribus sit solidum paral-
lelis planis contentum, æquale est descripto
a media lineæ solido parallelis planis com-
prehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed
ante dicto æquiangulum.

137

Theo-

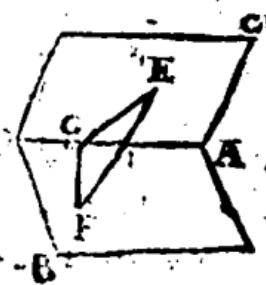
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis conten-
ta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter
discribuntur, proportionalia erunt. Et si so-
lida parallelis planis comprehensa, quæ &
similia & similiter describuntur, sint pro-
portionalia; illæ quoque rectæ lineæ pro-
portionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

Si planum ad planum rectum sit; & à quo-
dam punto eorum, quæ
in uno sunt planorum,
perpendicularis ad alte-
rum planum ducatur: il-
la, quæ ducitur perpendi-
cularis, in communem
cadet ipsorum planorum
sectionem.

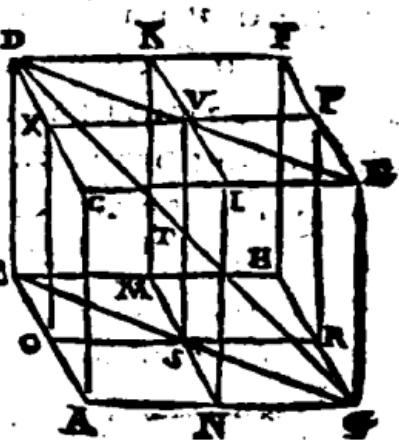
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto,

153 *ad 1/2 p. 1. 4. naturae aduer-*

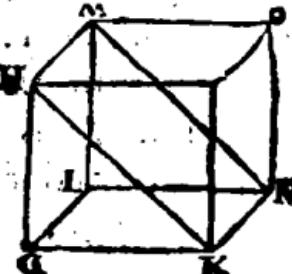
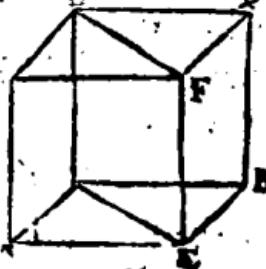
Ecclesias 203

188 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 aduersorum planorum lateribus basariam
 sectis, educta sint per sectiones pla-
 na; communis ille
 lorum planorum
 sectio, & solidi pa-
 rallelis planis cir-
 cumscripti diameter, se mutuo
 basariam secabunt.

Theorema 3;. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata;
 quorum hoc quidem basim habeat paralle-
 logrammum; illud verò triangulum sit au-
 tem par-
 allelo-
 grammū
 trianguli
 duplū:
 illa pris-
 mata erunt æqualla.

FINIS ELEMENTI XI.

EVCLID.

EVCLIDIS ELEMENTVM DVODECIMVM ET SOLIDORVM seucndum.

Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, proportionē habent inter se, quā descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

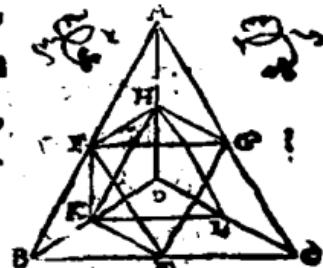
411

412

Circuli eam inter se proportionem habent,
quam descripta à diametris quadrata.

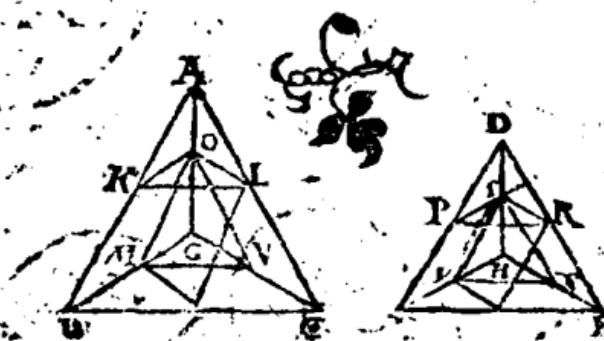
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramidis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramides non tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidis similes, quarum trigonæ sunt bases; atque in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonæ habeant bases; sit autem illarum utraque diuisa & in duas pyramides inter se æquales, totique similes; & in duo prismata æqualia; Accedem modo diuiditur utraq pyramidum, quæ ex superiori diuisione tæ sunt; idque perpetuo fiat: quemadmodū

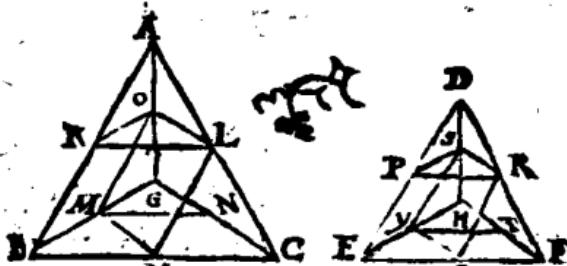

se habet vnius pyramidis basis ad alterius pyramidis basim; ita & omnia, quæ in una pyramid.

pyramide, prismata ad omnia, quæ inalterab.
pýramide, prismata multitudine æqualia.

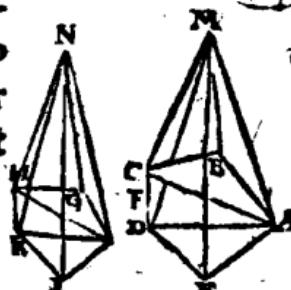
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum triangonæ sunt bases; eam inter se proportionem habebit, quam ipsæ bases.

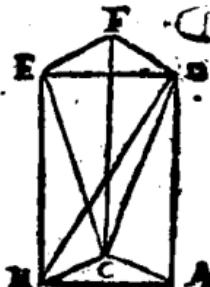
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum polygonae sunt bases, eam inter se proportionem habent, quam ipsæ bases.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

Omne prisma trigonam
habens basim, diuiditur
in tres pyramides inter
se æquales, quarum tri-
gonæ sunt bases.

Theo-

~~22~~ Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides, quaz trigonas habent bases in.

triplicata)

sunt homo-

logo. B

rum

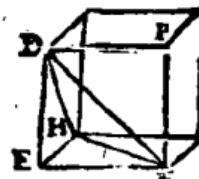
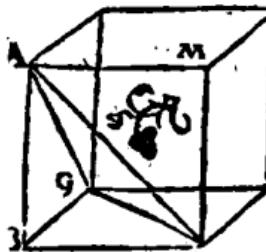
laterum proportione.

~~23~~ Theorema 9. Propositio 9.Aequalium pyramidum, & trigonas bases
habentium, reciprocantur bases cum altitu-
dinibus. Et quarum pyramidum trigonas
bases

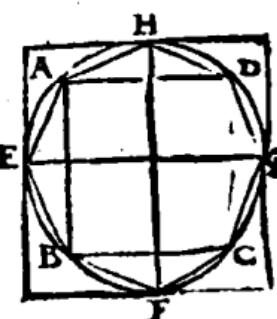
habentium

reci-
pro-
catur

bases

cum altitudinibus; illae sunt aequales.

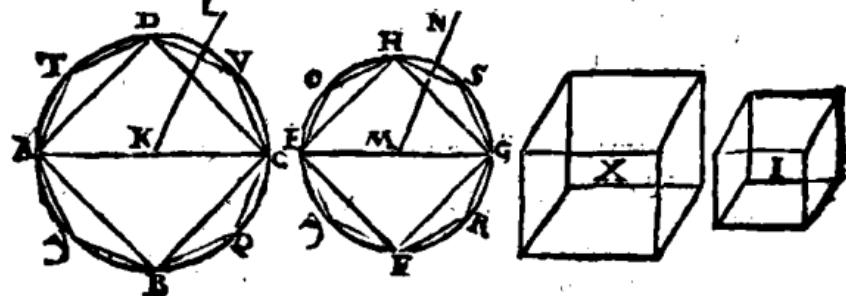
~~24~~ Theorema 10. Propositio 10.Om-
nis co-
nus ter-
tia pars
est cyl-
indri

eandem

ēādem cum ipso cono basim habentis, &
altitudinem æqualem.

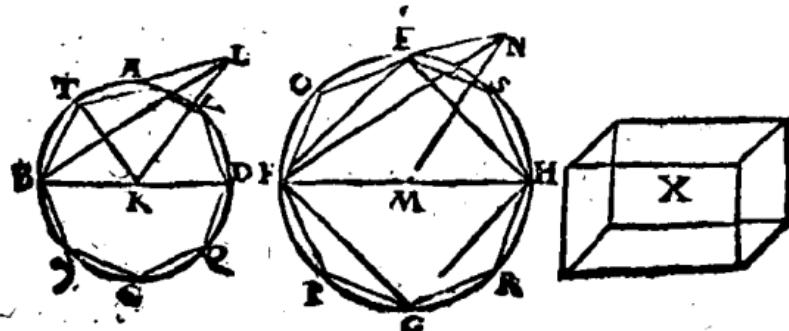
Theorema II. Propo-
sitio II.

Coni, & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se proportionem habent, quam bases.

Theorema 12. Propo-
sitio 12.

Similes coni, & cylindri, triplicatam habet,
inter se proportionem diametrorum, quae
sunt in basibus.

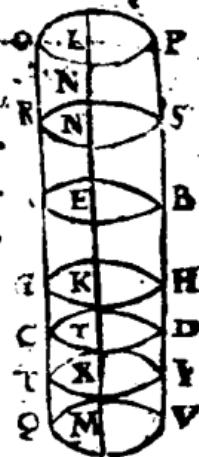

N

Theor

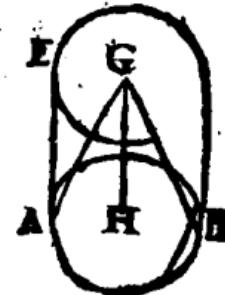
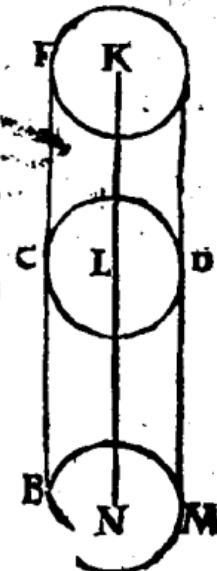
Theorema 13. Propo-
sicio 13.

Si cylindrus piano sectus fit ad-
uersis planis parallelo: Erit que-
admodum cylindrus ad cylin-
drum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
sicio 14.

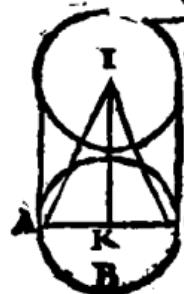
Coni, &
cylindri,
qui in
qualibus
sunt basi-
bus; eam
habent in
ter se pro-
portionē,
quam al-
titudines.

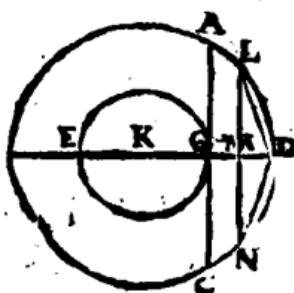
The-

Theorema 15. Proposito 15.

Aequum conorum, & cylindrorum bases
cum alti-
tudinibus re-
ciprocā
tur. Et
quorum
conorum
& cylin-
drorum
rum bases
cum alti-
tudinibus
reciproca-
tur; illi
sunt aequales.

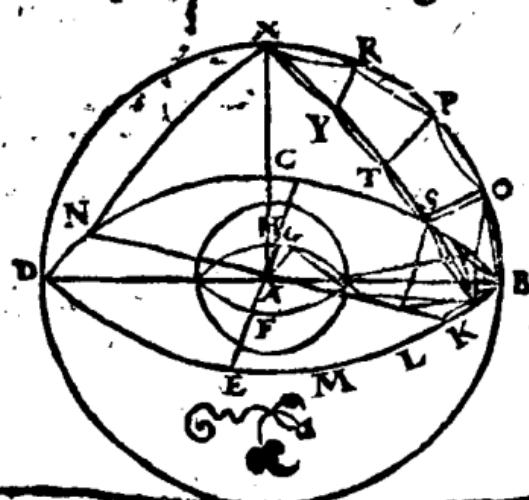
Problema 1. Propo.
sitio 16.

Duobus circulis circa idem centrum ex-
stentibus, in maiore cir-
culo polygonum aequa-
lum , pariumque late-
rum inscribere, quod mi-
norem circulum non i-
gat.

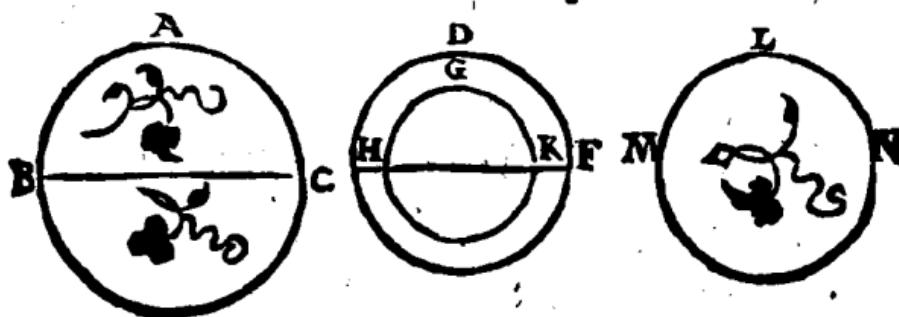
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circa idem centrum exstentibus, in maiori sphæra solidum polyedrum inscribere, quod minoris sphærae superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphæræ inter se proportionem habent sumrum diametrorum triplicatam.

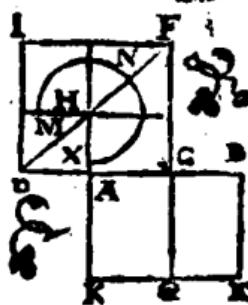
FINIS ELEMENTI XII.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM TERTI.

VM, ET SOLIDORVM
tertium.

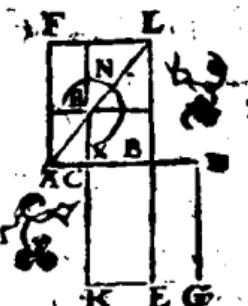
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extre-
mam & medium proportionem secata sit; maius seg-
mentum, quod totius lineæ
dimidio sum assumpserit,
quintuplum potest eius,
quod à totius dimidia de-
scribitur, quadrati.

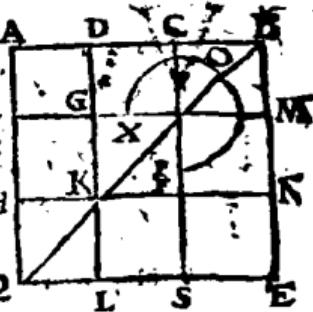
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea sui ipsius se-
gmenti quintuplum pos-
sit, & dupla segmenti hu-
ius linea per extremam &
medium proportionem secetur, maius segmen-
tum reliqua pars est lineæ
primùm positæ.

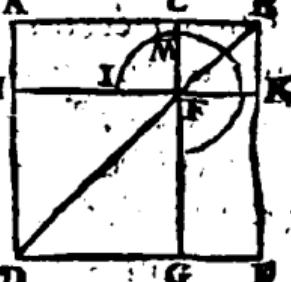
Theorema 3. Propositiō 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium proportionē
secata sit: minus segmentum,
quod maioris segmenti
dimidium assumpserit, quintuplum
partet eius, quod à maioris segmenti dimidia
describitur quadrati.

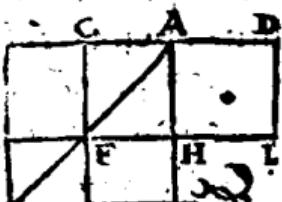
Theorema 4. Propositiō 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium proportionē
secata sit: quod à ma-
iori, quodque à mino-
re segmento, simul utra-
que quadrata, tripla sunt
eius, quod à maiore seg-
mento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propositiō 5.

Si ad rectam lineam,
qua per extremam &
medium proportionē
secatur, adiuncta sit al-
tera segmento maiori
sequalis: tota hæc linea
recta per extremam & medium propor-
tione

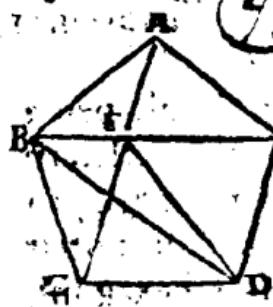
nem secta; estque maius segmentum recta linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea perit, siue rationalis, per extre-
mam & medium proportionem facta si-
vtrunque segmentorum A C B
doyos, siue irrationalis,
est linea, quæ dicitur Re-
siduum, seu Apotome.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilate-
ritres sint æquales an-
guli, siue qui deinceps,
siue qui non deinceps
sequuntur: illud pen-
tagonum erit æquian-
gulum.

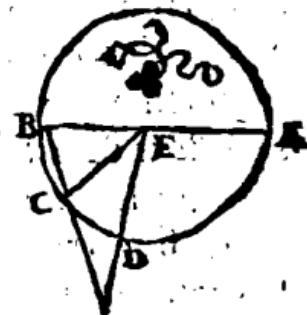
Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Si pentagoni æquilateri, & æquianguli duos
qui deinceps sequuntur; an-
gulos rectas subtendat
lineæ; illæ per extremam
& medium proportionem
se mutuo secant; ea-
rumque maiora segmen-
ta, ipsius pentagoni lateri
sunt æqualia.

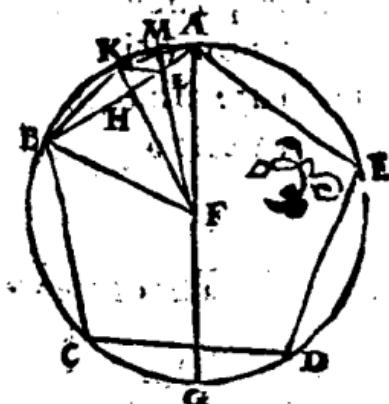
Theorema 9. Proposition 9.

Si latus hexagoni, & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint; tota recta linea per extremam & medium proportionem secta est; eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

Theorema 10. Proposition 10.

Si in circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit; pentagoni latus potest & latus hexagoni, & latus decagoni, eidem circulo inscriptorum.

Theorema 11. Proposition 11.

Si in circulo præs, seu rationalem diametrum habentes, inscriptum sit pentagonum æquilaterum; pentagoni latus irrationalis est linea, quæ vocatur minor.

Theo-

L I B R E R X I I I

Theorema 12. Propositio 13.

Si in circulo inscriptum
sit triangulum aequilaterum; huius trianguli la-
tus potentia triplum est
eius linea, que ex circuli
centro ducitur,

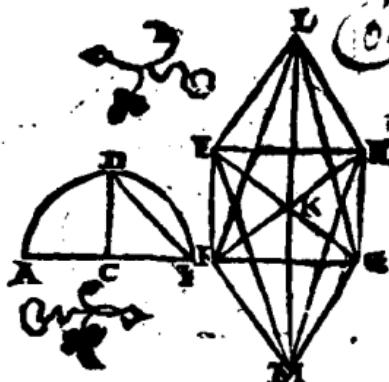
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere; & data sphæra co-
plete; atque docere quod illius sphæra dia-
meter potentia sesquialtera sit lateris ipsius
pyramidis,

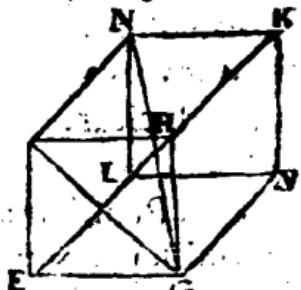
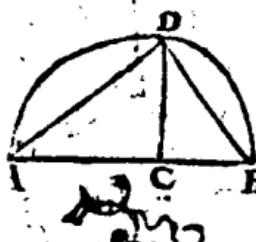
Theorema 2. Propositio. 14.

Octaedrum con-
stituere, eaq; sphæ-
ra, qua pyrami-
dem, complecti;
atq; probare quod
illius sphæra dia-
meter potentia
dupla sit lateris i-
pius octaedri.

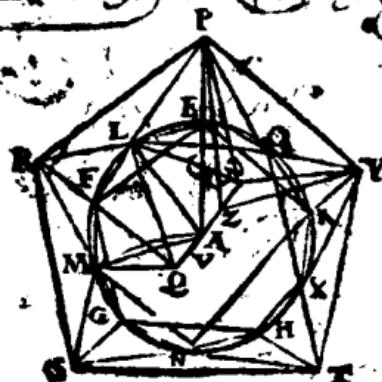
Problema 3. Propo-
sitio 15.

Cubum constituere; eaque sphæra, qua &
superiores figuras complecti; atque doce-
re quod
illius
sphæra
diamet-
ter po-
tentia
tripla
sic lateris ipsius cubi.

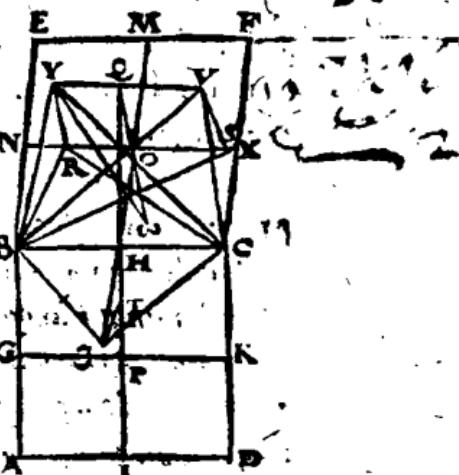
Problema 4. Propo-
sitio 16.

Icosaedrum constituere; eademque sphæra,
qua & antedictas figuras, complecti; atque
probare quod illius Icosaedri latus irratio-
nalis sic linea, quæ vocatur Minor.

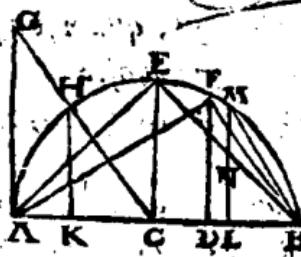
Problema 5. Pro-
positio 17.

Dodecaedrum constitue-
re; eademque sphæra, qua
& antedictas figuræ, com-
plecti; atq; probare quod
illius dodecaedri latus ir-
rationalis sit linea, quæ
vocatur Residuum, seu
Apotome.

Problema 6. Propo-
sitio 18.

quoniam
que
figu-
rarū
la-
te-
ra p-
pone
re, & intersecte compara-
re, & intersecte compara-

SCHOLIVM.

Interpretes hoc in loco demonstrant, prater
dictas quinque figuræ, non posse aliam constitui fi-
guram solidam, que ex planis & equilateris &
quianugulis contingatur, inter se equalibus.

Non

Non enim ex duobus triangulis, neque ex alijs
duabus figuris, solidus constituitur angulus; cum sat
tem tres anguli plani requirantur ad solidi anguli
constitutionem.

Ex tribus autem triangulis equilateris, conficitur
pyramidis angulus.

Ex quatuor angulis, Octaedri.

Ex quinque angulis, Icosaedri.

Nam ex triangulis, sex & equilateris & aquili-
angulis ad idem punctum coeuntibus, non fieri angu-
lus solidus: cum enim trianguli equilateri angulis,
recti unius bessem (hoc est duas tertias partes:) con-
tineat, erunt eiusmodi sex anguli recti quatuor a-
quales. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis
angulus minoribus, quam rectis quatuor angulis,
reconcinetur; per propos. 21. lib. 14.

Multo ergo minus ex pluribus, quam sex planis
eiusmodi angulis, solidus angulus constabit.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus contine-
tur:

Ex quatuor autem quadratis, nullus angulus
solidus constitui potest. Rerum enim recti quatuor
erunt. Multo ergo minus ex pluribus, quam quatuor
eiusmodi angulis solidus angulus constabit.

Ex tribus autem pentagonis equilateris, & a-
quiliangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor binismodi angulis, nullus soli-
dus angulus confici potest. Cum enim pentagoni e-
quilateri angulus rectus sit, & quinta recti par se-
rante quatuor anguli recti quatuor maiores. Quod
fieri

Seri nequit. Nec sanc ex alijs polygonis figuris solidus angulus continebitur, quod bunc quoque absurdum sequatur.

Quamobrem perspicuum est, prater dictas quinque figuras aliam figuram solidam non posse constitui, qua ex planis equilateris, & equiangulis inter se aequalibus, contineatur.

Vid. Theon p. 244. Et P. Clavius p. 277.

FINIS ELEMENTI XIII.

BVCLY

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVARTVM ET SOLIDORVM QVARTVM, V T QV dam arbitrantur; Ut alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

LIBER PRIMVS.

Proemium Hypsiclis Alexandrini ad pro-
tarchum.

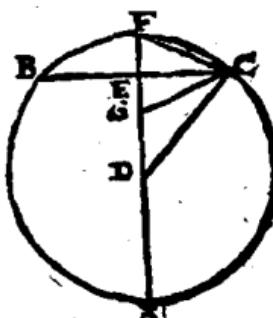
De ex Asilides Tyrius, Protarche, Alexandriam profectus, patrio nostro ob disciplinae societatem commendatus, longissimo peregrinationis tempore cum eo versatus est. Cuiq; differerent ab alio quando de scripta ab Apollonio comparatione Dodecaedri, & Icosaedri eidem spherae inscriptorum; quam hac inter se habebant rationem, censuerunt ea non recte tradidisse Apollonium; qua à se emendata, ut de patre audiret, literis prodiderunt. Ego autem postea incidi in alterum librum ab Apollonio editum, qui demonstrationem accuratè complectetur de re propria, ex eiusq; problematis indagatione magnam e- quidem cœpi voluptatem. Illud certè ab omnibus perspici potest quod scripsit Apollonius, cum sic in omnium manibus. Quod autem diligent, quantum coniugere licet, studio nos postea scripsisse videatur,

id me-

id monumentis consignatum tibi dedicandum du-
ximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis
sum vel maximè in Geometria versatus, scitè ac
prudenter indices ea, qua dicturi sumus: Ob eam
verd, que tibi cum patre fuit, vita consuetudinem,
quaq; nos complectere, benivolentiam, tractatio-
nem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut
pro temissim finem facientes, bani sytaxim aggredie-
atur.

Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuius-
piam centro in latus pen-
tagoni ipsi circulo inscri-
pti ducitur; dimidia est v-
triusque simul linea, & e-
ius, quæ ex centro, & late-
ris decagoni in eodem cir-
culo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Si binæ rectæ lineaæ extrema, & media pro-
portionē secantur; ipsæ similiter secabun-
tur, in easdem scilicet proportionē.

Theorema 3. Propositio 3.

Si in circulo pentagonum æquilaterum in-
scribatur; quod ex latere pentagoni; & quod
ex ea, quæ binis lateribus pentagonis subten-
ditur, recta linea; viraq; ie simul quadrata;
quintupla sunt eius, quod ex se midiametro
describitur, quadrati.

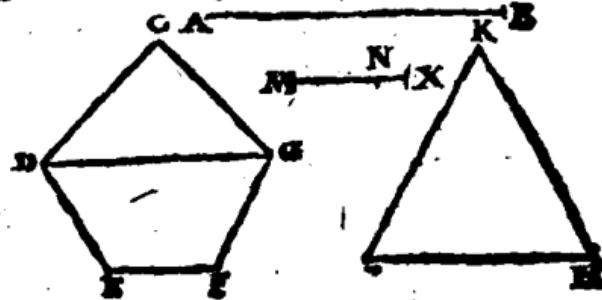
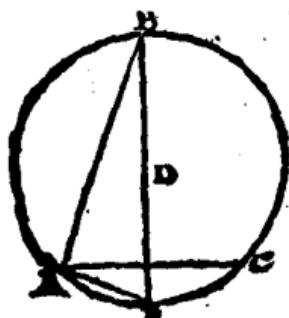
Theo-

Theorema 4. Propositio 4.

Si latus hexagoni alicuius circuli secetur
extremis, & media proportione; maius illius
segmentum erit latus decagoni eiusdem cir-
culi.

Theorema 5. Propositio 5.

Idem circulus comprehendit, & dodeca-
edri pentagonum, & icosaedri triangulum,
eidem sphæræ inscriptorum.

Theorema 6. Propositio 6.

Si pentagono, & æquilatero, & æquiangulo
circumscribatur circulus; ex cuius centro ad
vnum pentagoni latus ducatur linea perpe-
ndicularis: Erit, quod sub dicto latere, & per-
pendiculari continetur, rectangulum tri-
fies sumptum, dodecaedri superficie æqua-
le.

Theorema 7. Propositio 7.

Si ex centro circuli triangulum icosaedri
cir-

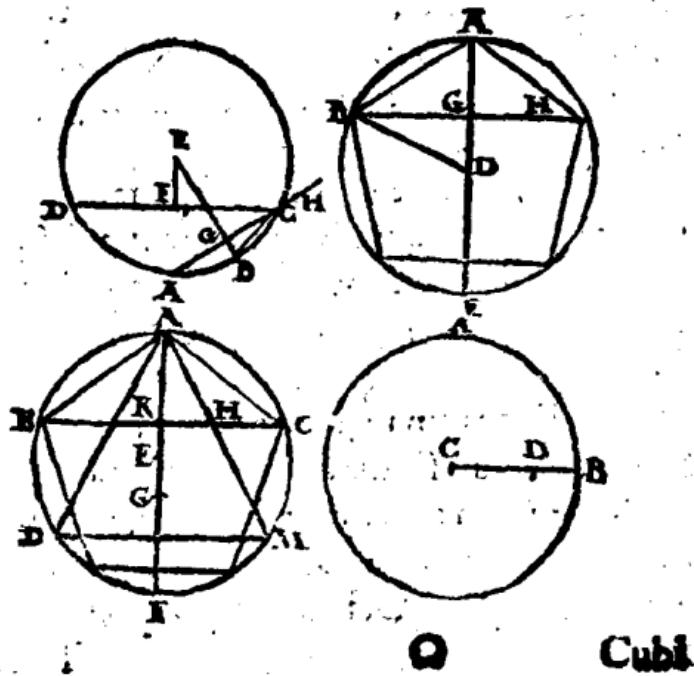
Liber XI. 209
 circumscribentis, linea perpendicularis du-
 catur ad unum latus trianguli: Erit, quod
 sub dicto latere, & perpendiculari compre-
 henditur, rectangulum trigonies sumptum,
 Icosaedri superficiem aequale.

Theorema 8. Propositio 8.

Rectangulum contentum sub tribus quar-
 tis partibus diametri alicuius circuli; & sub
 quinque sextis partibus lineæ subtendentis
 angulum pentagoni aequilateri in eodem
 circulo descripti; aequalē est dictopētagono.

Theorema 9. Propositio 9.

Superficies Dodecaedri ad superficiem Ico-
 saedri, in eadem sphera descripti, eandem
 proportionem habet, quam latus cubi ad
 latus Icosaedri.

Cubi.

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Cubi latus.

E

Dodecaedri, latus.

F

Icofaedri, latus.

G

Theorema 10. Propositio 10.

Si recta linea secetur extrema, & media proportione; Erit, ut recta potens id, quod à tota; & id, quod à maiori segmento, ad rem tam potentem id, quod à tota, & id, quod à minori segmento; Ita latus cubi ad latus icosaedri, in eadem sphæra cum cubo inscripti.

Theorema 11. Propositio 11.

Dodecaedrum, ad Icosaedrum in eadem cum ipso sphæra inscriptum, est, ut cubi latus, ad Icofaedri latus, in una eademq; sphæra.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus trianguli æquilateri potentia sesquiterium est lineæ perpendicularis ab uno angulo ad latus oppositum, seu basim, deductæ.

Theorema 13. Propositio 13.

Si sphæra (duo solidæ corpora, Tetraedrum & Octaedrum circumscriptibentis;) diameter fuerit Rationalis: Erit tam superficies Tetraedri, quam Octaedri in ea sphæra media.

Theo-

Theorema 14. Propositio 14.

Si Tetraedrum, atque octaedrum in eadem sphæra inscribantur: Erit basis Tetraedri sesquitertiabitas baseos Octaedri: Superficies autem Octaedri sesquialtera superficiei Tetraedri.

Theorema 15. Propositio 15.

Recta linea ex angulo quoquis tetraedri in sphæra inscripti, per centrum sphæræ ducta; cadit in baseos oppositæ; estq; perpendicularis ad dictam basin.

Theorema 16. Propositio 16.

Octaedrum in sphæra inscriptum, dividitur in duas pyramidæ æquales, & similes, æqualem altitudinem, basis vero utriusque pyramidis est quadratum subduplicum quadrati quadrati diametri sphæræ.

Theorema 17. Propositio 17.

Tetraedrum sphæræ impositum ad Octaedrum in eadem sphæra descriptum, se habet, ut rectangulum sub linea potente virginis septem sexagesimas quartas partes quadrati lateris tetraedri; & sub linea continentem octo nonas partes eiusdem lateris, comprehensum, ad quadratum diametri sphæræ.

Theorema 18. Propositio 18.

Linea perpendicularis ex quolibet angulo triangulo æquilateri ad basin oppositam dimissa; tripla est eius perpendicularis, quæ ex centro trianguli ad eandem basin deducuntur;

Theorema 19. Propositio 19.

Si Octaedrum sphæræ inscribatur; erit semidiameter sphæræ potentia tripla eius perpendicularis, quæ ex centro sphæræ ad basin quamcunque Octaedri ducitur.

Theorema 20. Propositio 20.

Duplum quadrati ex diametro cuiuslibet sphæræ descripti, æquale est superficie cubi in illa sphæra collocati: perpendicularis autem à centro sphæræ in aliquam basin cubi demissa, æqualis est dimidio lateris cubi.

Theorema 21. Propositio 21.

Idem circulus comprehendit, & cubi quadratum, & Octaedri triangulum, eiusdem sphæræ.

Theorema 22. Propositio 22.

Si Octaedrum, atque Tetraedrum eidem sphæræ inscribantur; Erit Octaedrum ad tripulum Tetraedri, vt latus Octaedri ad latus Tetraedri.

Theorema 23. Propositio 23.

Si recta linea proposita potuerit totam aliquam lineam secundam extrema, & media ratione, & maius eius segmentum; Item totam aliam similiter secundam, & minus eius segmentum: Erit maius segmentum prioris linea latus Icosaedri; minus autem segmentum posterioris linea latus Dodecaedri, eius sphæræ cuius recta linea proposita diameter existit.

Theo.

Theorema 24. Propositio 24.

Si latus Octaedri potuerit maius, & minus segmentum rectæ lineæ extrema, ac media ratione sectæ: poterit latus Icosaedri in eadem sphæra descripti, duplum minoris segmenti.

Theorema 25. Propositio 25.

Si recta linea diuisa extrema ac media ratione cum minore segmento angulum rectū constituit, cui recta subtendatur: Erit recta linea, quæ potentia sit subdupla ipsius rectæ subtensæ, latus Octaedri eius sphæræ, in qua dictum minus segmentum latus existit dodecaedri.

Theorema 26. Propositio 26.

Si latus Tetraedri possit maius, & minus segmentum lineæ rectæ extrema ac media ratione sectæ: latus Icosaedri eidem sphæræ inscripti potentia sesquialterum est minoris segmenti.

Theorema 27. Propositio 27.

Cubus ad Octaedrum in eadem cum ipso sphæra descriptum, est, ut superficies cubi ad Octaedri superficiem: Item ut latus cubi ad semidiametrum sphæræ.

Theorema 28. Propositio 28.

Si sint quatuor lineæ rectæ continuæ proportionalis, nec non aliae quatuor, ita ut sit eadem antecedens omnium: Erit proportio tertiarum ad tertiam proportionis secundarum

214. EVCLID. ELEMENT. GEOM.
ad secundam duplicata; & proportio quartæ
ad quartam eiusdem proportionis secundæ
ad secundam triplicata.

Theorema 29. Propositio 29.

Quadratum lateris trianguli equilateri ad ipsum triangulum habet proportionem duplicatam proportionis lateris trianguli ad lineam medio loco proportionalem inter perpendiculararem ab uno angulo ad latus oppositum ductam, & dimidium ipsius lateris.

Theorema 30. Propositio 30.

Sic cubus, & Tetraedrum in eadem sphæra describantur; Erit quadratum cubi ad triangulum Tetraedri, ut latus Tetraedri ad lineam perpendicularēm, quę ex uno angulo trianguli Tetraedri ad latus oppositum protrahatur.

Theorema 31. Propositio 31.

Latus Tetraedri potentia sesquialterum est axis, seu altitudinis ipsius; Axis vero, siue altitudo Tetraedri potentia sesquialtera est lateris cubi in eadem sphæra descripti.

Theorema 32. Propositio 32.

Cubus triplus est Tetraedri eidem sphæra inscripti.

FINIS ELEMENTI XIV.

EVCL.

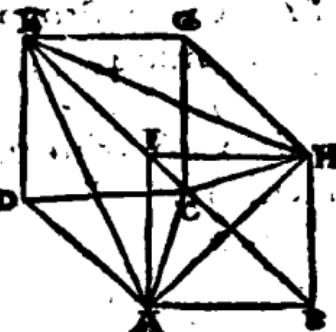
215

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVINTVM ET SOLIDORVM QVINTVM, VT NON nulli putant; Ut autem alij, Hypsiclus Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

LIBER II.

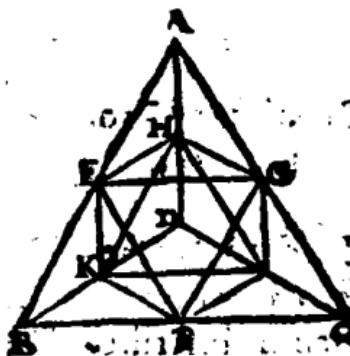
**Problema 1. Propo-
sitio 1.**

In dato cubo pyra-
midem (Tetrae-
drum inscribere.

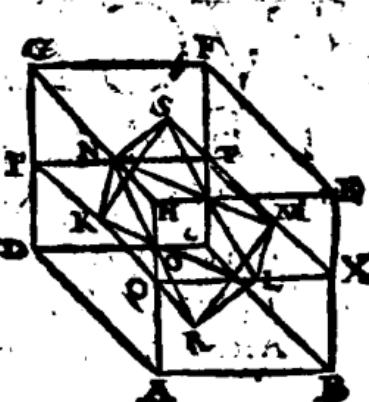
**Problema 2. Pro-
positio 2.**

In data pyramidie
Octaedrum inscri-
bere.

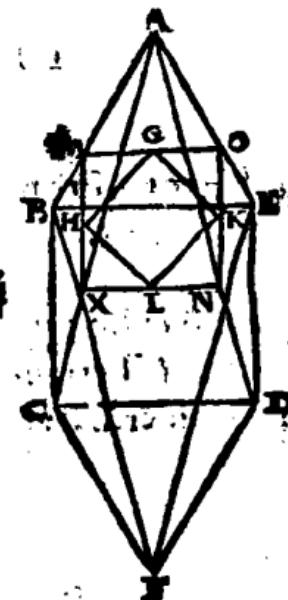
**Problema 3. Pro-
positio 3.**

In dato cubo (he-
xaedro) Octaedru
inscribere.

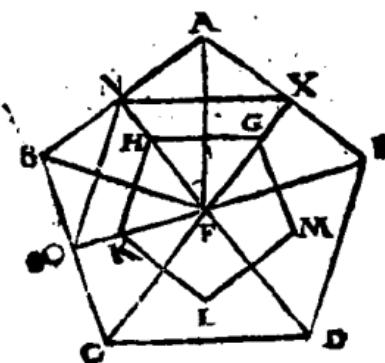
**Problema 4. Propo-
sitio 4.**

In dato octaedro cubū
inscribere.

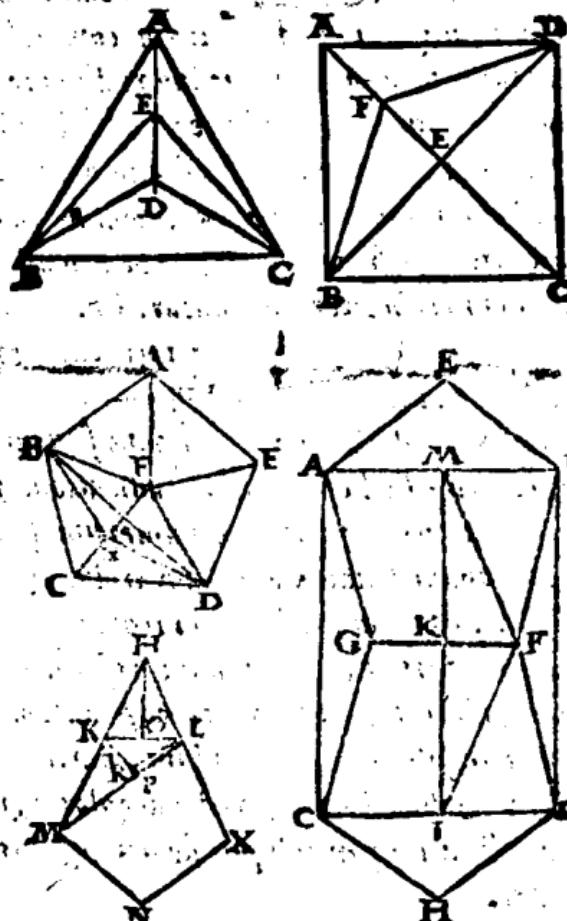
**Problema 5. Pro-
positio 5.**

In dato Icosae-
dro dodecae-
drum inscribe-
re.

SCHOLIUM EX ZAMBERTO

lib:15:propof.5.p.260.

ex lib:15:propof.5.p.260.

Meminisse decet, si quis nos roget, quod Icosaedrum habeat latera, ita respondendum esse: Taret Icosaedrum viginti continenti triangulis quodlibet vero triangulum recte tribus

constare latus. Quare multiplicanda sunt nobis viii.
Latera figurae intertriangula in trianguli unum latera sunt q̄, se-
rum invenient xaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eam
dem modum & in tetraedro. Cum enim rursus
duodecim pentagona dodecaedrum comprehen-
sant, itemq; pentagonum quodvis rectis quinque
constet lineis; quinque duodecim multiplicamus,
funt sexaginta. quorum rursus dimidium est tri-
ginta. sed cur dimidium capimus? Quoniam vnum
quodque latus sive sit trianguli sive pentagona, sive
quadrati ut in cubo, iterato sumitur. Similiter au-
tem eadem via & in cubo, & in tetracdro & in
octaedro latera inuenies.

Anguli figurae Quid si item velis singularum quoque figuratum
vnum inveniu angulos reperire. facta eadem multiplicatione, nu-
merum procreatum partire in numerum plane-
rum, que vnum solidum angulum includunt: ut
quoniam triangula quinque vnum Icosaedri ange-
lum continet, partire 60. in quinque nascuntur du-
odecim anguli Icosaedri. In dodecaedro autem tria
pentagona angulum comprehendunt, partire ergo
60. in tris, & habebis dodecaedri angulos viginti.
Atque similiter ratione in reliquis figuris angulos re-
peries, &c.

Problema 6. Propo- sition 6.

In dato octaedro pyramidem, seu tetrac-
dro describere.

pro-

Problema 7. Propositio 7.

In dato Dodecaedro Icosaedrum describere.

Problema 8. Propositio 8.

In dato Dodecaedro Cubum describere.

Problema 9. Propositio 9.

In dato Dodecaedro Octaedrum describere.

Problema 10. Propositio 10.

In dato Dodecaedro pyramidem describere.

Problema 11. Propositio 11.

In dato Icosaedro Cubum describere.

Problema 12. Propositio 12.

In dato Icosaedro pyramidem describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato cubo Dodecaedrum describere.

Problema 14. Propositio 14.

In dato cubo Icosaedrum describere.

Problema 15. Propositio 15.

In dato Icosaedro Octaedrum describere.

Problema 16. Propositio 16.

In dato Octaedro Icosaedrum describere.

pro-

Problema 17. propositio 17.

In dato Octaedro Dodecaedrum describere.

Problema 18. Propositio 18.

In data pyramide Cubum describere: hoc est, in proposito Tetraedro hexaedrum delineare.

Problema 19. Propositio 19.

In data pyramide Icosaedrum describere.

Problema 20. Propositio 20.

In data pyramide Dodecaedrum describere.

Problema 21. Propositio 21.

In dato solido regulari spherae describere: hoc est, Interprete Campano; In fabricato quoque quinque corporum regularium, spharam fabricare.

FINIS ELEMENTI XV.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM

DECIMVM. SEX.

TVM, ET SOLIDORVM
sextum.

*Quo varia solidorum regularium fibi unitud inscri-
ptorum, & laterum eorundem comparationes ex-
plicantur, à Francisco Flussate Candala, & P.
Christophoro Claudio adiectam, & de quin-
que corporibus,*

LIBER TERTIVS.

Theorema 1. Propositio 1.

Si in Dodecaedro Cubus describatur, &
in hoc Cubo aliud Dodecaedrum: Erit
proportio Dodecaedri exterioris ad
Dodecaedrum interius proportionis eius,
quam habet maius segmentum ad minus re-
& lineę diuisę extrema, ac media ratione
triplicata.

Theorema 2. Propositio 2.

Linea perpendicularis ex quovis angulo pē-
tagoni æquilateri, & æquianguli in latus op-
positum demissa; secatur à linea recta illius
angulum subtendente, extrema ac media re-
tione.

Theo-

Theorema 3. Propositio 3.

Si ab angulis trianguli pyramidis ducantur tres lineæ rectæ, opposita latera secantes extrema ac media ratione; ita ut prope quæcumque angulum sit maius segmentum vnius lateris, & minus alterius: Hæ tres sectionibus suis in medio producent basim Icosaedri in dicta pyramide descripti, inscriptam quidem alijs triangulo, cuius anguli latera trianguli pyramidis secant extrema ac media ratione; & latera ipsi bifariam secantur ab angulis basis Icosaedri.

Theorema 4. Propositio 4.

Minus segmentum lateris pyramidis extrema ac media ratione secti, duplum est potentia lateris Icosaedri in ea pyramide descripti.

Theorema 5. Propositio 5.

Latus Cubi potentia dimidium est lateris pyramidis in eo descriptæ: Latus vero pyramidis duplum est longitudine lateris Octaedri sibi inscripti: latus denique Cubi duplum est potentia lateris sibi inscripti Octaedri.

Theorema 6. Propositio 6.

Latus Dodecaedri maius segmentum est rectæ lineæ quæ potentia est dimidia lateris pyramidis sibi inscriptæ.

Theorema 7. Propositio 7.

Si in Cubo describatur & Icosaedrum, & Dode-

Dodecaedri: Latus Icosaedri mediū proportionale erit inter latus Cubi, & Dodecaedri.

Theorema 8. Propositio 8.

Latus pyramidis potentia Octodecuplum est lateris Cubi in ea descripti.

Theorema 9. Propositio 9.

Latus pyramidis potentia Octaedecuplum est rectæ lineæ extrema ac media ratione se-ctæ, cuius maius segmentum est latus Dode- caedri in pyramide descripti.

Theorema 10. Propositio 10.

Si in Octaedro Icosaedrum describatur: Ex- sit latus Icosaedri potentia duplum mino- ris segmenti lateris Octaedri extrema ac media ratione diuisi.

Theorema 11. Propositio 11.

Latus Octaedri potentia quadruplum est sesqui alterum lateris Cubi in ipso descripti.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus Icosaedri maius segmentum est eius rectæ lineæ extrema ac media ratione se-ctæ, quæ potentia dupla est lateris Octaedri in eo Icosaedro descripti.

Theorema 13. Propositio 13.

Latus Cubi ad latus Dodecaedri in ipso de- scripti proportionem habet duplicatam e- ius, quam habet maius segmentum ad min- us rectæ lineæ diuisæ extrema ac media ratione. Latus vero Dodecaedri ad latus cubi in ipso descripti

224 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
descripti, proportionem habet, quam minus segmentum ad maius, eiusdem rectæ linæ.

Theorema 14. Propositio 14.
Latus octaedri sesquialterum est lateris pyramidis sibi inscriptæ.

Theorema 15. Propositio 15.
Si ex quadrato diametri Icosaedri auferatur triplum quadrati lateris cubi in eodescripti; relinquetur quadratum sesquitertium quadrati lateris Icosaedri.

Theorema 16. Propositio 16.
Latus Dodecaedri minus segmentum est rectæ lineæ extrema ac media ratione diuisæ, quæ duplum potest lateris octaedri in eodescripti.

Theorema 17. Propositio 17.
Diameter Icosaedri potest, & sui ipsius lateris sesquitertium, & lateris pyramidis in eodescriptæ sesquialterum.

Theorema 18. Propositio 18.
Latus Dodecaedri ad Icosaedri sibi inscripti latus, se habet, ut minus segmentum lineæ perpendicularis ab uno angulo pentagoni ad latus oppositum ductæ, atque extrema ac media ratione diuisæ, ad partem eiusdem lineæ inter centrum pentagoni, & latus eiusdem positæ.

Problema 19. Propositio 19.
Si dimidium lateris Icosaedri extremitate media

media ratione sectum fuerit, minusque eius segmentum à toto latere Icosaedri sublatum; à reliqua quoque recta linea pars rursum tertia detracta: Relinquetur latus Dodecaedri in Icosaedro descripti.

Theorema 20. Propositio 20.

Cubus sibi inscriptæ pyramidis triplus est.

Theorema 21. Propositio 21.

Pyramis sibi inscripti Octaedri dupla est.

Theorema 22. Propositio 22.

Cubus sibi inscripti Octaedri sextuplus est.

Theorema 23. Propositio 23.

Octaedrum sibi inscripti Cubi quadruplum sesquialterum est.

Theorema 24. Propositio 24.

Octaedrum sibi inscriptæ pyramidis tredecuplum sesquialterum est.

Theorema 25. Propositio 25.

Pyramis sibi inscripti Cubi noncupla est.

Theorema 26. Propositio 26.

Octaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum proportionem habet, quam duæ bases octaedri ad quinque bases Icosaedri.

Theorema 27. Propositio 27.

Icosaedrum ad Dodecaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione lateris Icosaedri ad latus cubi in eadem cum Icosaedro sphæra descripti; & ex proportione triplicata eius quam habet diameter Icosaedri ad rectam

226 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
lineam contra basium Icosaedri opposita-
rum coniungentem.

Theorema 28. Propositio 28.

Dodecaedrum excedit Cubum sibi inscrip-
tum parallelepipedo, cuius quidem basis à
quadrato Cubi deficit rectangulo contento
sub latere Cubi, tertiaque parte, minoris se-
gmenti eiusdem lateris Cubi: At verò alti-
tudo ab altitudine, siue latere Cubi deficit,
minore segmento eius linea, quæ dimidia-
ti lateris Cubi segmentum minus existit.

Theorema 29. Propositio 29.

Dodecaedrum ad Icosaedrum sibi inscrip-
tum, proportionem habet compositam ex
proportione triplicata eius, quam habet
diameter Dodecaedri ad rectam lineam
contra basium Dodecaedri oppositarum co-
pulantem; & ex proportione lateris Cubi ad
latus Icosaedri in eadem sphæra cum Cube
descripti.

Theorema 30. Propositio 30.

Dodecaedrum pyramidis, in qua describi-
tur, duas nonas partes continet, minus duo-
bus parallelepipedis; quorum ynius longi-
tudo lateri Cubi in eadem pyramide de-
scripti, æqualis est; latitudo verò tertia par-
ti mi-

et minoris segmenti lateris eiusdem Cubi; altitudo denique à latere eiusdem Cubi deficit minore segmento eius lineæ, quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem minus segmentum existit: Alterius autem & longitudo, & latitudo faceti Cubi prædicti, est æqualis; altitudo vero minus segmentum eius lineæ quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem segmentum minus existit; ita ut amborum altitudines simul altitudini, hinc lateri eiusdem Cubi sint æquales.

Theorema 31. Propositio 31.

Octaedrum excedit sibi inscriptum Icosaedrum parallelepipedo, cuius basis est quadratum lateris Icosaedri; altitudo vero minus segmentum semidiametri Octaedri extrema ac media ratione secatæ.

DE QVINQVE CORPORVM regularium descriptione in data sphæra, ex Pappo Alexandrino.

Lemma I.

Datis duobus circulis in sphæra parallelis, dataque in uno eorum linea recta; ducare in altero diametrum huius rectæ datæ parallelam.

Lemma II.

Si in planis parallelis descripti sint duo circuli, in quibus duæ rectæ parallelæ abscondant arcus similes: Erunt duæ rectæ coniungentes extrema vnius rectæ cum centro parallelæ duabus rectis, quæ extrema alterius rectæ cum centro coniungant.

Lemma III.

Si in sphæra sunt duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sunt duæ rectæ parallelæ, & æquales, ad easdem partes centrorum: Rectæ harum parallelarum extrema puncta ad easdem partes coniungentes, æquales quoque, & parallelæ sunt, & ad plana circulorum perpendiculares.

Lemma IV.

Si in sphæra sunt duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sunt duæ rectæ parallelæ, & æquales, non ad easdem partes centrorum: Rectæ lineæ harum parallelarum extrema puncta non ad easdem partes coniungentes, in centro sphæræ sese intersecant; ac proinde diametri sphæræ erunt, & inter se æquales: Rectæ vero lineæ earundem parallelarum extrema puncta ad easdem partes connectentes, & æquales, & parallelæ inter se

ter se sunt, & cum parallelis rectos angulos
constituunt.

Lemma V.

Si in sphæra sint duæ rectæ parallelæ; rectæ
earum puncta extrema ad easdem partes
coniungentes, æquales inter se erunt: Et si
parallelæ sint æquales, coniungentes non so-
lùm æquales, sed & parallelæ erunt, rectos
que cum ipsis angulos conficient.

Lemma VI.

In data sphæra duos circulos æquales, ac pa-
rallellos describere; ita vt diameter sphærae
sit utriusque diametri potentia seu quialtera.

Problema 1. Propositio 1.

In data sphæra pyramidem trigonam de-
scribere.

Problema 2. Propositio 2.

In data sphæra Octaedrum describere.

Problema 3. Propositio 3.

In data sphæra Cubum describere.

Problema 4. propositio 4.

In data sphæra Icosaedrum describere.

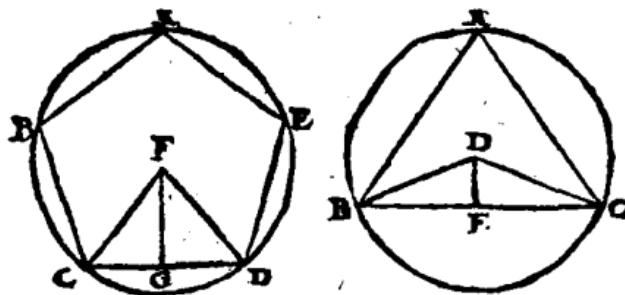
Problema 5. Propositio 5.

In data sphæra Dodecaedrum describere.

230 EVCL. ELEM. GEOM. LIB. XVL
SCHOLIVM EX P. CLAVIO.

Ex hī, qua hoc in loco, & lib. 13. & lib. 14. demonstrata sunt, facile etiam ostenditur, si omnia quinque corpora regularia in unā academique sphaera describantur, maximum omnium esse Dodecaēdrum: Deinde Icosaēdrum maius reliquis tribus: Tertio Cubum maiorem reliquis duobus: Octaēdrum denique Tetraēdro esse maius. Ex quo evidenter constabit, Euclidem recte ordine quinque hac corpora construxisse, cum post Tetraēdrum statim Octaēdrum non autem Cubum constituerit. Ita enim à minoribus ad maiora progressus est.

FINIS ELEMENTI. XVL ET
Ultimi.

Pagina 208. Theōtemate 6. desunt ha-
dūe Figure.

ERRATA SIC CORRIGAT.

Pagina 1. versu 5 legatur:

Punctum est, cuius pars
nulla est.

p.3.v.10.vel pro vt. q. 5. v. 6. comprehenduntur p^{ro}
comprehenditur. p. 8. v. 6. per parallelis pro perallesis,
Ibid.dicuntur pro dicentur p. 9.v. 5. postponantur.
4.B.C.D.v.penult: post si addatur ab.p.13.19.ad pro
ab p. 17.v.14. Proposit: 18. p. 18.v.19. maiorem pro
minorem.p.34. v.12.ipfas pro ipsis.p.40.v.16.circa
lus pro circulum.p. 1.v.20.prob.2. pro prob. 12. p.
50.v.12.figuram profigurx.p.68.v. 2. diuidendo di-
uidando.Ibid.v.18. priorum pro priorem.p.71.post
proport.add: ex.Ibid. v.15. excedens pro excadens.
p.76.v.15.æqualia pro æquales p. 77.v.1.post Et ad-
dat. si. Ibid.v.18.Problema pro Theorema p.85.v.6.
vnūquodque.p.88.vnius numeri p.90.v.2. & ille p.
93.v.13.& reliquus ad p. 101. v. 4. dele definitiones
p. 116. v. Problema 2.p.121.v. 5. primæ nempe mag-
nitudinum p.126 v.penu. Problema 3.p.138.dele et
p.146.v.10.dele lineam p.156.v.20. Reperire primū
residuum adde seu apotomen p.164.v.11.dele seu p.
169.v.20.ad rectos.p. 170.v.23.pluriu.p.173. v.3. ad-
uersis Ibid.g.Cubus seu hexaedrum. p. 181. v.4.sub
parallelis.p.186 v.1.verticibus.p.189:v.5.secundum.
p.197.v.11.dele,rum.Ibid.v.vlt.circulū non tangat.
p.199 v.1.pro secta,lege secatur.Ibid. v.5. secta sit,p.
201.v. Problema 2.p.204.v. 9. sex autem triangulis
& equilateris.p. 297.v. 8. vt procæmio finem. pag.
210. vers.26. Si spæcæ duo.pa. 211. vers. 10. cadit 12
centum balcos ibidemvers.17.dele quadrati.

Cæteræ benevolus lector per se
facile corriget.

F I N I S.